

Vysoká škola ekonomická v Praze

Národohospodářská fakulta

Hlavní specializace: Regionální studia

**ZHODNOCENÍ DOPADŮ OPERAČNÍHO PROGRAMU
PODNIKÁNÍ A INOVACE A OPERAČNÍHO
PROGRAMU PRŮMYSL A PODNIKÁNÍ VE
STŘEDOČESKÉM KRAJI**

Diplomová práce

Autor: Bc. Jakub Hudec

Vedoucí práce: RNDr. Jana Kouřilová, Ph.D.

Rok: 2015

Prohlašuji na svou čest, že jsem diplomovou práci vypracoval samostatně a s použitím uvedené literatury.

Bc. Jakub Hudec

V Praze, dne 31. 12. 2015

Na tomto místě bych rád poděkoval vedoucí diplomové práce RNDr. Janě Kouřilové Ph.D. za podporu, ochotu, trpělivost, inspiraci, cenné rady, konstruktivní připomínky a čas, který mi při psaní mé práce poskytl.

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Zpracovatel: **Bc. Jakub Hudec**
Studijní program: **Ekonomie a hospodářská správa**
Obor: **Regionální studia**
Název tématu: **Zhodnocení dopadů Operačního programu Podnikání a inovace a Operačního programu Průmysl a podnikání ve Středočeském kraji**

Zásady pro vypracování:

1. Cílem práce je pomocí regresní analýzy a přehledové socioekonomické analýzy zhodnotit vliv finančních požadovaných prostředků u projektů ve fázi udělení rozhodnutí o poskytnutí dotace v rámci Operačního programu Průmysl a podnikání a z Operačního programu Podnikání a inovace na vybrané veličiny, jako například zaměstnanost nebo nezaměstnanost. Jedná se o projekty administrované agenturou CzechInvest. V práci bude provedena reflexe regionální strukturální diferenciace obou programů.
2. Problematika Evropských strukturálních fondů je i v souvislosti s novým programovacím obdobím 2014-2020 a jeho čerpání vysoce aktuální. V České republice probíhá neustálá diskuze na téma smyslu a potřebnosti finančních prostředků z fondu EU. Diplomová práce přispěje nejen k této diskusi, ale i k diskusi na téma podpory podnikání.
3. Teoretická část se zaměří na přehled regionálních politik i pohled z hlediska hospodářsko-ekonomických teorií na intervenční politiku. V teoretické části bude věnována kapitola vývoji pojetí regionální politiky EU. Součástí teoretické části práce bude i ucelený přehled institucionálního zajištění dotačního prostředí a role Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest.
Praktická část se zejména bude věnovat regresní analýze a zhodnocení, jaký vliv mají finanční prostředky na sledované proměnné na vzorku dat Středočeského kraje. Data budou získávána například z Českého statistického úřadu a z Agentury pro podporu podnikání a investic CzechInvest. Práce se zaměří na období let 2004-2013, které zahrnuje období před nástupem hospodářské krize, její průběh a dopady.

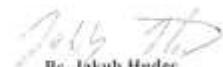
Rozsah práce: cca 70 stran + přílohy

Seznam odborné literatury:

1. BECK, T., DEMIRGUC-KUNT, A., LEVINE, R. (2005): SMEs, Growth and Poverty , Working paper 11224, National Bureau of economic research
2. BERMAN GROUP (2008): Vyhodnocení dopadů realizace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004 – 2006 na hospodářský vývoj v regionech soudržnosti České republiky, zadavatel: MPO ČR, Praha, 2008
3. BRAUNERHJELM, P. (2010): Entrepreneurship, Innovation and Economic Growth – past experience, current knowledge and policy implications, Paper No. 224, Swedish Entrepreneurship Forum and the Royal Institute of Technology
4. DELOITTE (2008): Celkové vyhodnocení výsledků a dopadů realizace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004-2006, zadavatel: MPO ČR, Praha, 2008
5. ECORYS (2008): A study on EU Spending. Final Report. Ecorys Nederland, Rotterdam 2008.
6. EVROPSKÁ KOMISE (2013): Financial programming and budget, budget in figures, financial framework 2007-2013.
7. GALINDO, M., MÉNDEZ-PICAZO, M., (2013): Innovation, entrepreneurship and economic growth, Research paper, Management Decision, 2013. ISSN:0025-1747
8. KOLEKTIV AUTORŮ (2004): Úvod do regionálních věd a veřejné správy, 4. vydání, Píseč, Aleš Čeněk 2004, 448 s., ISBN 80-86473-80-3.
9. WOKOUN, R. a kol. (2008): Regionální rozvoj: (východiška regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování). Praha: Linde, 2008. ISBN 978-80-7201-699-0.

Datum zadání diplomové práce: květen 2015

Termín odevzdání diplomové práce: prosinec 2015

Bc. Jakub Hudec
Režisér

doc. Ing. Petr Toth, Ph.D.
Vedoucí ústavu

RNDr. Jana Kouřilová, Ph.D.
Vedoucí práce

doc. Ing. Miroslav Ševčík, CSc.
Děkan NF VŠE

Abstrakt

Tato diplomová práce se zabývá operačními programy v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu. Cílem této diplomové práce je zhodnocení vlivu těchto operačních programů na území Středočeského kraje. Dotace a dotační prostředí jsou často diskutovaná témata například z hlediska smyslu nebo přínosnosti. Avšak při těchto diskuzích bývá často dosaženo zcela protichůdných výsledků.

V teoretické části práce jsou popsány vybrané teoretické koncepty regionálního rozvoje a regionální politiky. Tato část rovněž obsahuje kapitoly věnující se otázce intervencionistických prvků a podpoře podnikání.

Praktická část práce se zabývá politikou hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie, vybranými operačními programy, představuje Středočeský kraj a seznamuje s výsledky regresní analýzy.

Mezi nejdůležitější zjištění práce patří, že na území Středočeského kraje byla ve sledovaném období alokována nadprůměrná celková částka dotací ve srovnání s ostatními kraji České republiky. Největší alokace byla ve sledovaném období čerpána v programech jako Inovace nebo Prosperita. Pomocí regresní analýzy byl pozorován z dlouhodobého hlediska slabý negativní vliv dotací na sledované proměnné jako například míra nezaměstnanosti nebo míra zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu.

Klíčová slova

Dotace, podpora podnikání, Středočeský kraj, Agentura CzechInvest, Evropská unie

JEL klasifikace

R11, H25, L26

Abstract

This thesis addresses topics related to operational programs under the Ministry of Industry and Trade. The objective is to evaluate the actual impact of these operational programs. Subsidies and subsidy environments are frequently discussed topics mainly in the terms of purport or usefulness of those. However, very often the discussions lead to entirely contradictory results.

The theoretical part describes selected theoretical concepts of regional development and regional policy. This section also contains chapters dedicated to the issue of interventionist elements and support of entrepreneurship.

The practical part is focused on the policy of economic and social cohesion of the European Union, selected operational programs. It also provides introduction of the Central Bohemia Region as well as introduces regression analysis of those programs.

Among the most important findings of the work is that the Central Bohemia Region was allocated with above average amount of subsidies in comparison with the other regions of the Czech Republic. In the reference period, the largest allocation was drawn by programs such as Innovation or Prosperity. The regression analysis shows slightly negative influence of subsidies on the monitored indicators such as unemployment or employment in the manufacturing industry in the long term.

Key Words

Subsidy, business support, Central Bohemian Region, Agency CzechInvest, European Union

JEL Classification:

R11, H25, L26

Obsah

ÚVOD	1
1 Teoretická východiska regionálního rozvoje.....	3
1.1 Vybrané teorie regionálního rozvoje.....	4
1.2 Regionální politika	10
1.3 Tržní selhání a vládní selhání.....	12
1.4 Dotace	13
2 Podpora podnikání a její význam	16
2.1 Přehled vybraných studií zabývajících se podporou podnikání.....	17
2.2 Hodnocení podpory podnikání ve vybraných programech politiky hospodářské a sociální soudržnosti	19
2.2.1 Výsledky hodnocení podpory podnikání v operačních programech v České republice.....	19
2.2.2 Výsledky hodnocení podpory podnikání v operačních programech na Slovensku.....	22
3 Politika hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie	25
3.1 Vývoj regionální politiky	25
3.2 Principy provádění politiky hospodářské a sociální soudržnosti	28
3.3 Podpora podnikání ve vybraných operačních programech	30
3.3.1 Cíle a priority Operačního programu Průmysl a podnikání v období 2004 – 2006	30
3.3.2 Cíle a priority Operačního programu Podnikání a inovace 2007 – 2013	35
3.4 Implementační struktura operačních programů	43
3.4.1 Ministerstvo pro místní rozvoj.....	43
3.4.2 Ministerstvo průmyslu a obchodu.....	43
3.4.3 Kontrolní instituce	45
3.4.4 Zprostředkující subjekt	46

3.4.5	Poradenské externí společnosti	48
3.5	Regionální diferenciaci operačních programů a komparace	50
4	Socio-ekonomická analýza Středočeského kraje.....	61
4.1	Obyvatelstvo Středočeského kraje	61
4.2	Dopravní infrastruktura	62
4.3	Nezaměstnanost.....	63
4.4	Vědecko-výzkumná infrastruktura.....	63
4.5	Ekonomické zázemí	64
4.6	Občanská vybavenost Středočeského kraje	66
5	Analýza dopadů vybraných programů podpory podnikání na zaměstnanost a nezaměstnanost v Středočeském kraji v letech 2004-2013	67
5.1	Layard-Nickellův model	67
5.1.1	Výsledky Layard Nickellova modelu	72
5.2	Metoda VEC - kointegrace časových řad.....	73
5.2.1	Výsledky Metodou VEC - kointegrace časových řad.....	76
	Závěr	80
	Seznam zkratk	83
	Seznam tabulek	85
	Seznam grafů	85
	Seznam rovnic.....	85
	Seznam příloh	86
	Zdroje.....	87

ÚVOD

Problematika strukturálních fondů je již od dob přistoupení České republiky do Evropské unie velmi aktuální téma. V souvislosti s právě končícím programovacím obdobím se objevují diskuze na téma rychlosti čerpání, smyslu a přínosnosti finančních prostředků z fondů Evropské unie. Závěry z těchto diskuzí jsou však často zcela protichůdné. Z těchto důvodů si autor zvolil právě tuto problematiku za téma diplomové práce, aby posoudil, jaký vliv mají operační programy v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO) na vybrané makroekonomické veličiny jako například nezaměstnanost.

Řídící orgán Operačního programu Podnikání a inovace (OPPI) v poslední letech zvýšil své úsilí v čerpání alokace vyhrazených pro tento operační program a výsledkem by mělo být úplné vyčerpání alokace na konci roku 2015. Tato skutečnost činí tento operační program zajímavým pro bližší zkoumání. Dalším důvodem pro zkoumání tohoto operačního programu je jeho zaměření směrem k podpoře podnikání. Formy podpory bývají často zkoumány odbornými studiemi s rozdílnými výsledky. Na podporu podnikání byl pro zkrácené programové období zaměřen Operační program Průmysl a podnikání (OPPP), lze ho označit za předchůdce OPPI. Tato diplomová práce zahrnuje období mezi lety 2004 a 2013, zkoumá tedy oba operační programy.

Cílem této diplomové práce je zhodnocení vlivu finančních prostředků požadovaných v rámci sledovaných operačních programů OPPP a OPPI s realizací projektů na území Středočeského kraje. Pro naplnění cíle byly stanoveny následující hypotézy, které budou v závěru práce potvrzeny nebo vyvráceny:

- požadované výše dotace v rámci sledovaných operačních programů snižují ve Středočeském kraji míru nezaměstnanosti,
- požadované výše dotace v rámci sledovaných operačních programů zvyšují ve Středočeském kraji míru zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu.

Stanovené hypotézy předpokládají, že požadované prostředky zvyšují míru zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu, na který jsou operační programy v gesci MPO primárně zaměřeny a v konečném důsledku dochází ke snižování nezaměstnanosti. Tyto hypotézy byly stanoveny z důvodu, že mezi monitorovací ukazatele projektů patří počet nově vytvořených pracovních míst a například v současných programech v gesci

MPO lze získat za deklarovaná nově vytvořená pracovní místa v rámci hodnocení projektu lepší bodové ohodnocení.

Diplomová práce vychází ze studií odborné literatury zaměřené zejména na oblast intervencionistických prvků a podpory podnikání. Literární rešerše je složena jak z českých, tak ze zahraničních zdrojů. Analytické podklady byly získány zejména od Agentury CzechInvest, Českého statistického úřadu a Úřadu práce České republiky. Regresní analýzy byly provedeny na základě konzultací s odborným pracovníkem věnujícím se této problematice.

První kapitola vymezuje základní pojmy regionálního rozvoje. Obsahuje vybrané teoretické koncepty regionálního rozvoje, které reflektují téma diplomové práce, a charakterizuje druhy regionální politiky. Závěr kapitoly podává bližší informace o problematice intervencionistických prvků.

Druhá kapitola se věnuje tématu podpory podnikání. Podává ucelený přehled domácích a zahraničních studií na téma podpory podnikání a její formy. V této kapitole jsou předloženy výsledky studií zabývajících se hodnocením podpory podnikání v gesci MPO a operačního programu s obdobným zaměřením realizovaným na Slovensku.

Třetí kapitola se zabývá vývojem pojetí regionální politiky EU, přehledem institucionálního zajištění sledovaných operačních programů, bližším popisem jejich cílů a priorit a regionálním rozdělením požadovaných finančních prostředků.

Obsahem čtvrté kapitoly je představení Středočeského kraje a jeho specifík. Tato kapitola podává přehled vybraných dle autora relevantních informací převážně ekonomické povahy.

Poslední kapitola je věnována regresní analýze, kde jsou představena data a východiska modelu. Součástí kapitoly je prezentace výsledků získaných ze zpracování za pomoci statistického programu STATA formou tabulek podle získaných dat s komentářem těchto výsledků.

1 Teoretická východiska regionálního rozvoje

Regionální rozvoj neboli rozvoj regionů nemá jednoznačnou definici. Stejskal a Kovárník (2009) ji definují jako cílevědomou činnost subjektů státní správy a samosprávy, která směřuje k zajištění ekonomického růstu spravovaného území. Jiná spíše doplňující definice říká, že regionální rozvoj je integrální proces směřující ke zvyšování kvality života. (Stejskal, 2011)

Podle Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (dále jen OECD) pojem regionální rozvoj může znamenat obecné úsilí o snížení rozdílů mezi regiony prostřednictvím podpory ekonomických aktivit v regionech. (OECD, 2014)

Rajčáková (2009) definuje regionální rozvoj jako ekonomické a sociální procesy probíhající v přírodně-společenském prostředí regionu. Tyto procesy by měly využívat, zároveň i respektovat možnosti, předpoklady a originalitu regionu. Dále se přiklání k názoru, že chápání pojmu regionální rozvoj není jednotné a prošlo v čase několika vývojovými etapami.

Jeden z hlavních důvodů ke vzniku této práce je snaha autora diplomové práce pochopit v širších souvislostech procesy a motivace fungování EU tak, jak se s ní denně setkáváme. Evropská unie považuje za jednu ze svých priorit provádět na území členských i nečlenských států moderní společnou regionální politiku EU. Tu lze charakterizovat jako určitou koncepční činnost s cílem eliminace negativních důsledků teritoriálně nerovnoměrného ekonomického rozvoje a strukturálních změn. (Wokoun, 2003)

Tato politika bývá často předmětem studií a výzkumů. Pro pochopení regionální politiky je nutné znát východiska teorií zabývajících se regionálním rozvojem. Níže jsou popsány vybrané směry regionálního rozvoje a jejich východiska. Ta se dle autora diplomové práce promítají v praktické politice prováděné Evropskou unií. Tento názor autora diplomové práce podporuje i Krejčí (2013), který ještě dodává, že teorie regionálního rozvoje se zabývají obecnými problémy typu dotačních programů. Zda dotační tituly mají být spíše v souladu s neoliberálními teoriemi regionálního rozvoje či spíše strukturalistickými teoriemi regionálního rozvoje nebo otázkou, zda dotačními tituly zaměřit na silné, nebo slabé regiony. Nastavení dotačních titulů a regionální politiky

podléhá v demokratických státech častým změnám, znalost regionálních teorií má oproti tomu nadčasový charakter.

Viturka (2010) je toho názoru, že právě vstup ČR do EU je jedním z důvodů zvýšeného zájmu o problematiku regionálního rozvoje. Tuto příčinu lze označit jako příčina vnějšího charakteru. (Blažek, 2008)

Naopak jako příčiny vnitřního charakteru jsou uváděny například existence rozdílů v míře nezaměstnanosti, nízké mobilitě pracovní síly atd. (Wokoun, 2003)

1.1 Vybrané teorie regionálního rozvoje

Teorií regionálního rozvoje byla vytvořena celá řada. Klasifikace těchto teorií lze provést mnoha způsoby¹. Jedno ze základních rozdělení regionálních teorií je dělení na konvergenční a divergenční teorie regionálního rozvoje. Tedy rozdělení podle toho, zda regiony mají tendenci regionálnímu rovnoměrnému, nebo nerovnoměrnému vývoji. (Krejčí, 2013) Existuje rovněž skupina tzv. epizodických teorií regionálního rozvoje. (Blažek a Uhlíř, 2011)

Blažek dokládá řadou studií², ze kterých nevyplývá jednoznačný výsledek, zda dochází ke konvergenci nebo divergenci. Dochází k závěru, že nelze zcela jasně určit jednoznačný trend a kloní se spíše k dělení teorií podle ekonomického přístupu. (Blažek In Wokoun, 2008) Wokoun (2003) na druhou stranu vyjadřuje ten názor, že působení tržních sil vede v zásadě k nerovnoměrnému rozvoji.

Hůlka (2008) upozorňuje v otázce konvergence a divergence na existenci rozdílných druhů konvergence. Za první typ konvergence je považována situace, kdy zaostalejší regiony rostou rychleji než regiony vyspělejší (tzv. absolutní beta-konvergence). Druhým typem je situace, kdy dochází k poklesu variability mezi regiony (tzv. delta-konvergence). Jako další typ konvergence přidává i beta-konvergenci vycházející ze skutečnosti, že každý region a stát má jiný stav rovnováhy, ke kterému směřuje, a to v závislosti na rozdílech v technologiích a v behaviorálních charakteristikách

¹ např. induktivní nebo deduktivní teorie nebo teorie zdůrazňující stranu poptávky versus teorie zdůrazňující stranu nabídky

² Například lze zmínit Hůlkovu studii, ve které se zaměřil na problematiku změn ve vývoji regionální diferenciaci v průběhu fází hospodářského cyklu. Hůlka došel k výsledku, že regionální disparity mají tendenci k růstu v především v době nástupu ekonomické expanze. (Hůlka, 2007)

Lokalizační teorie

Lokalizační teorie jsou založeny na klasických neoklasických postulátech jako racionalita chování, dokonalé informace a mobilita výrobních faktorů, dokonalá konkurence apod. Ze své podstaty nepředpokládají existenci regionálních problémů. (Blažek In Wokoun, 2008)

Základní složkou lokalizačních teorií je hledání faktorů ovlivňující lokalizaci v prostoru. Jako příklad lze uvést práce von Thünera, Hottelunga nebo Webera. Lokalizační teorie byly postupně modifikovány tak, jak procházely vývojem a opouštěly postuláty jako např. dokonalá konkurence a jiné. (Wokoun, Tvrdouš, 2010) Lokalizační teorie jsou spojovány a zkoumány spíše v souvislosti s jiným intervencionistickým prvkem, než je hlavní předmět této diplomové práce – institutem investičních pobídek.

Teorie mezeonomiky

Podle Hollanda zásadní roli regionálního rozvoje hrají velké podniky. Ty vytvářejí tzv. mezeonomiku. Velké podniky mají moc provádět daňovou optimalizaci, kdy přiznávají své zisky v zemi, kde je nejnižší zdanění. (Holland, 1987) Proces této daňové optimalizace názorně popsal Strnad. (Strnad In Krejčí, 2013) Velké podniky mají snazší a výhodnější přístup ke kapitálu. Dále mají lepší postavení vůči dodavatelům i odběratelům, v neposlední řadě podle Hollanda jen velké firmy mohou financovat vědecko-výzkumné aktivity. Malé podniky podle této teorie nemohou velkým podnikům konkurovat. Proto autor Holland dochází k názoru, že mezi malými a velkými podniky probíhá nerovná soutěž. Ekonomická základna problémových regionů je proto tvořena málo inovujícími malými a středními podniky. Holland vidí řešení ve vyšším užívání regulačních nástrojů a posílení role státu. (Blažek In Wokoun, 2008)

Teorie výrobních a ziskových cyklů

V teoriích výrobních a ziskových cyklů lze nalézt podobnost. Představitelé těchto teorií jsou Vernon a Markusen. Tyto teorie se zaměřují na životní cyklus produktu/zisku a jeho přímou implikaci pro regionální dimenzi. Obě teorie zkoumají faktory skutečnosti, že se výroba produktů přesouvá dle výrobní/ziskové fáze postupně do méně rozvinutých regionů. Čím pozdnější fáze nastává, tím více klesají zisky a zapojuje se do výrobních procesů méně kvalifikovaná pracovní síla. Produkt přestává být pro vyspělý region v konečném důsledku zajímavý. Autoři obou teorií vidí řešení opět

v intervencionistických řešení s cílem vytvoření sociálně spravedlivější společnosti. (Blažek, Uhlíř 2011)

Skupina teorií růstových pólů: Jádru - periferie

Hlavními představiteli těchto teorií jsou zejména Perroux, Boudeville nebo Lasuén. Jako nejpodstatnější pojem bylo vymezení pojmu hnací odvětví³. (Wokoun, Červený, 2008)

Ta jsou charakterizována jako rychle se rozvíjející odvětví se silnou dominancí inovujících subjektů. Jako důležitý předpoklad pro tuto skupinu teorií je idea, že tam kde jsou lokalizována hnací odvětví, budou firmy z jiných odvětví díky intenzivním vazbám a kontaktům na hnací odvětví lépe prosperovat. Jako další faktor podporující rozvoj center růstu byly označeny vnitřní úspory (úspory z rozsahu) a vnější úspory (využití společné infrastruktury). (Blažek In Wokoun, 2008)

Regionální teorie podle Perrouxe (polarizační teorie) docházela k názorům, že růst se neobjevuje všude najednou, ale s různou intenzitou v bodech – pólech růstu. Šíření tohoto růstu se děje prostřednictvím různých kanálů, s různými konečnými efekty pro národní hospodářství. Dochází k poznatku, že silné póly růstu jsou schopné v procesu růstu utáhnout celou ekonomiku a zároveň vyvolat růst i v zaostalých oblastech. (Adamčík, 1997)

Myšlenka regionálních politik, vycházející z teorií Perrouxe a Boudevilla, že pouhé vytvoření nového centra samovolně iniciuje kumulativní procesy a nastartování růstu daného regionu, nebyla často naplněna. Při aplikaci těchto regionálních politik byla podceněna celá řada faktorů např. nerozlišení mezi přirozeným a zcela umělým centrem a všeobecně pouze povrchní analýza regionálního rozvoje. (Blažek In Wokoun, 2008) Existují i případy růstu v oblastech bez pólu rozvoje.⁴ Tento poznatek spíše doplňuje skupinu těchto teorií o poznatek, že přítomnost těchto pólů není vždy nezbytnou podmínkou k ekonomickému růstu. (Krejčí, 2013)

Na Perrouxe a Boudevilla navázal kritikou Lasuén. ten např. opustil Schumpeteriánský koncept inovací, za který byl ovšem často kritizován. Lasuén byl přesvědčen, že pro regionální rozvoj jsou klíčové inovace a poznání jejich tří procesů: vznik, šíření a schopnost jejich implementace. Byl přesvědčen, že inovace vznikají ve velmi málo

³ Někdy označované i táhnoucí odvětví (Adamčík, 1997)

⁴ Např. Švýcarsko, nebo Dánsko (Adamčík, 1997)

regionech a cílem regionální politiky by mělo být pomoci k šíření a implementaci inovací. (Blažek In Wokoun, 2008)

Teorie kumulativních příčin a teorie nerovnoměrného rozvoje

Myrdal, jako její hlavní představitel je toho názoru, že změny nevyvolávají protikladné reakce (neoklasický předpoklad). Myrdal byl přesvědčen, že tržní síly vedou k prohlubování meziregionálních rozdílů. (Peet a Hartwick In Krejčí, 2013) Základ jeho teze spočívá v tom, že pokud se některý region vyvíjí rychleji než ostatní, tak se rozdíl mezi nimi bude dále zvětšovat. Dopad kumulativních mechanismů na nevyspělé regiony nazýval backwash effects a příznivé spread effects. (Wokoun, Červený, 2008) Za základní nástroj regionální politiky byl označen integrovaný rozvojový plán s orientací na celospolečensky prospěšné investiční akce. (Blažek In Wokoun, 2008)

Hirschman je autorem teorie nerovnoměrného rozvoje, která je Myrdalově teroii podobná. Rozdílem oproti Myrdalovi je jeho spíše skeptický názor ke státním intervencím, které mají vést k řešení nerovnováhy. Tu naopak považuje za základní předpoklad dalšího rozvoje. (Krejčí, 2013) Jedním z Hirschmanových doporučení je vytvářet ostrůvky moderní ekonomiky a dát tak vzniknout duální ekonomice, která spustí kumulativní mechanismy. (Blažek In Wokoun, 2008)

Teorie územních dělb práce

Autorkou této teorie je Massey. Tato teorie se snažila o vytvoření obecné teorie regionálního rozvoje. Důležitou roli přisuzuje velkým firmám a tomu, jak využívají regionálních rozdílů. Sama definovala tři druhy firem: firmy nevyužívající regionálních rozdílů, firmy rozděluující závody dle fází/typů výroby a firmy s klonovou strukturou. Její teorie doporučuje např. decentralizaci veřejné správy nebo alokace do upadávajících regionů. (Blažek In Wokoun, 2008)

Nová ekonomická geografie

Autoři teorií spadající do nové ekonomické geografie (např. Krugman nebo Romer) vycházejí z neoliberálních předpokladů. Opustili například předpoklad dokonalé konkurence nebo klesající výnosy. Časté je využívání matematických modelů. Autoři připouštějí, že technologie mají endogenní povahu, nejsou zcela volně dostupné a na dlouhou dobu mohou ovlivňovat růstové možnosti regionů. Krugman upozorňuje ovšem

na možnost uzamčení „lock-in“ (neboli inercie) v méně výhodném směru rozvoje. Specializace regionů je výsledek 3 aglomeračních procesů: koncentraci kvalifikované a specializované pracovní síly, vzájemně se posilující technologie a inovace, jako poslední krok je definována vzájemná provázanost místních podniků a využívání specializované infrastruktury. (Blažek, Uhlíř, 2011)

Jednotlivé teorie směru nové ekonomické geografie nedošly ke shodě ohledně divergence či konvergence regionálního rozvoje. Hučka a kol. (2008) upozorňuje u nové ekonomické geografie také na rozdílné přístupy k problematice konvergence mezi regiony.

Ze zásad neoliberálních základů jsou všeobecně představitelé nové ekonomické geografie opatrní ke státním intervencím. Doporučení pro regionální politiku vidí v decentralizaci a stimulaci malých a středních podniků. Aby byly intervence regionálního charakteru úspěšné, musí mít dostatečnou velikost, ovšem stačí je provádět krátkodobě. Jako významnou teorii, která lze zmínit je nová teorie růstu. (Blažek, Uhlíř, 2011)

Teorie výrobních okrsků

Jedná se o teorii spadající do skupiny institucionálních teorií regionálního rozvoje (dále např. teorie učících se regionů). Všeobecně se dá tvrdit, že institucionalismus je jedním z nejnovějších a nejprogresivnějších směrů v celém ekonomickém směru. Je zde znatelný odklon od matematizace směrem ke kvalitativním analýzám a subjektivismu. Tento směr inklinuje k poznatkům ze zcela jiných oborů, například psychologie. Rolí institucí se například zabývá Martínéz, Fuensanta a Rodríguez (2013) nebo Baumol (1990).

Autoři teorie výrobních okrsků se zaměřili na studium tzv. třetí Itálie, která se vyznačovala nízkou nezaměstnaností, vysokou mírou ekonomické aktivity a exportu. Na rozdíl od „bohatého severu“, který byl ve znamení velkých podniků, třetí Itálie byla postavena na mikropodnicích, nebo malých a středních podnicích s vysokým stupněm vzájemné důvěry, spolupráce a využívání aglomeračních efektů. Jako podstatná výhoda byla uvedena pružnost reflexe poptávky, nebo vysoký stupeň specializace. Tato teorie vidí východisko regionálního rozvoje spíše v malých podnicích, specializaci, neustálých inovacích a vzájemné spolupráci. Tedy budování vhodné inovační infrastruktury nebo služeb pro podnikatele. (Blažek In Wokoun, 2008)

Koncept trojité šroubovice (triple helix)

Inovačním konceptem navazující na koncept teorie učících se regionů lze podle Žítka (2015) považovat koncept trojité šroubovice (triple helix). Současné institucionální přístupy regionálního rozvoje definují dále i jiné koncepty např. klastry, nebo regionální inovační systémy. (Blažek, 2012)

Triple helix koncept pracuje se třemi hlavními aktéry ovlivňující inovace - inovační firmy, znalostní instituce a veřejná správa. Tento koncept analyzuje jejich aktivity a vzájemnou spolupráci. Hlavní myšlenka je založena na předpokladu, že tvorbě inovací napomáhá vzájemná spolupráce uvedených aktérů. Ti musí mít pro efektivní spolupráci kvalitní informace o problémech a potřebách zbývajících dvou skupin. (Žitek, 2015) Další rozvoj je poháněn zamýšlenými i nezamýšlenými změnami vztahů mezi aktéry uvnitř šroubovic i změnami vztahů mezi těmito šroubovicemi. Základní charakteristikou trojité šroubovice jsou proměny pod vlivem změn např. tržních sil, politických a institucionálních změn, technologického vývoje. Příčina meziregionálních rozdílů může poté být způsobena různou ekologií vztahů uvnitř každé ze tří šroubovic. (Blažek, 2012)

Blažek, Uhlíř (2011) v souvislosti s tímto konceptem varuje před možným přehnaným optimismem (zejména mezi pracovníky zodpovědnými za koncepci podpůrných politik) vkládaných do triple helix konceptu. Jako nebezpečí je uveden například pojem „overnetworking“, tedy věnování se příliš mnoho času setkáními a cestováním na tyto akce.

Blažek, Uhlíř (2011) vyjadřují názor, že v současném třetím období regionální politiky, zejména v první dekádě 21. století, prošel svět řadou procesů vedoucí například k ještě větší vzájemné provázanosti (např. iniciativa Průmysl 4.0) nebo rychle se měnící role aktérů regionálního rozvoje. Na tyto procesy se snaží reagovat řada nových teorií a konceptů. Ty se snaží vysvětlit změny a navrhnout možná řešení. Všechny výše zmíněné názory zakládají dle autora diplomové práce důvod, dávat prostor novým teoriím a konceptům regionálního rozvoje, stejně tak nezapomínat a stále studovat i teorie regionálního rozvoje, které byly definovány již dříve. Například Blažek, Uhlíř (2011) upozorňují, že některé teorie, které byly dříve spíše opomíjeny, se nyní těší velké pozornosti. Dále autoři uvádí, že hodnocení rozdílů mezi jednotlivými teoriemi může mít za následek nacházení dalších podnětů pro studium teorií regionálního rozvoje, či dokonce nacházení východisek pro teorie regionálního rozvoje integrálního typu.

Z jednotlivých teorií regionálního rozvoje často vychází zcela odlišné závěry například na to, kdo je hlavním hybatelem ekonomiky. Jako příklad lze konfrontovat teorii mezoekonomiky, kde jsou hlavním hybatelem velké podniky s teorií učících se okrsků, která zastává názor, že nejdůležitější jsou malé podniky. V dokumentu Operační program Podnikání a průmysl je brána jako silná stránka malých a středních podniků vysoká výrobní flexibilita a inovační iniciativa. Jako problém byla identifikována malá finanční síla a horší přístup k úvěrovým zdrojům. (MPO, 2006) V dokumentu OPPI jsou na druhou stranu zmíněny důvody pro podporu velkých podniků. Například ve výrazném potenciálu v podílu na růstu konkurenceschopnosti národní ekonomiky. Mají předpoklady připravit a výrobně realizovat prototypy inovací výrobků a výrobních technologií schopných obstát v náročné soutěži na globálních trzích. Velké podniky představují také hnací sílu inovačních aktivit na regionální i nadregionální úrovni. Velké podniky tedy dokument OPPI vidí jako důležité aktéry v hnacích odvětvích. (MPO, 2015)

Žádná teorie, která je popsána v této diplomové práci není schopna předpovědět budoucí rozvoj regionu. Podle odborníků je spíše žádoucí v teoriích regionálního rozvoje stanovení hierarchie rámců, vývojových tendencí, pozice apod., ze kterých lze poté vnímat a interpretovat realitu. (Blažek, Uhlíř 2011)

1.2 Regionální politika

Samotná regionální politika představuje konkrétní projev úsilí a vůli společnosti o snižování (změnu) velikosti regionálních diferenciací. (Šilhánková, 2007) Je ovšem důležité zmínit, že určitá míra nerovnoměrného vývoje napříč regiony a nerovnost regionů jako taková, je považována i podle expertů OECD (2014) za základ konkurence a inovací. K původním dominantním motivům sociálního charakteru byly přidány postupem času motivy ekonomické, politické i ekologické. (Wokoun, 2003)

Definice regionální politiky byla vymezena celá řada. Žádná z nich ovšem není všeobecně přijímána. Wokoun (2011) definoval regionální politiku jako „soubor cílů, opatření a nástrojů které mají vést ke snižování velkých rozdílů v socioekonomické úrovni jednotlivých regionů.

Regionální politika je koncepční a výkonná činnost státu a místních institucí zaměřená na vyrovnaný rozvoj regionů a předcházení a zmírňování negativních důsledků územně nerovnoměrného rozvoje. (Šilhánková, 2007)

Rajčáková (2009) regionální politiku vnímá poněkud širěji oproti Šilhánkové s větším akcentem na další cíle regionální politiky a charakterizuje ji jako řídicí činnost státu a místních institucí, která směřuje k vytváření vhodných podmínek pro dynamický a všestranný rozvoj regionu za maximálního využití jeho geografického lidského a ekonomického potenciálu.

Jiná definice uvádí regionální politiku jako veřejné intervence, které vedou ke zlepšení geografického rozdělení ekonomických činností nebo se snaží napravovat prostorové důsledky tržní ekonomiky ve snaze dosáhnout ekonomického růstu a zlepšení sociálního rozdělení ekonomických efektů. Takto na regionální politiku nahlíželi Klaasen nebo Hall. (Wokoun, 2003)

Proces realizace regionální politiky lze rozdělit dle Wokouna (2003) do pěti fází:

- definice regionálních problémů a jejich původ,
- definice cílů,
- definice uplatnitelné strategie,
- identifikace použitelných nástrojů,
- vyhodnocení použité politiky.

Nástroje regionální politiky je možné rozdělit na ekonomické nástroje, administrativní nebo institucionální. V rámci ekonomických nástrojů je možné identifikovat nástroje makroekonomické a mikroekonomické povahy. (Wokoun, 2003)

Typologie regionálních politik

Z doktrinního hlediska lze shrnout regionální politiky, podobně jako regionální teorie, do dvou naprosto odlišných skupin, s návazností na názory ohledně divergence a konvergence.

Tradiční přístup k regionální politice je založen na státních intervencích vůči regionální politice. Předpokládá snahu o koordinaci vztahů mezi státem, odvětvími a regiony. (Adamčík, 1997) Tradiční přístup tedy předpokládá spíše divergenční regionální tendence.

Akcelerační přístup je oproti klasickému přístupu založen na důvěře v soukromý sektor a uvolňování tržních sil a mechanismů. Tento přístup provází zpravidla činnosti

deetatizace, deregulace, demonopolizace, decentralizace a všeobecně od upouštění od státního paternalismu. (Adamčík, 1997)

Blažek, Uhlíř (2011) rozlišují koncepci exogenního rozvoje a endogenního rozvoje. Exogenní koncepce rozvoje je založená zejména na daňových úlevách, dotacích a externích investicích. Endogenní rozvoj je založen na snaze změnit atmosféru v regionu, vytvářet vhodné podmínky pro participaci a učení. Důležitým prvkem je snaha vzbudit pozitivní očekávání a vytvořit síť aktérů (důležitá je role aktéra a aktivity „zdola“) napomáhající k aktivní adaptaci. Moderní pojem pro aktivizaci obyvatel na základě jejich vlastní iniciativy se nazývá „bottom-up“ koncept. (Krejčí, 2013) Např. Blažek, Uhlíř (2011) dodávají, že endogenní rozvoj regionů je podstatnější, než exogenní.

OECD jsou rozlišovány dva přístupy: starý a nový. Starý přístup politiky regionálního rozvoje OECD definovala dosažením cílů regionální politiky pomocí výstavby infrastruktury a přilákání zahraničních investic. Nový přístup OECD definuje jako odklon od přerozdělování a dotací pro zaostávající regiony ve prospěch opatření ke zvýšení konkurenceschopnosti všech regionů. Potřeba nového přístupu je založena na pozorování, že se nedaří významně snižovat regionální rozdíly a zaostávajícím regionům se nedaří dohánět vyspělejší regiony. (OECD, 2014)

1.3 Tržní selhání a vládní selhání

Mezi nástroje ekonomické povahy lze zařadit i hlavní objekt zkoumání této diplomové práce, tedy dotační tituly v rámci OPMP a OPPI. Pojem dotace lze charakterizovat jako jeden z typů vládních intervencí do ekonomiky.

Často uváděné důvody pro existenci vládních intervencí do ekonomiky jsou souhrnně označovány jako tržní selhání⁵. Ta mají za následek neefektivní alokaci zdrojů. (Stiglitz, 2001) Tržní selhání lze rozdělit na ekonomické a mimoekonomické. (Peková, 2011) Ekonomická tržní selhání Stiglitz (2001) rozlišuje dle příčin do následujících skupin:

- selhání konkurence,
- existence veřejných statků,
- existence externalit,

⁵ Autor diplomové práce abstrahuje od diskuze na téma existence tržních selhání. Existuje mnoho názorů, zda tržní selhání opravdu existují např. Demsetz. Případně existují spory, zda jsou např. externality skutečným tržním selháním či nikoli. (Brian P. Simpson, 2005 Terra Libera)

- neúplné trhy,
- nedostatek informací,
- nerovnováha makroekonomických veličin jako nezaměstnanost nebo inflace.

Mimoekonomická tržní selhání jsou chápána např. jako potřeba zmírňovat nerovnosti mezi subjekty a dosažení větší spravedlnosti, protože fungování trhu vede k různému rozdělování bohatství. (Peková, 2011) U mimoekonomických tržních selhání lze vyslovit názor, že jsou vedeny více ideologickým myšlením než ekonomickým. Podle autora diplomové práce lze například termín větší spravedlnost diskutovat.

Působením vládních intervencí řešících tržní selhání byla zjištěna existence nových selhání – vládních (státních) selhání. Stiglitz (2001) identifikoval hlavní čtyři příčiny vládních selhání:

- omezené informace,
- jen částečná kontrola reakcí soukromého sektoru,
- omezená kontrola vlády nad byrokratickým aparátem,
- omezení vyplývající z politické podstaty vládních rozhodnutí.

Kritici vládních intervencí věří, že tyto čtyři příčiny selhávání vlády jsou tak významné, že by státy měly zanechat pokusů odstraňovat nedostatky tržního mechanismu (tržní selhání)⁶. Pro ostatní může být podle Stiglitze (2001) uznání a snaha o eliminaci těchto čtyř omezení vládních aktivit předpokladem pro vypracování prospěšné vládní politiky.

1.4 Dotace

Světová obchodní banka skládá definici pojmu dotace ze tří základních prvků: I. finanční příspěvek poskytnutý II. vládou nebo jiným veřejným orgánem, III. který poskytuje výhodu. (Světová obchodní banka, 2015) Jiná definice dotace mluví o dotaci jako o jednom z typů vládních zásahů do ekonomiky, který má za cíl stimulovat subjekty k určitému chování. (Hamerníková, Maaytová, 2010) Příkladem stimulační funkce dotace jsou dotace na investice do výzkumu a vývoje. Ty jsou obecně uznávány jako prospěšné nejen dané firmě, ale většímu okruhu subjektů, potažmo celé společnosti. (MPO, 2006)

⁶ Autor diplomové práce opět abstrahuje od celkové diskuze na téma vládních selhání. Bližší k tomuto tématu např. Hayek nebo Boettke.

Z hlediska veřejných financí je možné rozdělit dotace na nárokové a nenárokové, obecné nebo účelové apod. (Peková, 2011) Stiglitz (2011) rozlišuje navíc dotace skryté a křížové. Schwartz, Clements (1999) charakterizují dokonce celkem sedm možných kategorií dotací, i když jsou si vědomi některých nedostatků této kategorizace.

Ekonomická teorie popisuje dotaci jako zápornou spotřební daň poskytovanou producentům. V základním grafu tržní nabídky a poptávky po produktu dotace posouvá křivku nabídky vpravo dolů. I když je dotace vyplácena výrobcům, podpoření jsou jak výrobci, tak spotřebitelé (poměr podpory závisí na elasticitě nabídky a poptávky a to na úkor daňových poplatníků. (Holman, 2011, Samuelson, Nordhaus, 2013) Od nich musí logicky být vybrány prostředky k financování dané dotace, nebo musí dojít k zadlužení země a s tím spojeným vytěšňovacím efektem. Dotacemi může být vytvářena neefektivnost, kdy může docházet k nadoptimálnímu množství produkce. (Holman, 2011) Dotace má rovněž tu vlastnost, že zkresluje funkce ceny, tedy jednoho ze základních tržních instrumentů. Dotacím (jako záporným spotřebním daním) je možné přiřadit podobné funkce financí jako daním, např. již zmíněnou stabilizační nebo alokační funkci.

Dotacemi, hrozbami nákladové nehospodárnosti, neefektivností veřejného sektoru a všeobecně tématy, která byla nastíněna v této kapitole, se věnuje celá řada ekonomických prací (např. Myers, 2007 nebo Schwartz, Clements, 1999) a ekonomických směrů (např. rakouská škola nebo škola veřejné volby).

Zajímavou aplikací se jeví i propojení dotačního prostředí s teorií her. Knesl (2013) se pokusil na případě vězňova dilematu aplikovat dva různé příklady firem a dotačního prostředí a provádění daňové optimalizace. Optimální řešení Knesl vidí v odstavení státu od možnosti danit a dotovat.

Dílčí shrnutí

Na základě výše uvedeného teoretického rámce je autor diplomové práce toho názoru, že regionální politika a její směřování nabývá v čase různé aktuálnosti a různých podob. V současnosti se jeví především jako moderní směr endogenního pojetí rozvoje (např. „bottom-up“ koncept), kdy dochází k většímu zaměření na opatření vedoucí k vytvoření podmínek pro participaci a probouzení vlastní iniciativy. Nové přístupy k pojetí regionální politiky předpokládají kvůli neuspokojivým výsledkům upouštění od procesu přerozdělování a dotací pro zaostávající regiony.

Moderní teorie typu „triple helix“ uvedené takéž v textu výše se v současnosti ukazují jako účelné k řešení mnoha aktuálních problémů jako například propojování a navazování spolupráce mezi znalostními institucemi a firmami za účasti a pomoci veřejné správy.

Jako jistý problém vidí autor diplomové práce často protichůdné názory v teoretických konceptech na to, kdo je hlavním hybatelem ekonomiky a různé vnímání důležitosti velikosti podniku. To se dále odráží i v programových dokumentech operačních programů OPPI a OPPII. Z toho důvodu diplomová práce obsahuje kapitolu zahrnující empirické studie podpory podnikání, kde jsou uvedeny další zjištěné skutečnosti, které podporují některé závěry teoretických autorů.

2 Podpora podnikání a její význam

Podnikání má mimořádný význam pro národní hospodářství všech států a regionů. (Banda, 2006) Jako nejdůležitější pozitivní efekty lze uvést vytváření pracovních příležitostí a rozvoj regionů. (Audretsch, 2001 a mnoho dalších) Podnikatelský sektor lze chápat jako primárního hybatele ekonomiky vytvářením pracovních míst nebo generováním nových myšlenek a inovací a tím přispívání k hospodářskému růstu a zvyšování konkurenceschopnosti. (Galindo, 2013)

Galindo testoval a potvrdil zajímavou hypotézu testu zpětné vazby. Potvrdil, že existuje pozitivní vztah mezi hospodářským růstem a inovacemi. Byla vyslovena teze, že vyšší ekonomický růst rozšiřuje možnosti firem prodat své zboží a služby a firmy jsou motivovány k dalšímu zavádění inovací. Poukazuje ve svém článku na kruhový proces, ve kterém inovace stimulují hospodářský růst, ten povzbuzuje dále inovační procesy. (Galindo, 2013)

Inovace jsou tedy často⁷ a správně vnímány jako zdroj růstu produktivity a tedy i zdroj zvýšení materiálního blahobytu. Inovace umožňují zvyšovat konkurenceschopnost jak regionálních, tak národních ekonomik. (Stejskal, 2011) Ovšem inovace se nevyskytují bez příčiny. Vyskytují se ve firmách a organizacích, které sdružují zdroje - lidé, znalosti, fyzické a finanční kapitál. Lidé, kteří sdružují tyto zdroje a riskují, jsou podnikatelé. Právě oni jsou ti, kdo realizují projekty a potýkají se s nejistotou spojenou s úspěšností podnikání. (Vereschagina, 2009) A konečně, podnikatelé mají sklon pracovat déle a efektivněji, to úzce souvisí se skutečností, že jejich příjem úzce závisí na jejich pracovním úsilí. (Audretsch, 2001)

Z výše nastíněných důvodů je nutné podnikatelské prostředí podporovat. Lze zde nalézt rovněž jeden ze základních postulátů pro podporu podnikání a inovací. Tedy přesně oblast zkoumanou v této diplomové práci – Operační programy Průmysl podnikání a Podnikání a Inovace.

Dále je obecně považováno za nutné pro podnikatelské prostředí odstraňovat bariéry a regulace. Na tomto místě je velmi důležité zmínit i diskuzi na téma, jak velká má být

⁷ Např. Say sice roli inovací nepovažuje za tak důležitou. Mnohem větší roli hospodářského rozvoje viděl ve specializaci. Všeobecně lze říci, že převažují autoři, kteří považují inovace za podstatnou roli. (Galindo, 2013, Blažek, 2011)

míra regulace. Pokus o vymezení optimálního rozsahu regulace se pokoušela Djankova teorie vynucení. Obecně je předpokládáno, že vysoká míra regulace omezuje hospodářský růst. (Šmejkal In Kadeřábková a kol., 2007)

2.1 Přehled vybraných studií zabývajících se podporou podnikání

Z přehledu vybraných regionálních teorií vyvstává otázka, jaký typ podniků má v ekonomice nejdůležitější význam a na jaký typ podniků má smysl se zaměřit s podporou. Zda jsou to spíše malé a střední podniky, či velké podniky. Na tuto otázku vznikla celá řada studií. (např. Audretsch, Fritsch 2002, Beck 2005, Mouqué, 2012)

Pozornost regionální politiky EU je zaměřena k větší podpoře malých a středních podniků.⁸ Ty mají podíl přibližně 99,7 % ze všech podniků na území EU 27 spadajících zaměřením do sekcí B až J, L až N nebo oddílu 95. V těchto podnicích bylo zaměstnáno přibližně 67,5 % pracovní síly. (EUROSTAT, 2015) Situace na území ČR je velmi podobná. (MPO, 2014) Mouqué (2012) je toho názoru, že finanční podpora velkých podniků nemá iniciační efekt, peníze z podpory vydávají na takové aktivity, které by byly realizovány tak jako tak.

Autor diplomové práce považuje za nutné uvést i názor, že spíš než zvýhodňování té které velikosti podniku by mělo být podporováno příznivé podnikatelské prostředí, protože tomu musí čelit všechny podniky stejně bez ohledu na velikost. (Beck, 2005)

Diskuze a předmětem výzkumů jsou i druhy podnikání například sociální podnikání nebo začínající firmy tzv. start-upy. Agentura CzechInvest v poslední době prosazuje větší podporu právě start-upům. Ty jsou považovány za důležitý motor hospodářského růstu.

O tom, jaký mají vliv finanční intervence na podporu podnikání, existuje rovněž mnoho studií. Například Bergström (1998) dochází k velmi opatrným závěrům ohledně finančních podpor podnikání. Uvádí, že podpora pozitivně koreluje s růstem přidané hodnoty v prvním roce, ale poté se výsledky horší. Vyjadřuje také svou obavu o efektivní distribuci těchto prostředků např. z důvodů silných zájmových skupin nebo narušení optimální rovnováhy kapitálu a práce.

⁸ To lze demonstrovat na dokumentech jako Evropská charta malých podniků (2000) nebo Akt pro malé a střední podniky (2008), či Evropa 2020 (2010). Ovšem v dokumentu OPPI, byly popsány i důvody pro podporu právě velkých podniků.

Mouqué (2011) došel k závěrům na základě svých výzkumů, že finanční podpora je efektivní způsob pro malé a střední podniky. Jedno euro z veřejných prostředků vedlo k 1,30 EUR celkových dalších investic.⁹ K vytvořeným pracovním místům dodává, že byla kvalitní a dlouhodobá. Dodává ovšem, že ne všechny výdaje na podporu podnikání byly vynaloženy efektivně. Zde přidává své návrhy na větší diferenciaci podpory mezi dotace, půjčky a podporu například ve formě poradenství pro různé typy podniků. (Mouqué, 2011) Účinnost podpory v podobě poradenství pro menší firmy se ukázala jako velmi efektivní například ve Velké Británii. (Wren, Storey 2002)

Mráček (2015) provádí komparaci formy podpor podnikatelských subjektů zabývajících se vědecko-výzkumnou činností. Konfrontoval přímou podporu v podobě dotací s nepřímou podporou v podobě daňového zvýhodnění. Jako jednu z největších výhod daňového zvýhodnění jmenuje stimulaci vývojových a výzkumných aktivit pro celou šíři podnikatelského sektoru a zachování rovných podmínek pro podnikatele nebo stabilnější prostředí pro plánování investic do výzkumu a vývoje. Naopak jako jeden z největších problémů udává vytváření složitější daňovou legislativu. U dotací vidí jako výhodu například podporu státem předem definovaných cílů a nevýhodu například selektivní přístup k podpoře nebo nepravdělné vyhlašování výzev.

Hartsenko, Sauga zkoumali finanční pomoc na vzorku estonských firem a došla k závěru, že programy na podporu podnikání mají pozitivní dopad na výkonnost estonských firem. (Hartsenko, Sauga 2012)

Huggins, Williams ovšem poukazují na existenci napětí v chápání politiky podpory podnikání na celostátní úrovni. Dilema chápat podporu podnikání jako nástroj pro zlepšení regionální konkurenceschopnosti, zaměřený pouze na úspěšná odvětví, nebo nástroj pro řešení hospodářských a sociálních nerovností v místech s vysokou úrovní nezaměstnanost a nízké úrovně podnikání. Dále bývá uváděna skutečnost, že existuje mnoho podniků, které nebyly podpořeny přímo, ale nepřímo. Jako příklad nepřímé podpory bývají uváděny networkingové aktivity. V tom může být sledována i důležitá role velkých podniků (Moque, 2011)

⁹ Pro porovnání: Becker a kol. (2008) tvrdí, že každé euro vynaložené na Cíl 1 vede k 1,21 EUR dodatečného HDP

2.2 Hodnocení podpory podnikání ve vybraných programech politiky hospodářské a sociální soudržnosti

Pro kvalitní a důkladné zhodnocení operačních programů vznikají ex ante analýzy, průběžné analýzy a ex post analýzy. V této kapitole autor diplomové práce přináší závěry vybraných průběžných a ex post analýz. Tyto analýzy pocházejí často z akademických kruhů, avšak tato diplomová práce se zaměří i na výsledky auditorských firem, které pracují dle zadání veřejných institucí. Pro porovnání je věnován krátký prostor pro nástin hodnocení slovenského operačního programu se zaměřením na podporu podnikání.¹⁰

2.2.1 Výsledky hodnocení podpory podnikání v operačních programech v České republice

Deloitte ve své studii poukazuje zejména v počátku OPMP na alokační disparitu u některých z vyhlášených programů¹¹. Procesy realokace prokázal řídicí orgán pružnost, která mohla být důležitým faktorem vedoucí k téměř úplnému vyčerpání alokace určené pro OPMP. Jako další účinný krok vedoucí k vyčerpání celkové alokace se ukázal proces „přezávazkování“ nad zdroje jednotlivých programů. (Deloitte, 2008)

Ze studie Deloitte je patrné, že OPMP byl úspěšný operační program, došlo v něm k naplnění jednotlivých cílů. Bylo sledováno naplnění jak globálního cíle OPMP, tak specifických a operačních cílů. (Deloitte, 2008)

Zajímavá je komparace regionálního hlediska studií Deloitte a Berman Group. Studie Deloitte vychází z premisy, že intervence prostřednictvím OPMP nebyly a priori zaměřené na podporu vybraných problémových regionů ČR, ale obecně na podporu podnikání ve všech regionech Cíle 1 v České republice a na zvyšování konkurenceschopnosti podniků. (Deloitte, 2008)

Hlavním zjištěním studie zpracované společností Berman Group je velmi nerovnoměrná regionální distribuce podpory. Toto tvrzení je doloženo příkladem Karlovarského a Ústeckého kraje. Tyto dva kraje patří mezi regiony, ve kterých mezi lety 1995 – 2006 došlo k nejvyššímu propadu úrovně socioekonomického rozvoje vůči průměru ČR. Tyto kraje získaly mnohem menší část z celkové podpory OPMP než by odpovídalo jejich

¹⁰ Přímou komparaci podpory podnikání v ČR a na Slovensku v období mezi lety 2004 – 2013 se zabývala např. Iveta Černá.

¹¹ Jednotlivé programy jsou představeny v příslušných kapitolách zabývajících se popisem operačních programů v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu

populační, resp. ekonomické velikosti. Studie sice poukazuje na to, že nebylo cílem, aby jednotlivé regiony získaly podporu úměrnou jejich populační velikosti, případně jejich ekonomické výkonnosti atd. Nicméně tato nerovnoměrná alokace poukazuje na významný fenomén. (Berman Group, 2008)

Studiu příčin důvodů malého využití prostředků z OPMP v Karlovarském kraji se věnovalo například Regionální poradenské centrum Poohří. Mezi hlavními příčinami byly zmíněny zejména velikost kraje, zcela specifická struktura ekonomiky s významnou lokalizací odvětví s nízkým rozvojovým potenciálem. (Regionální poradenské centrum Poohří, 2006)

Studie Technologického centra akademie věd ČR, se ve své studii zaměřila na rozvoj regionů a jeho inovačního potenciálu. Výsledkem této studie je spíše neutrální hodnocení nerovnoměrné alokace mezi regiony. Podle této studie nerovnoměrné rozmístění podpořených projektů v analyzovaných programech pouze odráží rozdílnou aktivitu inovačních firem a subjektů inovační infrastruktury při přípravě projektů a odvětvovou a velikostní strukturu průmyslu. (Technologické centrum AV ČR, 2008)

V dokumentu OPMP je přehledně popsána realizace horizontálního cíle – rovnoměrného vývoje regionu. V dokumentu OPMP byla deklarována podpora směřována do všech regionů, ale zvýšená pozornost měla být věnována strukturálně postiženým regionům. (MPO, 2006) Faktem je, že v případě regionu Severozápad se jedná o region, který byl studií Berman Group označen jako region soudržnosti s nízkým podílem čerpání. (Berman Group, 2008) V tomto bodě se autor diplomové práce domnívá, že dochází k jistému rozporu mezi výše zmíněnými studiemi.

Ve shodě jsou všechny tři studie z roku 2008 v názoru, že pro hodnocení intervencí způsobené OPMP je potřeba delšího času tak, aby se mohly projevit veškeré dopady a efekty. (Berman Group, 2008, Deloitte, 2008, AV ČR, 2008)

Podle studie Deloitte by hodnocení vlivů intervencí OPMP bylo účelnější provádět na projektové úrovni a upustit od úrovně makroekonomické. Dále se více zaměřit na sledování vývoje v podpořených projektech, na vytipování příkladů dobré praxe a tyto poznatky následně vhodnými nástroji (např. případové studie) šířit a využívat v budoucnu. (Deloitte, 2008)

Tento názor nesdílí například Potluka, Pělucha, Květoň (2012). Zmínění autoři ve své studii zkoumali možnosti aplikace kontrafaktuální analýzy na strukturální fondy v ČR. Pro problematiku hodnocení dopadů veřejných intervencí je vhodné mít i údaje za nepodpořené zástupce cílových skupin. (Potluka, Pělucha, Květoň, 2012)

V rámci hodnocení za pomoci kontrafaktuální analýzy by bylo vhodné např. v rámci programu Rozvoj zkoumat dopad oblasti této podpory na zaměstnanost ve firmách, které obdržely dotaci a srovnat tento stav s firmami bez dotace. Studie Potluky vytipovala i některé další programy vhodné pro kontrafaktuální analýzu. (Potluka, Pělucha, Květoň, 2012)

Vyhodnocení ekonomických efektů v rámci OPPI s prvky využívající prvky kontrafaktuální analýzy bylo zpracováno pro vybrané programy. Studie společnosti DHV se zaměřila na programy ICT a sdílené služby, Inovace, Spolupráce, Potenciál, Nemovitosti a Rozvoj. (DHV, 2011, 2011a, 2011b) Panuje velká shoda s programy zkoumanými studií společnosti DHV a vytipovanými Potlukou, Pěluchou a Květoněm.

U programů Inovace, Spolupráce a Potenciál bylo zhodnoceno, že příjemci dotačních titulů a zažívající pozitivní vývoj podněcují motivaci nepodpořených subjektů k dalším investicím. To by mělo celkově vést k dalšímu rozvoji konkurenčního prostředí. Studie zkoumala zajímavé hledisko zaměstnanosti a její porovnání podpořených a nepodpořených subjektů. Například pro program Rozvoj platí, že u subjektů s podporou došlo k razantnějšímu poklesu zaměstnanosti než ve srovnávací skupině podniků bez podpory. Dále podpořené podniky pocítily menší pokles tržeb a získaly mezi rokem 2007 a 2009 větší podíl na trhu. (DHV, 2011, 2011a, 2011b)

Z šetření prováděné AMSP¹² v roce 2011 vyšlo najevo, že více jak 4/5 dotázaných (585 subjektů) si myslí, že programy podporující rozvoj podnikání a inovací mají smysl. V případě účastníků OPPI (317 subjektů) má tento názor dokonce 94 %. (AMSP, 2011)

Navzdory velmi dobrému hodnocení existuje podle respondentů celá řada slabých míst. Například s rychlostí proplácení dotace projevilo nespokojenost 21 % respondentů. Zrychlení celého procesu a zjednodušení administrativy v průběhu celého projektu byly respondenty označeny jako změny s nejvyšším přínosem. Jako zajímavé a logické zjištění z celého šetření vyplynula poptávka po jednotném centralizovaném programu

¹² Metodou rozhovoru s podnikateli a závěry z těchto debat v Polsku se zabývala např. Agnieszka Peszko.

podpory podnikání. (AMSP, 2011) Tento systém pro období 2014 – 2020 skutečně vznikl.

Podpoření závěrů studie AMSP zajišťují poznatky studie Zimmermannové a Brown zabývající se překážkami limitující plynulé čerpání ze strukturálních fondů celkově. Tato studie je zaměřená na období mezi lety 2000 – 2013. Tedy předvstupního období, zkráceného období a prvního kompletního období. (Zimmermannová, Brown, 2012)

Mezi stále se opakující bariéry čerpání v rámci všech tří období patří byrokratická zátěž. Pod tímto bodem se skrývá zejména složitost nastavení systému, zdlouhavost administrace a časté měnění podmínek v kombinaci s nevyhovujícím nastavením programů. (Zimmermannová, Brown, 2012)

Jako další opakující se bariéry byly označeny: administrativní kapacita, propagace a komunikace a monitorovací systém strukturálních fondů. Naopak jako nová bariéra bránící čerpání byla identifikována korupce, netransparentnost a nedostatečně objektivní proces hodnocení. (Zimmermannová, Brown, 2012)

Některé závěry Zimmermannové, Brown byly podpořeny i studií Transparency International. Ta například v souvislosti s byrokratickou zátěží na vysoké nekalkulovatelné náklady spojené s administrací projektu nejen v průběhu realizace, ale i po jeho ukončení. (Brown a kol., 2007)

2.2.2 Výsledky hodnocení podpory podnikání v operačních programech na Slovensku

Na začátku je nutné uvést skutečnost, že slovenský operační program Konkurenceschopnost a hospodářský růst neměl zcela identické prioritní osy jako hlavní předmět diplomové práce, tedy operační programy v ČR. Jako podstatný rozdíl lze spatřit například v prioritní ose 3, která byla zaměřena na cestovní ruch. (Ministerstvo hospodárstva SR, 2015)

Problém vnímání korupce ve strukturálních fondech odhalil i článek od Petssinise (2014). V článku je vysloveno tvrzení o podezření o korupci sahající do vládních kruhů. Dále je v článku vyslovena teze o nutnosti boje proti korupci a zpronevěry odhalováním rizik a účinnými kontrolami. Byla determinována potřeba většího zapojení nevládních organizací v průběhu čerpání ze strukturálních fondů a Slovenská vláda udržování a

rozšiřování spolupráce s úřadem OLAF, Transparency International a dalších. (Petssinis, 2014)

Možnostem transparentnějšího nakládání s prostředky ze strukturálních fondů se věnoval blíže například Babitz s Havranem. (Babitz, Havran, 2005)

Navzdory tvrzení předchozího odstavce bylo shledáno, že Slovensko podává uspokojivý výkon při přidělování prostředků ze strukturálních fondů. (Petssinis, 2014)

Đurda se ve své studii věnoval aspektům ovlivňující čerpání prostředků z evropských fondů. Porovnával Českou republiku se Slovenskem. V roce 2013 byla řídicími orgány jednotlivých operačních programů proplacena příjemcům dotací přibližně polovina celkové alokace. Bylo shledáno, že z hlediska procesu certifikace Česká republika za Slovenskem mírně zaostává. Na Slovensku bylo certifikováno v té době 43 % celkové alokace, v České republice 32 %. Obě hodnoty byly ovšem shledány jako velmi nízké. Česká republika, Slovensko spolu s Rumunskem byly označeny jako země s největšími problémy při čerpání evropských fondů. (Đurda, 2013)

Ze strategického hodnocení Operačního programu Konkurenceschopnost a hospodářský růst, které prováděla společnost IBS SLOVAKIA pro slovenské Ministerstvo hospodářství z roku 2013 vyplývá celkem 12 doporučení. Nové výzvy ovšem doporučuje lépe zacílit na tvorbu nových pracovních míst. To zejména z důvodu naplnění ukazatelů v oblasti zaměstnanosti. Závěrečné doporučení ovšem obsahuje obavu, že hrozí riziko nedočerpání alokace v plné výši. (IBS SLOVAKIA, 2013)

Certifikační orgán slovenského Ministerstva financí ve své zprávě nazvané Čerpanie štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo vydané 30. 09. 2015 uvádí, že nejnižší čerpání alokace je právě u operačního programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast. K 30. 9. 2015 bylo vyčerpáno 58,11 %. (Ministerstvo financií SR, 2015)

Dílčí shnutí

V kontextu srovnání vybraných hodnocení operačních programů České republiky a Slovenska je autor diplomové práce toho názoru, že se obě země potýkají s podobnými jevy a překážkami bránícími čerpání finančních prostředků. Kolik finančních prostředků bylo vyčerpáno, představuje jedno z nejdůležitějších a nejčastějších témat studií. Tlak veřejnosti na co největší možné čerpání je podle autora diplomové práce společenský

fenomén. Je ovšem rovněž minimálně stejně důležité zkoumat efektivitu těchto požadovaných prostředků. V období 2007 - 2013 vznikala celá řada evaluací zaměřená na procesní nastavení, ale vzniklo málo kvalitních výsledkových evaluací. Často citovaným problémem je projevení efektů v delším časovém horizontu. Sledováním výsledných intervencí pouze v podobě sledovaných ukazatelů definovaných v operačních programech zase abstrahují od vytěšňovacích efektů.

Podle autora diplomové práce je důležité na základě představených studií¹³ v případě hodnocení podpory podnikání sledovat indikátory komplexnějšího charakteru. Např. větší použití kontrafaktuálních analýz považuje autor diplomové práce za přínosné. Jako ideální se jeví studie zkoumající jak mikroekonomické, tak makroekonomické ukazatele.

Do budoucna by se dle autora diplomové práce mělo více úsilí věnovat odstraňování bariér v podnikatelském prostředí a zlepšování tohoto prostředí. To autor diplomové práce vidí jako opatření, které je žádoucí pro podniky každé velikosti. V případě této podpory odpadá otázka typu, jaké podniky mají být státem podporovány. Jako zajímavá cesta se jeví cesta daňových odpočtů pro firmy zabývající se vědecko-výzkumnými aktivitami. Autor diplomové práce je toho názoru, že by této problematice mělo být věnována mnohem větší pozornost a více specifikovat jednotlivá úskalí podnikatelského prostředí v České republice. Například prostředí pro začínající firmy je dlouhodobě považováno v České republice za neuspokojivé.

¹³ Záměrně byly vybrány studie s různými závěry na téma podpory podnikání.

3 Politika hospodářské a sociální soudržnosti Evropské unie

Autor diplomové práce, s odkazem na názor vyslovený v kapitole věnující se přehledu vybraných teorií regionálního rozvoje, považuje za důležité popsat v základních obrysech vývoj pojetí regionální politiky EU, která je dnes součástí politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Ta vznikla sloučením regionální, sociální a části zemědělské politiky z důvodu zlepšení koordinace všech zmíněných oblastí. (MPO, 2004) Uvedení základních historických souvislostí umožňuje lepší pochopení současné pojetí regionální politiky EU.

3.1 Vývoj regionální politiky

Jako samostatná politika nebyla v zakladatelských smlouvách regionální politika vůbec uváděna, protože výchozí podmínky zakládajících členů byly až s výjimkou jižní Itálie srovnatelné. Další vývoj a proces rozšiřování o další členy vyžadoval větší pozornost směrem k regionální politice. Snahy o integraci jednotlivých trhů a nárůst konkurence tvořily předpoklady pro vznik problémů v regionech s nevyhovujícími odvětvími. Zejména k těmto regionům bylo potřeba nasměrovat pomoc. Vývoj regionální strukturální politiky lze rozdělit do sedmi etap. (Kučerová, 2006, Wokoun, 2007)

Pro první etapu mezi lety 1958 – 1973¹⁴ je charakteristický individuální přístup. Např. v Itálii nebo ve Francii byla regionální politika prováděna na národní úrovni prostřednictvím Evropského sociálního fondu. (Wokoun, 2003) Zakládající země byly značně homogenní a největší pozornost byla věnována makroekonomickým tématům např. dokončení celní unie. (Boháčková, Hrabánková, 2009) Jako milník lze uvést otevření Generálního ředitelství Evropských společenství odpovědné za regionální politiku (DG XVI) a zavedení tří programů odvozených od Mansholtova plánu v roce 1972. (Kučerová, 2006) V roce 1973 se v Thomsonově zprávě upozorňuje na setrvávající a zvyšující se meziregionální rozdíly a jejich možné dopady na dokončení jednotného trhu. (Fiala, Pitrová, 2003) V neposlední řadě je nutné uvést i rozšíření (proces enlargement) Evropských společenství o Dánsko, Irsko a Velkou Británii v roce 1973. (Kučerová, 2006)

¹⁴ Kučerová (2006) uvádí např. první etapu mezi lety 1958-1972 a druhou mezi lety 1973-1986.

Druhá etapa začínající v roce 1974 a končící rokem 1985 byla ve znamení posilování regionální dimenze. To lze přičítat např. rozšíření o nové země s významnými regionálními disparitami jako Velká Británie. (Kučerová, 2006) V tomto období se dostavily i následky ropného šoku v podobě stagflace. (Manzella, Mendez 2009) K realizaci skutečné regionální politiky došlo zřízením Evropského fondu regionálního rozvoje (ERDF) v roce 1975. Ten vznikl také díky Thompsonově zprávě. (Fiala, Pitrová, 2003) V roce 1981 došlo k dalšímu rozšíření o Řecko. (Wokoun, 2008)

Třetí období mezi lety 1986 – 1993 je charakterizováno jako období velkorysejší pro regionální a strukturální politiku. V roce 1986 přistoupilo Španělsko a Portugalsko a došlo k realizaci strukturálních programů tzv. Středomořských programů, zaměřených i na další státy např. Řecka nebo Itálie. (Wokoun, 2007)

V roce 1986 byl přijat Jednotný evropský akt. To mělo za následek formulaci regionální politiky mimo jiné se zaměřením na harmonický vývoj a snižování nerovností mezi regiony a také tvorbu jednotného vnitřního trhu jako výraz aktivity deepening. (Kučerová, 2006) V roce 1986 byly rovněž přijaty první programy regionální politiky (STAR a VALOREN) pro celé Evropské společenství. (Wokoun, 2003)

Po kritice, spočívající v absenci koordinace regionální politiky se zemědělskou a sociální politikou, došlo na Bruselském summitu v roce 1988 k reformě dosavadních přístupů a k formulaci strukturální politiky na léta 1989 – 1993. Jednalo se o první víceletý finanční rámec. (Krutílek) Bylo formulováno pět konkrétních cílů.¹⁵ Předmětem regionální politiky se staly z těchto pěti cílů celkem tři cíle. Podstata reformy spočívala na předpokladu, že strukturální problémy mají interdimenzionální a interdisciplinární charakter. Došlo k propojení regionální politiky s částí sociální i agrární. (Kučerová, 2006)

V rámci tohoto období došlo k nastolení trendu snižování podílu výdajů plynoucích na společnou zemědělskou politiku. (Krutílek) V osmdesátých letech činily výdaje na společnou zemědělskou politiku v procentuálním vyjádření přes 70 %. (Šimová) Vysoký podíl finančních prostředků určený na společnou zemědělskou politiku kritizoval ve své zprávě Sapir (2003). Navrhoval snížit dotování zemědělství a přistoupit k reformě rozpočtu navýšením výdajů na vědu a výzkum na úkor zemědělství. (Sapir, 2003)

¹⁵ Wokoun (2011) je ovšem toho názoru, že došlo k formulaci šesti cílů.

V této etapě je nutné zmínit jako důležitý rok 1993. Tento rok začaly platit Maastrichtské dohody a došlo k ustanovení fondu soudržnosti a Výboru regionů. (Novák, Fričová)

V dalším období ohraničené lety 1994 – 1999 pokračovalo naplňování pěti cílů, které byly formulovány pro původní pětileté období. V této etapě došlo k prodloužení na sedmileté programovací období. V důsledku přistoupení Rakouska, Švédska a Finska. Kvůli Finsku a Švédsku bylo rozhodnuto o přidání dalšího cíle týkajícího se odlehlých oblastí s nízkým zalidněním. (Wokoun, 2003)

V této etapě došlo k finančnímu zvýhodnění států s postiženými oblastmi. Do té doby musely členské státy přispívat cca 75 % na náklady strukturálních opatření a Společenství přidávalo 25 %. Po reformě nesla EU obecně 50 % nákladů, ale v oblastech s finančně omezenými zdroji až 75 %. (Kučerová, 2006)

Finanční rámec let 2000 – 2006 byl založen na dokumentu Agenda 2000 – pro silnější a širší unii. Došlo zejména k ještě většímu důrazu na politiku hospodářské a sociální soudržnosti na úkor společné zemědělské politiky. (Krutílek) Velká pozornost byla věnována také rozšíření Evropské unie o nových deset zemí. Došlo k navýšení obyvatel o 20 %, ale nárůst HDP byl pouhých 5 %. (Evropská komise, 2011)

V tomto období došlo v rámci principu koncentrace ke slučování cílů. Místo původních šesti byly již pouze tři cíle a čtyři iniciativy společenství namísto původních třinácti. (Wokoun, 2011)

Tři cíle zůstaly zachovány i pro období mezi 2007 – 2013. Došlo k dalšímu navýšení finančních prostředků na 347 miliard EUR. Což je více než třetina evropského rozpočtu. V tomto období také došlo k rozšíření na současných 28 zemí. (Evropská komise, 2011)

Z důvodu, že se tato diplomová práce zabývá obdobím mezi lety 2004 – 2013. je vhodné přiblížit největší difference mezi obdobími 2000 – 2006 a 2007 – 2013. Kromě již zmíněného navýšení finančních prostředků došlo k dalšímu zjednodušení struktury. Z šesti nástrojů zůstaly již pouze tři nástroje. (Wokoun, 2011) Pro bližší představu je schéma obou finančních rámců včetně jednotlivých cílů součástí přílohy této diplomové práce.

Sedmou etapou se rozumí programovací období ohraničené lety 2014 – 2020. Pro toto období je pro politiku soudržnosti alokováno 351,8 miliard EUR, což je přibližně 32,5 % celého rozpočtu EU zejména důležitou prioritou naplnit strategii Evropa 2020. (Evropská

komise, 2014a) Autor diplomové práce si je vědom nejvyšší aktuálnosti právě tohoto období. Nicméně z důvodů omezeného prostoru v rámci diplomové práce a faktu, že tato diplomová práce je zaměřena na jiná programovací období, se aktuálním programovacím obdobím tato práce nezabývá.

3.2 Principy provádění politiky hospodářské a sociální soudržnosti

Principy, na kterých je založena evropská strukturální politika, tedy i OPMP a OPPI, se v čase vyvíjely a postupem času byly zapracovávány nové. Pravděpodobně za zcela základní princip lze uvést princip solidarity, kdy hospodářsky vyspělejší státy financují rozvoj méně vyspělých států. (Wokoun, 2004) Mezi principy, které byly zavedeny po přijetí Jednotného evropského aktu v roce 1986, patřily principy koncentrace, programování, partnerství a adicionality. Maastrichtská smlouva zavedla princip subsidiarity. (Novák, Fričová) Wokoun (2011) přidává ještě další principy, například spolufinancování nebo vyhodnocování a monitorování, ke kterému dodává, že nabývá stále silnějšího významu. Evropská komise považuje za základní principy koncentrace, programování, partnerství a adicionalitu. (Evropská komise, 2014)

Princip koncentrace znamená zásadu využívat finanční prostředky co nejúčelněji tak, aby nedocházelo k „drobení“ na řadu malých a méně významných akcí. (Wokoun, 2003)

Princip programování vyjadřuje zaměření na programy s vymezenou dobou a objemem prostředků (víceleté, víceoborové programy). (Kučerová, 2006)

Princip partnerství je založen na úzké spolupráci mezi orgány EU a institucemi na národní nebo regionální úrovni. (Kučerová, 2006)

Princip adicionality určuje, že finanční prostředky z rozpočtu EU musí být doplněny určitým podílem zdrojů ze strany příjemce. Je irelevantní, zda se jedná o prostředky ze státního rozpočtu, místních zdrojů či soukromých zdrojů. (Wokoun, 2003)

Principy jsou častým terčem zkoumání, jako příklad lze uvést studie Brown (2008). Ta došla u některých principů (např. principu spolufinancování) k rozporuplným důsledkům. Studie Transparency International zase upozorňovala např. na nejasnosti při naplňování principu partnerství. (Brown a kol., 2007)

Z důvodu omezeného prostoru v této diplomové práci je blíže představen pouze Evropský fond regionálního rozvoje, který je zdrojový fond pro operační programy OPMP a OPPI, které jsou hlavním předmětem diplomové práce. (MPO, 2004, 2015)

Evropský fond regionálního rozvoje

Cílem Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR nebo podle anglické zkratky ERDF) je posílení ekonomické a sociální soudržnosti v Evropské unii a odstraňovat rozdíly mezi úrovní rozvoje různých regionů a míry zaostávání nejvíce znevýhodněných regionů. Tento fond byl založen v roce 1975 a je druhý největší z fondů EU. (Evropská komise, 2014b)

Evropský fond regionálního rozvoje se řídil pro sledovaná období Nařízeními Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 a č. 1783/1999 (Evropská komise, 2014b)

Nařízení o Evropském fondu pro regionální rozvoj určuje jeho úlohu a oblast působnosti. V případě EFRR se jedná o podporu veřejných a soukromých produktivních investic, které přispívají k tvorbě a ochraně udržitelných pracovních míst, zejména investic do malých a středních podniků vedoucích k odstranění rozdílů mezi regiony. Mezi priority pro financování patří rovněž výzkum, inovace, ochrana životního prostředí a prevence rizik, avšak důležitou úlohu mají i investice do infrastruktur, zejména v nejméně rozvinutých regionech. (Evropská komise, 2014b)

3.3 Podpora podnikání ve vybraných operačních programech

Popsání cílů a opatření operačních programů Průmysl a podnikání (OPPP)¹⁶ je potřebné pro komplexní pochopení problematiky operačních programů v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu. Programové dokumenty definují a udávají finální podobu konkrétních programů, které žadatelé poptávají v podobě žádostí o dotace. Informace v kapitolách 3.3.1 a 3.3.2 jsou výtahem z dokumentu Operační program Podnikání a průmysl veden v diplomové práci jako zdroj MPO 2006 a MPO 2015. Jedná se o jediný zdroj, který autor diplomové práce pokládá zároveň za nejvíce relevantní.

3.3.1 Cíle a priority Operačního program Průmysl a podnikání v období 2004 – 2006

Operační program Průmysl a podnikání 2004 – 2006 je základní programový dokument politiky hospodářské a sociální soudržnosti pro sektor průmyslu ve zkráceném období 2004 – 2006. Vytvořen byl v návaznosti na cíle a strategii průmyslové politiky České republiky. Tento operační program rozpracovává část Národního rozvojového plánu zaměřenou na oblast hospodářského rozvoje, konkrétně 1. prioritní osu „Posílení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb“. Operační program průmysl a podnikání byl jedním z podkladů pro vyjednávání Rámce podpory Společenství (RPS) pro regiony NUTS II České republiky spadajících pod Cíl 1.

Pro zajištění vytyčených cílů se finanční pomoc měla zaměřit na rozvoj malých a středních podniků.

Z regionálního hlediska měla opatření OPPP reflektovat disparity a přispívat k vyváženému průmyslovému rozvoji regionů.

Cílem OPPP bylo zachovat a dále rozvíjet konkurenceschopný a efektivně vyrábějící průmyslový potenciál, přispívat ke zvyšování hospodářské výkonnosti výrobní základny a podpořit potřebné strukturální změny českého průmyslu.

Globálním cílem OPPP bylo zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb. Tento cíl byl definován na základě analýzy českého průmyslu.

Globální cíl byl dále upřesněn jako:

¹⁶ Analogicky rovněž Operační program Podnikání a inovace

- optimální vývoj českého průmyslu a dosažení úrovně srovnatelné s evropskými zeměmi,
- zvýšení hospodářské výkonnosti za současného zvýšení zaměstnanosti a sociální soudržnosti, zároveň a dosažení 75 % průměru HDP EU do konce následujícího programového období Evropské unie tj. do roku 2013.

OPPP definoval vlastní specifické cíle. Celkem jich bylo definováno devět. Ty měly odpovídat potřebám vyplývajícím ze skutečností sektorových a regionálních analýz a SWOT analýzy, které jsou obsaženy v kapitole programu OPPP.

OPPP byl postaven na třech prioritách: rozvoji podnikatelského prostředí, rozvoji konkurenceschopnosti podniků a technické pomoci.

Priorita 1: Rozvoj podnikatelského prostředí

Cílem této priority bylo zajištění hmotné a nehmotné podpory rozvoje průmyslových a podnikatelských činností. Záměrem bylo vytvoření podmínek ke zvyšování konkurenceschopnosti a posílení exportní výkonnosti a na podporu udržitelného rozvoje.

V rámci priority 1 se počítalo s podporou investic, jenž v České republice měly zajistit vytvoření hmotných i nehmotných podmínek nezbytných k zajištění úspěšného působení českých podniků na trhu.

Podle textu programu se mělo jednat zejména o následující aktivity:

- podpora investic do infrastruktury pro výzkum a vývoj prostřednictvím spolupráce s výzkumnými a technickými institucemi: s cílem usnadnit vznik nové generace technologicky orientovaných podniků,
- zajištění vhodné hmotné infrastruktury včetně kvalitních průmyslových parků a lokalit,
- podpora rozvoje manažerských a školicích center, aby české podniky měly přístup k odborným znalostem a školení v motivujícím prostředí,
- naplnění potřeb stávajících i budoucích českých podniků v oblasti poradenských a informačních služeb.

Výše uvedené aktivity měly českým podnikům zajistit prostředí, umožňující stabilní růst a zaručit konkurenceschopnost na mezinárodních trzích. V neposlední řadě mělo dojít k urychlení procesu modernizace průmyslové základny. To mělo motivovat ke zvýšení

podnikavosti orientované na moderní technologie. To bylo v dokumentu OPPP označeno jako jeden z velkých problémů české ekonomiky.

Tato priorita se zaměřila i na vyřešení nedostatků v souvislosti s potřebou zlepšit do značné míry i nehmotné prostředí pro český průmysl, podpořením rozvoje podnikatelských služeb v oblasti poradenství a vzdělávání.

Opatření 1.1 – Infrastruktura pro průmyslový výzkum, vývoj a inovace

Účelem tohoto opatření bylo vytvoření pozitivních podmínek pro průmyslový výzkum a vývoj, transfer technologií a know-how a jejich uplatnění v průmyslové výrobě.

Podpořené akce měly posílit vazby mezi organizacemi pro výzkum a vývoj a podnikatelským sektorem. Tím mělo dojít k urychlení ekonomického růstu a konkurenceschopnosti české ekonomiky. Opatření věnovalo zvláštní pozornost vytváření podmínek pro zřizování a fungování podnikatelských inkubátorů a vědeckotechnických parků.

Pro toto opatření byl zřízen program Prosperita.

Opatření 1.2 – Rozvoj podnikatelské infrastruktury

Účelem tohoto opatření mělo být zlepšení podnikatelského prostředí prostřednictvím zlepšení kvality stávajících podnikatelských lokalit a průmyslových zón s cílem zintenzivnit jejich využití a uvést nabídku do většího souladu s poptávkou. Dále měl přispět k intenzivnějšímu využití stávajících průmyslových zón a eliminaci kontaminovaných lokalit.

Zaměření tohoto opatření bylo na modernizaci stávajících lokalit, na pořizování nových lokalit a zajišťování kvalitních zařízení typu průmyslových parků. Hmotná podpora měla být poskytována jak pro výstavbu nových, tak i pro revitalizaci a obnovu stávajících průmyslových objektů a lokalit k zajištění jejich maximálního využití. Díky opatření 1.2 mělo dojít k urychlení rozvoje ekonomicky slabých nebo strukturálně postižených regionů vytvářením moderních průmyslových lokalit.

Opatření 1.2 realizoval program Reality.

Opatření 1.3 – Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů v průmyslu a podnikání

Účelem tohoto opatření bylo vytváření a zlepšování podmínek pro efektivní výkon zaměstnanců v průmyslu a podnikatelských službách na všech úrovních. Opatření 1.3 se soustředilo na zkvalitnění tzv. „tvrdé“ infrastruktury pro rozvoj lidských zdrojů. Tzv. „měkké“ složky této podpory byly předmětem opatření OP RLZ.

Opatřením mělo dojít zejména ke zřizování a modernizaci zařízení pro rozvoj lidských zdrojů v průmyslu a podnikatelských službách a zlepšení přístupu podniků ke školící infrastruktuře a školením.

Cíle opatření 1.3 měl na starosti program Školící střediska.

Opatření 1.4 – Rozvoj informačních a poradenských služeb

Účelem opatření 1.4 mělo být zlepšení institucionálního rámce pro poskytování vysoce kvalitních služeb průmyslovému a podnikatelskému sektoru.

Cílem opatření 1.4 bylo rozšíření a zkvalitnění poradenské a informační podpory.

Toto opatření mělo podporovat vytváření, řízení a rozvoj klastrů a sítí společností zaměřených na zvyšování konkurenceschopnosti malých a středních podniků prostřednictvím inovací a spolupráce. Klastry měly být vytvářeny společnostmi působícími ve stejném sektoru, specializovanými dodavateli, poskytovateli služeb a přidruženými výzkumnými a vzdělávacími ústavami na regionální, celostátní nebo mezinárodní úrovni.

Toto opatření mělo přispět a podpořit objem, kvalitu a dostupnost informačních a poradenských služeb podporujících konkurenceschopnost českých podniků i transferu know-how ze zahraničí.

Programem pro naplnění opatření 1.4 byl program Klastry.

Priorita 2 – Rozvoj konkurenceschopnosti podniků

Tato priorita byla zaměřena na poskytování prostředků na rozvoj začínajících i stávajících firem. Podpořeny měly být subjekty, které se podílejí na vývoji, nebo uplatňování nových technologií. Jak bylo deklarováno programem, dalším specifickým této priority mělo

dopomoci malým a středním podnikům zvýšit jejich výkonnost pomocí efektivního využití energie.

Priorita se zaměřila zejména na konkurenceschopnost malých a středních podniků a na rozšiřování výzkumně-vývojových průmyslových aktivit. Investice v rámci této priority měly doplnit pomoc poskytovanou na zajištění kvalitního podnikatelské prostředí v rámci Priority 1.

Priorita 2 byla spojena s aktivitami Společného regionálního operačního programu, tedy na vytváření nových a na zajištění stávajících pracovních míst ve vybraných problémových regionech.

Hlavním úkolem této priority bylo zvýšení konkurenceschopnosti podniků. Mělo dojít k rozvoji malých a středních podniků, podpoře inovací, snižování energetické náročnosti a vyšší využití obnovitelných zdrojů energie.

Opatření 2.1 – Zakládání a rozvoj malých a středních podniků

Opatření 2.1 se zaměřilo na zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků zajištěním lepšího přístupu ke kapitálu malým a středním podnikům pro financování nových investic i do rozvoje podnikatelských plánů.

Podpora měla mít formu dotací i zvýhodněných půjček. Zvláštní pozornost měla být věnována malým podnikům, začínajícím a mladým společnostem. Opatření 2.1 reprezentoval program Start. U tohoto programu byla jako poskytovatel podpory vedena Českomoravská záruční a rozvojová banka, a. s.

Opatření 2.2 – Podpora inovací výrobků, technologií a služeb

Obecným cílem opatření 2.2 mělo být zvýšení konkurenceschopnosti podniků stimulací jejich rozvoje zaváděním inovativních výrobků, technologií a služeb. Mělo tak dojít zvyšováním využití výsledků výzkumu a vývoje a podporou firem při využívání výzkumu a vývoje a technologií z mezinárodních zdrojů prostřednictvím transferu technologií.

Podpora spočívala v přímé podpoře podniků, které jsou součástí inovativního prostředí. Opatření bylo zaměřeno na aplikaci výsledků průmyslového výzkumu a vývoje, transfer technologií a know-how a vyvíjejí inovativní výrobky a technologie.

Toto opatření bylo realizováno programem Inovace.

Opatření 2.3 – Podpora inovací výrobků, technologií a služeb

Účelem opatření 2.3 byla podpora konkurenceschopnosti podniků snížením energetické náročnosti a podporou většího využívání obnovitelných a druhotných zdrojů energie.

Implementačními agenturami měly být CzechInvest a Česká energetická agentura. CzechInvest přijímal a formálně vyhodnocoval žádost. V textech programů byla jako implementační agentura uvedena Česká energetická agentura.

Programy zajišťující opatření 2.3 byly programy Úspory energie a Obnovitelné zdroje energie.

Priorita 3: Technická pomoc

Opatření byla zaměřena na poskytování financování na řízení, realizaci, monitorování a kontrolu operací OPPI, na studie, pilotní projekty, na rozvoj informačního systému a publicitu. Definovány byly dvě opatření: Technická pomoc při řízení a implementaci programu a ostatní technická pomoc.

3.3.2 Cíle a priority Operačního programu Podnikání a inovace 2007 – 2013

Česká republika byla pro programovací období strukturálních fondů EU 2007 – 2013 zařazena pod Cíl Konvergence. (MPO, 2007)

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR vypracovalo pro období 2007 – 2013 Operační program Podnikání a inovace (OPPI) jako nástupce OPPI. Tento operační program slouží jako hlavní programový dokument realizace politiky hospodářské a sociální soudržnosti v sektoru průmyslu a významným nástrojem realizace Koncepce rozvoje malého a středního podnikání na období 2007 – 2013. (MPO, 2007)

OPPI byl vytvořen v návaznosti na hlavní strategické dokumenty ČR a v souladu s Obecnými zásadami pro politiku soudržnosti Evropské unie 2007 – 2013. Rozpracovával významnou část strategického cíle Národního rozvojového plánu ČR 2007 – 2013. Přesně se jednalo o strategický cíl „Konkurenceschopná česká ekonomika“. Významnou součástí OPPI je podpora podnikatelského prostředí v ČR.

Pro financování pomoci ze strukturálních fondů Evropské unie v období let 2007 – 2013 platil stejně jako pro období let 2004 – 2006 princip monofondovosti. V rámci OPPI je

podpora poskytována z Evropského fondu pro regionální rozvoj (ERDF). Princip „jeden fond pro jeden program“ byl doprovázen možností provádět tzv. křížové financování až do výše 10 % činnosti.

Jako globální cíl OPPI bylo vytyčeno zvýšení konkurenceschopnosti české ekonomiky a přiblížení inovační výkonnosti sektoru průmyslu a služeb úrovni předních průmyslových zemí Evropy.

K dosažení globálního cíle v rámci OPPI došlo k vymezení prioritních os, charakterizujících jednotlivé strategické cíle. Specifických cílů prioritních os bylo vymezeno celkem sedm. Šest z nich, bylo věcně zaměřených, sedmá je zaměřena na technickou pomoc. Prioritní osy byly dále rozpracovány do oblastí podpory, kterých bylo vymezeno čtrnáct.

PRIORITNÍ OSA 1 – VZNIK FIREM

Specifickým cílem prioritní osy 1 je zvyšovat motivaci k zahájení podnikání, zintenzivnit aktivitu malých a středních podniků a vytvářet podmínky pro využití nových finančních nástrojů pro zahájení podnikání.

Tato prioritní osa je tvořena dvěma oblastmi podpory. Ty se zaměřují na vytváření podmínek pro vznik v ideálním případě inovačně orientovaných firem. Pozornost byla věnována problematice dostupnosti vhodných finančních zdrojů, včetně vytváření nových pro-inovačně působících finančních nástrojů. Cílem mělo být usnadnění přístupu pro začínající podnikatele ke kapitálu a rozšíření možností pro financování jejich podnikatelských záměrů. Za příjemce v této prioritní ose byly označeny pouze MSP.

Oblast podpory 1.1 Podpora začínajícím podnikatelům

Oblast podpory 1.1 je zaměřena na zvýšení motivace k podnikání. Toho mělo být docíleno vytvořením nabídky zvýhodněného financování a zvýhodněných služeb k provozování podnikatelské činnosti drobným podnikatelům.

Operačním cílem oblasti podpory 1.1 bylo deklarováno posilovat a rozvíjet aktivity podnikatelských subjektů vstupujících do podnikání poprvé nebo s delším časovým odstupem a zlepšit přístup k finančním zdrojům a zvýšit zájem o podnikání.

Příjemcem, který odpovídá za zahájení a provedení operace a současně je poskytovatelem podpory je Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s. Konkrétní program podpory se jmenoval START.

Oblast podpory 1.2 Využití nových finančních nástrojů

Oblast podpory 1.2 měla operační cíl stimulaci a usnadnění vzniku nových inovačních firem prostřednictvím odpovídajících finančních nástrojů. V poslední revizi OPPI je napsáno, že v návaznosti na 6. revizi OPPI schválenou Komisí již není tato oblast podpory pro OPPI relevantní.

V OPPI z roku 2010 se hovoří o tom, že zavedení nových finančních nástrojů by mělo napomoci řešit problematiku financování projektů malých a středních firem v počáteční fázi podnikání spojených s vysokou rizikovostí.

V rámci této oblasti se předpokládalo s podporou investic pro rozvoj MSP pomocí rizikového kapitálu (např. využití finančních nástrojů typu JEREMIE). O programu JEREMIE se uvažovalo na základě nabídky Evropské investiční banky. V letech 2008 – 2009 se ale v ČR projeví příznaky a následně i důsledky ekonomické a finanční krize, které si vyžádaly rychlejší způsob reakce v oblasti využití evropských fondů. V případě programů podpory OPPI využívajících již fungující finanční nástroje poskytované prostřednictvím Českomoravskou záruční rozvojová bankou a.s. bylo rozhodnuto na vládní úrovni o jejich okamžité intenzivnější implementaci.

PRIORITNÍ OSA 2 – ROZVOJ FIREM

Specifickým cílem prioritní osy 2 je zvýšit konkurenceschopnost podniků zaváděním nových výrobních technologií, zintenzivnit rozvoj informačních a komunikačních technologií a služeb pro podnikání.

Prioritní osa 2 OPPI se skládá ze dvou oblastí podpor. První oblast je zaměřena na podporu realizace rozvojových podnikatelských projektů malých a středních podniků. Druhá oblast je zaměřena na zlepšování technické vybavenosti podniků nákupem moderních technologií, včetně informačních a komunikačních technologií (ICT) a na rozvoj vybraných strategických služeb.

Oblast podpory 2.1 Bankovní nástroje podpory malých a středních podniků

Oblast podpory 2.1 je zaměřena zejména na zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podniků podporou poskytovanou na realizaci menších rozvojových podnikatelských projektů malých podnikatelů s kratší historií. Dále na realizaci rozsáhlejších projektů malých, a zejména středních podnikatelů.

Příjemcem, který odpovídá za zahájení a provedení operace a současně je poskytovatelem podpory, je ČMZRB. Konkrétní program podpory se jmenoval PROGRES a ZÁRUKA. ČMZRB poskytovala podporu podnikatelským subjektům ve formě zvýhodněných úvěrů a záruk za úvěry usnadňujících přístup malým a středním podnikatelům k externím zdrojům financování.

Oblast podpory 2.2 Podpora nových výrobních technologií, ICT a vybraných strategických služeb

Oblast podpory 2.2 směřuje na zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních podnikatelů podporou zavádění progresivních technologií.

Poskytovaná podpora se zaměřovala i do oblasti rozvoje informačních a komunikačních technologií a širšího uplatnění a využívání ICT v podnicích a do rozvoje vybraných strategických služeb s úzkou návazností na informační a komunikační technologie. Podpora poskytovaná v rámci této oblasti podpory si kladla za cíl přispívat ke zvýšení konkurenceschopnosti podniků využíváním potenciálu informačních a komunikačních technologií. Tato oblast podpory se skládá celkem ze třech programů administrovaných Agenturou CzechInvest konkrétně program Rozvoj, ICT v podnicích a ICT a strategické služby.

PRIORITNÍ OSA 3 – EFEKTIVNÍ ENERGIE

Specifickým cílem prioritní osy 3 je zvyšovat účinnost užití energií v průmyslu a využití obnovitelných, případně i druhotných zdrojů energie s výjimkou spaloven.

Prioritní osa 3 si kladla za cíl stimulovat aktivitu podnikatelů v oblasti snižování energetické náročnosti výroby a spotřeby fosilních primárních energetických zdrojů a na zvyšování účinnosti při výrobě, přenosu a spotřebě energie. Dále podporovat začínající podnikatele v aktivitách vedoucích k využívání obnovitelných a druhotných zdrojů energie.

Oblast podpory 3.1 Úspory energie a obnovitelné zdroje energie

Operačním cílem oblasti podpory 3.1 je snižovat energetickou náročnost průmyslu a procesů spojených s výrobou, přeměnou a užitím energie.

Rozdělení prostředků bylo předpokládáno z poloviny na podporu směřovanou ke zvyšování energetických úspor a polovina alokovaných finančních prostředků byla určena na podporu směřovanou k využití obnovitelných zdrojů energie.

Pro prioritní osu 3 byl vytvořen jeden program implementovaný Agenturou CzechInvest s názvem EKO-ENERGIE. V minulém období byly programy věnující se podobným cílům v gesci České energetické agentury.

PRIORITNÍ OSA 4 – INOVACE

Specifickým cílem prioritní osy 4 je posílit inovační aktivity podniků. Tuto prioritní osu OPPI tvoří dvě oblasti podpory, které jsou zaměřeny na podporu technických a netechnických inovací v podnicích. Dále se jedná o rozvíjení jejich spolupráce s výzkumnými a vývojovými organizacemi, a na podporu jejich vlastních vědeckovýzkumných firemních kapacit.

Prioritní osa je zaměřena především na komercializaci výsledků VaV, které mohou urychlit a zkvalitnit inovační procesy směrem k vyšší konkurenční schopnosti sektoru průmyslu a služeb. V rámci této priority je pozornost rovněž zaměřena na aktivity spojené s ochranou práv průmyslového vlastnictví.

Oblast podpory 4.1 Zvyšování inovační výkonnosti podniků

Operačním cílem oblasti podpory 4.1 je stimulovat inovační aktivity podniků a zvýšit intenzitu využívání nástrojů ochrany práv průmyslového vlastnictví. Podporovány jsou i procesní inovace. Cílem této oblasti podpory je stimulace a zvyšování inovačních aktivit podniků v oblasti výroby i služeb a zlepšit prostřednictvím podpory patentové aktivity podniků, vědeckovýzkumných institucí a vysokých škol podmínky pro transfer výsledků výzkumu a vývoje do praxe.

V rámci oblasti podpory 4.1 byl vytvořen program Inovace. Program Inovace byl administrován Agenturou CzechInvest.

Oblast podpory 4.2 Kapacity pro průmyslový výzkum a vývoj

Operační cíl oblasti podpory 4.2 je zvýšení výzkumné, vývojové a inovační kapacity podniků. Dále prohloubit spolupráci podniků a vazby s výzkumnými a vývojovými institucemi.

Cílem této oblasti podpory je posilování vývojové a inovační kapacity podniků, zvýšit počet podnikatelských subjektů, které provádějí vlastní výzkum, vývoj a inovace.

Program, který realizoval oblast podpory 4.2, nesl jméno POTENCIÁL. Administrací tohoto programu byla pověřena Agentura CzechInvest.

PRIORITNÍ OSA 5 – PROSTŘEDÍ PRO PODNIKÁNÍ A INOVACE

Specifickým cílem prioritní osy je povzbudit spolupráci sektoru průmyslu se subjekty z oblasti výzkumu a vývoje. Dále zkvalitnit infrastrukturu pro průmyslový výzkum, technologický vývoj a inovace. Rovněž bylo uloženo jako specifický cíl zefektivnit využití lidského potenciálu v průmyslu a zkvalitnit podnikatelskou infrastrukturu.

Prioritní osa 5 obsahuje tři oblasti podpory. Sleduje vytváření vhodného prostředí pro vznik a rozvoj inovačního podnikání. Je zaměřena na vytváření potřebné infrastruktury pro začínající podnikatele v podobě podnikatelských inkubátorů.

Prioritní osa je zaměřena na podporu vzniku a rozvoje klastrů, technologických platform a na podporu zakládání a činnosti dalšího rozvoje subjektů vědecko-výzkumné a inovační infrastruktury. Pozornost je rovněž věnována problematice zkvalitnění infrastruktury pro podnikání zejména formou regenerace brownfieldů.

Oblast podpory 5.1 Platformy spolupráce

Jako operační cíl oblasti podpory 5.1 bylo stanoveno vytváření infrastruktury rozvoj spolupráce podniků, vědeckovýzkumných a vzdělávacích institucí. Dále i zkvalitnění a rozšíření infrastruktury pro inovační podnikání.

Program realizující oblast podpory 5.1 se jmenoval Spolupráce. Někdy i nazývaný Spolupráce – Klastry Administrací tohoto programu byla pověřena Agentura CzechInvest.

Oblast podpory 5.2 Infrastruktura pro rozvoj lidských zdrojů

Operačním cílem oblasti podpory 5.2 bylo rozvíjet infrastrukturu pro vzdělávání a rozvoj lidských zdrojů pro podnikatelské subjekty v oblasti dalšího profesního vzdělávání v průmyslu. Podpora měla směřovat především do oblasti pořízení či rekonstrukce školicích zařízení včetně jejich vybavení školicími pomůckami a programy.

Oblast podpory 5.2 zajišťuje program Školící střediska administrovaný Agenturou CzechInvest.

Oblast podpory 5.3 Infrastruktura pro podnikání

Oblast podpory 5.3 má operační cíl zkvalitnit a rozšířit infrastrukturu pro podnikání spočívající v rozvoji podnikatelských nemovitostí a regenerace brownfields. Konkrétně se jedná o podporu rozvoje nemovitostí pro podnikání a související infrastruktury, zahrnujících výstavbu a další rozvoj existujících průmyslových parků a výstavbu hal při prioritním využití pozemků a objektů typu brownfields.

Tuto oblast podpory zajišťoval program Nemovitosti. Tento program je administrován Agenturou CzechInvest.

PRIORITNÍ OSA 6 – SLUŽBY PRO ROZVOJ PODNIKÁNÍ

Specifický cílem prioritní osy 6 je zintenzivnit rozvoj poradenských a informačních služeb pro podnikání.

Prioritní osa 6 obsahuje dvě oblasti podpory. Je zaměřena na rozvoj a využití poradenských a informačních služeb pro podnikatelské subjekty. To zahrnuje i oblast vyhledávání nových obchodních příležitostí a odborné přípravy na posilování pozic v mezinárodním obchodu.

Podpora by měla usnadňovat marketingové aktivity malých a středních podnikatelů na zahraničních trzích a stimulovat zájem podnikatelů na kooperaci a společném postupu usnadňujícím přístup na zahraniční trhy.

Podpora v rámci této prioritní osy byla soustředěna i na zlepšení podmínek pro rozvoj lidských zdrojů. Podpora dále byla zamýšlena s orientací na analýzy světových trendů v oblastech podnikání, realizace vědecko-výzkumných výsledků a inovací pro zvýšení konkurenceschopnosti české ekonomiky.

Oblast podpory 6.1 Podpora poradenských služeb

Operační cílem se rozumí pro oblast podpory 6.1 rozvíjení kvalitní sítě poradenských služeb pro podnikání a inovace. To zahrnuje i sběr informací o vývoji podnikání a inovací ve světě a v České republice.

Tato oblast podpory je zaměřena na nabídku relevantních poradenských služeb pro podnikatelské subjekty v souvislosti se zakládáním a rozvojem podniků, zaváděním inovací.

Podpora měla být směřována do rozvoje a koordinované decentralizace regionální poradenské infrastruktury založené na místní znalosti potřeb podnikatelů a snaze zapojení do složitějších projektů. K tomu měl sloužit i například Národní registr poradců, ten byl ovšem později zrušen.

Tuto oblast podpory zajišťoval program Poradenství, který byl administrován Agenturou CzechInvest. V rámci tohoto programu vznikly interní projekty Agentury CzechInvest jako například CzechEkoSystem nebo CzechAccelator. Oba programy byly zaměřeny na začínající firmy s inovačním potenciálem.

Oblast podpory 6.2 Podpora marketingových služeb

Operační cílem pro oblast podpory 6.2 bylo zvyšovat marketingovou připravenost malých a středních podniků a posilovat jejich mezinárodní konkurenceschopnost.

V rámci této oblasti podpory se pozornost zaměřovala na podporu vzdělávacích, asistenčních a informačních služeb a poradenství zejména v oblasti mezinárodního obchodu s cílem uspět na zahraničních trzích. Dále byla oblast podpory zaměřena na realizaci společných účastí firem na zahraničních veletrzích a výstavách, výjimečně i na nejvýznamnějších mezinárodních veletrzích v tuzemsku.

Tuto oblast podpory zajišťoval program Marketing, který byl administrován Agenturou CzechInvest.

PRIORITNÍ OSA 7 – TECHNICKÁ POMOC

V rámci Prioritní osy Technické pomoci mohly být financovány takové aktivity, které byly zaměřeny na jeho přípravu, řízení, implementaci, monitorování atd. Z technické pomoci jsou rovněž hrazeny náklady spojené se zasedáním například hodnotitelských komisí nebo Monitorovacího výboru. Je podstatné zmínit, že z prostředků technické pomoci OPPI je hrazena i příprava nového programovacího období po roce 2013.

V rámci Prioritní osy Technická pomoc byly navrženy dvě oblasti podpory: Technická pomoc při řízení a implementaci OPPI a Ostatní technická pomoc.

3.4 Implementační struktura operačních programů

Popsání a základní představení implementační struktury pro OPMP a OPPI považuje autor diplomové práce za důležité pro jasnou demonstraci, vzájemných vazeb institucí a poukázání na velmi sofistikovaný systém, o kterém žadatel jako příjemce dotace často neví.

OPMP a OPPI stejně jako ostatní operační programy vycházejí z mnoha dokumentů a legislativního rámce. Výčet těchto dokumentů je vždy součástí textu operačního programu v případě operačních programů v gesci MPO s dalším odkazem například na Implementační manuál OPMP, Pátevní manuál OPPI nebo Manuál sekce fondů SF. (MPO, 2006, 2015)

3.4.1 Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR) je centrálním koordinátorem pro využívání fondů EU v České republice. Je gestorem zpracování Národního rozvojového plánu ČR. Pro zkrácené programovací období plnilo MMR funkci řídicího orgánu Rámce podpory Společenství (RPS). MMR působí jako Národní orgán pro koordinaci pro období let 2007 – 2013 a 2014 – 2020. (MMR, 2015)

MMR – Národní orgán pro koordinaci nese celkovou odpovědnost za účinnost, správnost řízení a provádění pomoci poskytované ze strukturálních fondů České republiky. Je odpovědný za věcnou koordinaci pomoci v rámci strukturální politiky EU a rovněž za komunikaci s Evropskou komisí. (MMR, 2015)

3.4.2 Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo průmyslu a obchodu bylo na základě usnesení vlády pověřeno rolí Řídicího orgánu pro OPMP a OPPI. V rámci ministerstva plnilo funkci Řídicího orgánu pro OPMP odbor strukturálních fondů. (MPO, 2006) Pro OPPI byl v rámci ministerstva pověřen funkcí Řídicího orgánu Náместek ministra pro řízení sekce. (MPO, 2015)

Řídicí orgán nese celkovou odpovědnost za realizaci konkrétního programu pomoci v ČR. (MMR, 2004) Řídicí orgán dále odpovídá za plnění požadavků Nařízení Evropské komise týkající se propagace a publicity. (MPO, 2006, 2015)

Řídicí orgán má řadu povinností. Mezi nejdůležitější patří řízení implementace operačního programu (MPO, 2004). Řídicí orgán má za úkol zajišťovat kvalitní

implementaci operačního programu. Řídící orgán schvaluje platby založené na žádostech o proplacení schválené zprostředkujícími subjekty. Výčet činností Řídícího orgánu je přesně specifikován v příslušných dokumentech OPPI a OPPI. (MPO, 2006, 2015)

Monitorovací výbor

Monitorovací výbor je orgán dohlízející na realizaci a implementaci operačních programů v gesci MPO. Složení Monitorovacího výboru je založeno na principu partnerství, zejména ve vztahu k regionům a sociálním partnerům. Jeho konkrétní obsazení je součástí příslušných dokumentů OPPI a OPPI. (MPO, 2006, 2015)

Monitorovací výbor je také zodpovědný za efektivní a kvalitní implementaci operačního programu. Činnosti jsou opět definovány v příslušných dokumentech OPPI a OPPI. Jako příklad činnosti lze uvést, že Monitorovací výbor může navrhnout Řídícímu orgánu změny operačního programu tak, aby bylo možno dosáhnout cílů fondů nebo za účelem zlepšení řízení programu či finančního řízení. (MPO, 2006, 2015)

Finanční řízení

V rámci finančního řízení jsou nejdůležitější zejména vybrané odbory resortů Ministerstva financí a Ministerstva průmyslu a obchodu.

Platební a certifikační orgán

V rámci OPPI a OPPI bylo jako Platební orgán určeno Ministerstvo financí, konkrétně Odbor Národního fondu. Platební orgán pro bližší představu například (MPO, 2006):

- administruje prostředky poskytnuté ze SF a FS,
- sestavuje a předkládá žádosti o platbu na účet,
- certifikuje uskutečněné výdaje a vypracovává certifikát o uskutečněných výdajích, který zasílá spolu s žádostí o průběžnou platbu nebo závěrečnou platbu Evropské komisi,
- přijímá platby od Evropské komise a mnoho dalších úkonů.

Platební jednotka

Platební a certifikační orgán delegoval některé ze svých činností (zejména platby konečným příjemcům a příjem žádostí o platby od Řídícího orgánu) v rámci OPPI na platební jednotku na Ministerstvu průmyslu a obchodu. (MPO, 2006)

Platební jednotka pro Operační program průmysl a podnikání byla zřízena v rámci odboru rozpočtu a financování. Ve spolupráci s platebním a certifikačním orgánem se platební jednotka podílela na řízení a správě finančních prostředků poskytnutých z programů rozpočtu EU. (MPO, 2006)

V průběhu své činnosti dodržovala platební jednotka Metodiku finančních toků a kontroly strukturálních fondů a pokyny platebního certifikačního orgánu. V rámci spolupráce platební jednotka například přijímala od Řídícího orgánu žádosti konečných příjemců pro všechny programy, zaznamenávala je v účetním informačním systému nebo prováděla platby konečným příjemcům z účtu platební jednotky. Konkrétní výčet činností je uveden v programovém dokumentu OPPI.

Finanční útvar Ministerstva průmyslu a obchodu

Funkci Finančního útvaru pro OPPI, plní odbor rozpočtu a financování, který je součástí sekce správní na MPO. Stejný odbor tuto funkci plnil i v rámci OPPI. Finanční útvar je plně funkčně nezávislý na Řídícím orgánu OPPI. V rámci odboru rozpočtu a financování se problematikou finančních toků a kontrolou strukturálních programů zabývají oddělení finančního řízení plateb evropských programů a oddělení financování.

Ve vztahu k čerpání lze uvést například tyto činnosti Finančního útvaru:

- provádění plateb projektů a programů spolufinancovaných ze strukturálních fondů,
- formální a finanční kontrolu dokumentů (např. žádostí o platby, rozhodnutí, prohlášení),
- zajištění vkládání dat do příslušných informačních systémů.

3.4.3 Kontrolní instituce

Nezbytnou součástí implementační struktury strukturálních fondů OPPI a OPPI jsou i orgány a instituce, které mají za úkol provádět kontroly. Kontrolní mechanismy v rámci OPPI a OPPI lze charakterizovat jako několikastupňové, dále jako napříč institucemi národního charakteru a nadnárodního charakteru. (MPO, 2006, 2015)

Pro omezený prostor v této diplomové práci přikročil autor pouze k výčtu institucí s odkazem, že konkrétní činnosti lze nalézt v dokumentech OPPI a OPPI. Jedná se o finanční kontrolu na úrovni Řídícího orgánu, Nejvyšší kontrolní úřad, Auditní orgán MF,

Evropská komise a Evropský účetní dvůr. Mezi kontrolní instituce lze zařadit i Finanční úřad. Ten není v dokumentech OPPI ani OPPI explicitně uveden. Ze své podstaty jej lze do výčtu institucí kontrolního mechanismu uvést také.

Řídící orgán může delegovat část svých působností i na zprostředkující subjekt. (MPO, 2014)

3.4.4 Zprostředkující subjekt

Na zprostředkující subjekty v gesci MPO docházelo a dochází k delegaci například v těchto činnostech:

- spolupráce na tvorbě manuálů a pokynů pro účinnou a správnou implementaci,
- přijímání žádostí o podporu a organizování výzev k předkládání projektů,
- zajištění informací pro žadatele,
- posouzení úplnosti a formálních náležitostí předkládaných žádostí projektů.

V rámci OPPI byly jmenovány čtyři subjekty: Českomoravská záruční rozvojová banka a.s. (ČMZRB), Česká energetická agentura, CzechTrade a CzechInvest. V OPPI je jmenována pouze Agentura CzechInvest. (MPO, 2015)

Agentura CzechInvest

V implementační struktuře operačních programů OPPI a OPPI má Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest své pevné místo. To vyplývá například právě z jeho role zprostředkujícího subjektu pro OPPI, OPPI a nyní Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK). Z toho důvodu je autor práce přesvědčen, že je důležité představit tuto agenturu blíže.

Agentura CzechInvest je státní příspěvková organizace podřízená Ministerstvu průmyslu a obchodu. Mezi její hlavní deklarované cíle patří posilovat konkurenceschopnost české ekonomiky prostřednictvím podpory malých a středních podnikatelů, podnikatelské infrastruktury, inovací a získáváním zahraničních investic z oblasti výroby, strategických služeb a technologických center. (CzechInvest, 2015)

CzechInvest by měl zajišťovat jednodušší komunikaci mezi státem, podnikateli a Evropskou unií. CzechInvest zastřešuje celou oblast podpory podnikání ve zpracovatelském průmyslu, a to jak z prostředků EU, tak ze státního rozpočtu.

CzechInvest dále propaguje Českou republiku v zahraničí jako lokalitu vhodnou pro umístění mobilních investic. (CzechInvest, 2015)

CzechInvest je organizací, která jako jediná smí nadřízeným institucím předkládat žádosti o investiční pobídky.

Dále podporuje české firmy, které mají zájem zapojit se do dodavatelských řetězců nadnárodních společností. Prostřednictvím svých služeb a rozvojových programů by měl CzechInvest přispívat k rozvoji domácích firem, českých a zahraničních investorů i celkového podnikatelského prostředí.

Agentura sama uvádí ze svého portfolia zejména následující služby:

- informace o možnostech podpory pro malé a střední podnikatele,
- zavádění dotačních programů financovaných EU a státem,
- správa databáze podnikatelských nemovitostí,
- správa databáze českých dodavatelských firem,
- podpora při realizaci investičních projektů,
- zprostředkování státní investiční podpory,
- poskytnutí služby následné péče zahraničním investorům, kteří již působí v České republice, zajištění podpory při reinvesticích.

V roce 2014 Agentura CzechInvest evidovala 242 zaměstnanců. Agentura je rozdělena do celkem 5 samostatných divizí. Pro účely této diplomové práce je důležité zmínit zejména divizi regionů a projektového řízení a divizi strukturálních fondů. (CzechInvest, 2015)

Divize regionů a projektového řízení

Regionální kanceláře mají za úkol reprezentovat agenturu CzechInvest v regionu. Kromě výše uvedených činností spolupracují se zástupci místní správy a samosprávy, školami a dalšími regionálními institucemi při lokalizaci investorů a hledání příležitostí rozvoje podnikatelského prostředí regionu.

Pracovníci regionálních kanceláří mají za úkol zejména úvodní konzultace k zamýšleným podnikatelským záměrům. Tato činnost spočívá v osobních, telefonických a e-mailových konzultacích s případnými žadateli, nebo se zástupci případných žadatelů reprezentované z velké části poradenskými subjekty.

Pracovníci regionálních kanceláří napomáhají k řešení problémů, které vyvstávají v průběhu administrace a realizace jednotlivých projektů. Tato činnost napomáhá žadatelům ke zdárné a bezproblémové realizaci projektu.

Další činnost směřuje opačným směrem, tedy k pomoci projektovým manažerům z divize strukturálních fondů. Tito manažeři mohou využít pracovníky regionálních kanceláří k přímému kontaktu s žadatelem ve fázi projektu, kdy jsou tito manažeři ještě anonymní, či jiné úkony jako pomoci s monitorovací návštěvou u příjemce dotace apod.

Dále mohou pracovníci regionálních kanceláří být nápomocní ke správné administraci projektů. Například pořádáním seminářů týkajících se problematiky, jak správně podat žádost o platbu.

Divize strukturálních fondů

Divize strukturálních fondů je divizí, která je v rámci Agentury CzechInvest zodpovědná za administraci strukturálních fondů jako jsou OPMP, OPPI a OPPIK. Tato divize plní v rámci Agentury CzechInvest zejména roli zprostředkujícího subjektu a vykonává některé Řídicím orgánem svěřené činnosti (např. monitorovací návštěvy).

Jedná se do počtu zaměstnanců o nejpočetnější ze všech divizí, které agentura CzechInvest má. Tato divize je rozčleněna dle jednotlivých programů, které jsou součástí operačního programu. Kromě těchto odborů a oddělení jsou zastoupeny i odbory a oddělení zabývající se například metodikou nebo finančním zdravím případných žadatelů.

Divize strukturálních fondů také zajišťuje chod zelené informační linky, což je bezplatná telefonní linka sloužící ke konzultacím problematiky strukturálních fondů. Jenom za rok 2014 zelená linka zodpověděla 8894 dotazů. Zelená linka, obdobně jako regionální kanceláře, řeší nejčastěji postupy podání žádosti v on-line aplikaci pro předkládání projektů, metodické dotazy a jiné dotazy související s programy. (CzechInvest, 2015)

3.4.5 Poradenské externí společnosti

Jako specifický subjekt, který není součástí oficiálního implementačního schématu, autor diplomové práce uvádí poradenské společnosti. Tyto společnosti poskytují konzultační služby k různým formám veřejných podpor a zajišťují následné procesy spojené se zpracováním žádostí o podporu. Trh poradenských společností je poměrně velký a

některými studii je označován za důležitý prvek vedoucí k maximálnímu možnému čerpání alokace jednotlivých operačních programů. Zaměstnanci společností tohoto typu často tvoří bývalí zaměstnanci řídicích orgánů nebo zprostředkujících subjektů. Tyto společnosti se snaží za úplaty snižovat administrativní náročnost pro koncového žadatele na minimum. Díky těmto společnostem je možné lépe a pochopit „cenu dotace“. Celou dotaci si může konkrétní žadatel administrovat sám, nebo si zvolí spolupráci s konkrétní společností. Poplatek, který poté žadatel musí uhradit za administraci lze nazvat „cenou dotace“. Samozřejmě i v případě, že žadatel využívá interní zdroje pro administraci, tedy vlastní pracovníky, vznikají tím dodatečné náklady, tedy „cena dotace“. Pracovníci žadatele se musí zabývat administrací projektu a nemohou pracovat ve své činnosti, kterou by za normálních okolností vykonávali.

Přehled hlavních rozdílů mezi sledovanými operačními programy

Jako nejpodstatnější rozdíly mezi operačními programy, na které je zaměřena tato diplomová práce, lze z hlediska žadatele o poskytnutí dotace označit zejména několik skutečností.

Pravděpodobně jeden z největších rozdílů tkví v kompletně přepracovaném systému podávání žádosti o dotaci a celého dotačního cyklu. V případě OPMP probíhala veškerá komunikace s žadatelem prostřednictvím regionálních kanceláří CzechInvestu. Regionální kanceláře byly sběrným místem žádostí o poskytnutí dotace a dalších dokumentů jako například žádosti o platbu. V OPMP byla povinnost dodávat na regionální kancelář osobně nebo doporučeně poštou veškeré dokumenty potřebné k řádném administraci jednotlivých úkonů. Po kontrole formálních náležitostí byly dokumenty odesílány na příslušné instituce, kde byly podstoupeny dalšímu procesu. V rámci OPPI došlo k velkému pokroku díky procesu elektronizace a zavedení nového systému. Veškerá komunikace žadatele s Agenturou CzechInvest a řídicím orgánem začala probíhat prostřednictvím aplikace eAccount. Téměř veškerá dokumentace a zprávy byly přijímány elektronicky. Jako výjimku lze uvést dokumenty plných mocí, které stále musely být dodávány v papírové podobě na regionální kanceláře CzechInvestu, nebo na centrálu CzechInvestu. (MPO, 2007)

Dalším podstatným rozdílem pro žadatele bylo zavedení dvoustupňové žádosti. První stupeň žádosti (registrační žádost) vznikla k ověření předběžné přijatelnosti projektu a žadatele. V případě předběžné přijatelnosti projektu CzechInvest žadateli dává informaci

o předběžné přijatelnosti projektu a datu pro vznik způsobilých výdajů. Druhý stupeň žádosti (plná žádost) obsahuje již podrobné údaje o žadateli a projektu. (MPO, 2007) V současném období OP PIK je snaha od této dvoustupňové žádosti ustupovat a v zájmu zjednodušení agendy pracovat co nejvíce pouze s jednostupňovou žádostí.

Ve zkráceném období byly programy většinou otevřeny až do konce října 2006. V OPPI již ve všech programech fungoval systém výzev.

Pro období OPPI byla zrušena Česká energetická agentura a energetické dotační tituly administrované touto institucí přešly plně pod gesci Agentury CzechInvest. Období OPPI je také charakteristické již zmíněným nárůstem počtu jednotlivých programů.

Rozdíly lze nalézt i v činnostech Řídícího orgánu. Ty prošly v čase proměnou, která je ovšem pro běžného žadatele nepodstatná. Základní princip fungování OPPI a OPPI a jeho rozdílnosti lze odvodit dle schémat v příloze této diplomové práce. Rozdíly jsou zejména v úpravě toků vratek směřující od finančního úřadu k platební jednotce MPO k platebnímu orgánu Ministerstva financí. (MPO, 2006, 2014)

3.5 Regionální diferenciací operačních programů a komparace¹⁷

V rámci prvního programovacího období 2004 – 2006 bylo Agenturou CzechInvest administrováno pouze sedm dotačních programů. Dotačních programů bylo celkem devět. Dva byly ovšem administrovány Českou energetickou agenturou. Pro komplexnost diplomové práce jsou ovšem alokace i těchto dvou programů uvedeny v tabulce č. 1. Celkově největší počet projektů byl realizován v rámci programu Marketing. U tohoto programu byla nejnižší průměrná výše požadované dotace na jeden projekt. Nejmenší počet projektů byl realizován v rámci programu Prosperita, v rámci tohoto programu byla ovšem požadována v průměru nejvyšší průměrná výše dotace. Nejmenší celková alokace byla u programu Klastry. Největší celková výše požadované dotace byla v rámci programu Reality.

¹⁷ Zdrojem dat pro tuto kapitolu jsou statistiky vedené Agenturou CzechInvest (2015a, 2015b)

Tabulka 1 - Diferenciace OPPP dle jednotlivých programů

Program	Počet projektů	Relativní údaj	Celková výše požadované podpory	Relativní údaj	Průměrná výše požadované dotace
Inovace	93	7,8 %	1 384 917 000 Kč	17,3 %	14 891 581 Kč
Klastry	53	4,4 %	230 808 000 Kč	2,9 %	4 354 868 Kč
Marketing	502	42,1 %	300 045 300 Kč	3,8 %	597 700 Kč
Obnovitelné zdroje energie*	63	5,3 %	698 147 000 Kč	8,7 %	11 081 698 Kč
Prosperita	32	2,7 %	1 771 374 000 Kč	22,2 %	55 355 438 Kč
Reality	102	8,5 %	1 983 983 000 Kč	24,8 %	19 450 814 Kč
Rozvoj	241	20,2 %	1 177 199 000 Kč	14,7 %	4 884 643 Kč
Školící střediska	73	6,1 %	331 961 000 Kč	4,2 %	4 547 411 Kč
Úspory energie*	34	2,8 %	111 988 000 Kč	1,4 %	3 293 765 Kč

Zdroj: CzechInvest (2015a), vlastní zpracování

V porovnání s programem OPPP vynikne v tabulce č. 2 mnohem větší počet programů. Ty byly představeny v předchozí části diplomové práce. Z této skutečnosti vyvstává otázka, zda větší počet programů nestěžuje žadatelům orientaci při identifikaci správného dotačního titulu pro jejich podnikatelský záměr. Nejmenší počet projektů bylo uskutečněno v rámci programu Technologické platformy (rovněž nejmenší alokace ze všech programů) následovaný programem Klastry. U programu Klastry bylo v rámci zkráceného období uskutečněno více projektů, než v následujícím sledovaném období. Nejvyšší počet projektů byl realizován v programu Rozvoj. Alokačně nejnáročnějším programem byl program Inovace. Zde autor diplomové provedl jisté zjednodušení a sloučil program Inovace – inovační projekt a program Inovace – ochrana duševního vlastnictví. Takto jsou tyto dva programy sloučeny ve všech přehledech této diplomové práce. Nejvyšší průměrná výše požadované dotace na projekt byla obdobně jako v případě OPPP v programu Prosperita. V porovnání s OPPP došlo přibližně 100% nárůstu v průměrné požadované výši dotace.

Průměrná požadovaná výše dotace byla sumárně vyšší v OPPI (16 861 044 Kč), než v OPPP (13 161 991 Kč). Rozdíl mezi průměrnou dotací v OPPI a OPPP činil 3 699 053 Kč. Žebříček dvaceti největších projektů realizovaných v OPPP a v OPPI je součástí příloh této diplomové práce. Průměrná výše u dvaceti největších projektů činila v rámci OPPP 39 057 550 Kč a v OPPI 124 887 650 Kč.

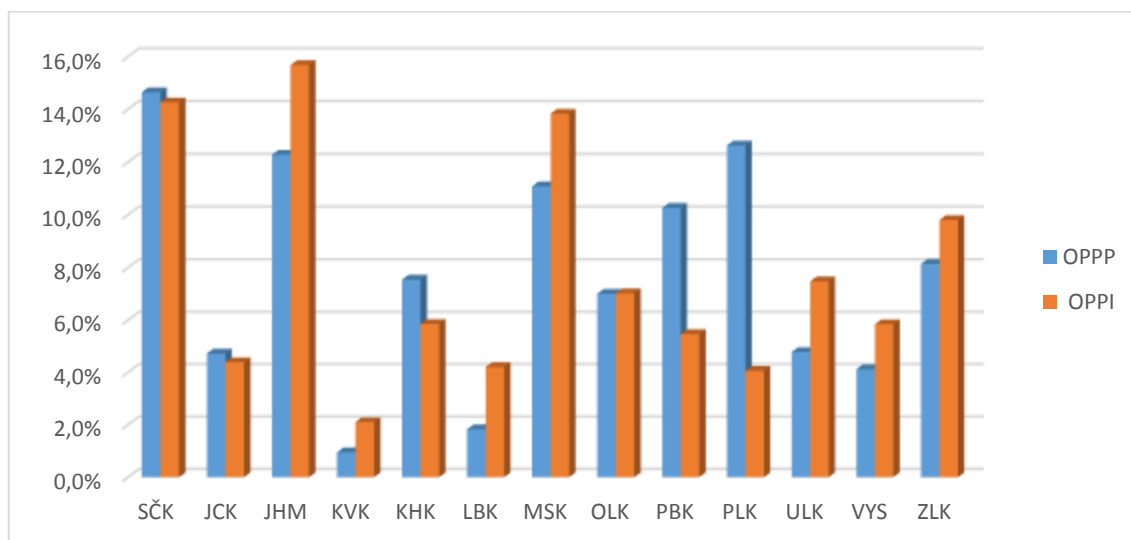
Tabulka 2 - Diferenciace OPPI dle jednotlivých programů

Program	Počet projektů	Relativní údaj	Požadovaná dotace	Relativní údaj	Průměrná výše požadované dotace
Eko-energie	1 017	11,0 %	9 633 814 000 Kč	12,3 %	9 472 777 Kč
ICT a strategické služby	396	4,3 %	5 338 694 000 Kč	6,8 %	13 481 551 Kč
ICT v podnicích	1 224	13,2 %	2 694 617 000 Kč	3,5 %	2 201 484 Kč
Inovace	1 323	14,3 %	18 081 862 000 Kč	23,2 %	13 667 318 Kč
Klastry	39	0,4 %	1 286 056 000 Kč	1,6 %	32 975 795 Kč
Marketing	1 181	12,7 %	972 452 541 Kč	1,2 %	823 415 Kč
Nemovitosti	1 007	10,8 %	12 234 420 000 Kč	15,7 %	12 149 374 Kč
Poradenství	463	5,0 %	134 095 000 Kč	0,2 %	289 622 Kč
Potenciál	509	5,5 %	7 417 393 000 Kč	9,5 %	14 572 481 Kč
Prosperita	70	0,8 %	7 104 867 000 Kč	9,1 %	101 498 100 Kč
Rozvoj	1 573	16,9 %	9 707 561 000 Kč	12,4 %	6 171 367 Kč
Školící střediska	446	4,8 %	3 296 245 000 Kč	4,2 %	7 390 684 Kč
Technologické platformy	35	0,4 %	157 486 000 Kč	0,2 %	4 499 600 Kč

Zdroj: CzechInvest (2015b), vlastní zpracování

Z pohledu rozdělení alokace mezi jednotlivé kraje má Středočeský kraj velmi silnou roli jak v rámci OPPI, tak v OPPI (viz Graf 1). V obou operačních programech dosáhla alokace ve Středočeském kraji obdobného podílu napříč všemi kraji České republiky. Středočeský kraj lze označit v čerpání za nejstabilnější ze všech krajů České republiky. Největší změna je zaznamenána v Plzeňském kraji, který patřil v OPPI mezi kraje s největším podílem alokace a ve sledovaném období v OPPI dosáhl podílu alokace pouze 4,1 %.

Graf 1 - Relativní regionální diferenciaci požadované dotace v rámci OPMP a OPPI

Zdroj: CzechInvest (2015a,b), vlastní zpracování

Pro lepší porovnání regionální diferenciaci v čerpání finančních prostředků je vhodnější využít relativní ukazatele. Proto došlo k přepočítání alokace na 1 obyvatele. Údaje jsou zobrazeny v Tabulce 3. V tomto srovnání došlo k mírnému vylepšení hodnot pro Liberecký a Karlovarský kraj, které i po přepočtu na 1 obyvatele stále patří mezi kraje s nejnižším čerpáním. Všeobecně lze tvrdit, že ve sledovaném období OPPI došlo k procesu vyrovnání rozdílů mezi jednotlivými kraji. Při přepočtu alokace na 1 obyvatele v OPPI pouze Zlínský kraj dosáhl dvouciferné hodnoty – 12,3 %. Středočeský kraj v tomto srovnání dosahuje mírně nadprůměrných hodnot jak v rámci OPMP, tak v OPPI.

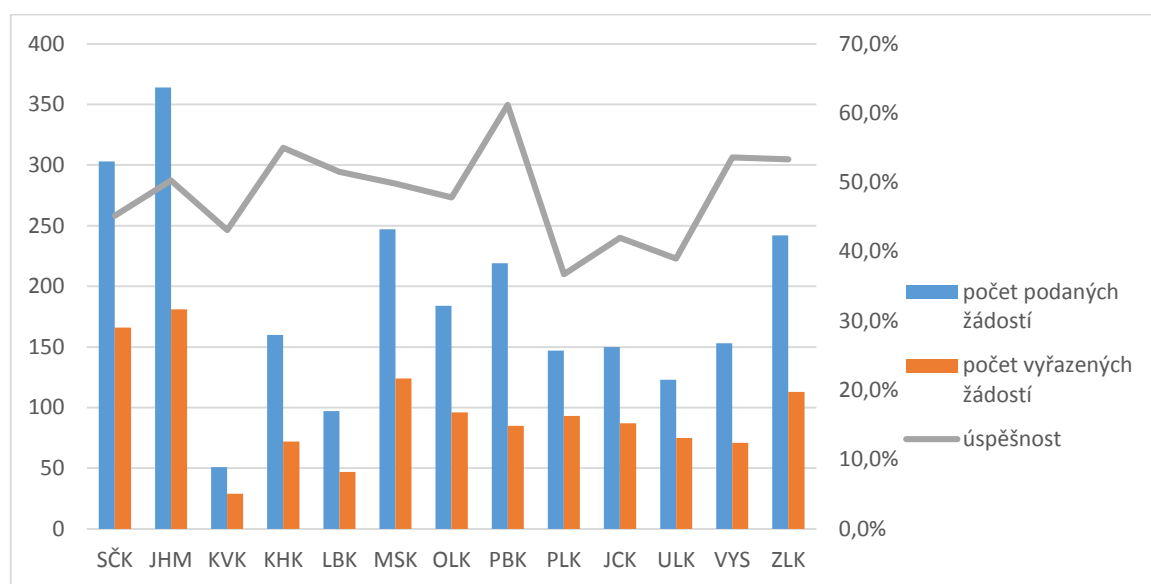
Tabulka 3 - Alokace operačních programů přepočtena na jednoho obyvatele

Kraj	OPPP na 1 obyvatele	Relativní údaj	OPPI na 1 obyvatele	Relativní údaj
SČK	1 011 Kč	8,8 %	8 634 Kč	8,1 %
JČK	601 Kč	5,3 %	5 394 Kč	5,1 %
JMK	868 Kč	7,6 %	10 491 Kč	9,9 %
KVK	250 Kč	2,2 %	5 451 Kč	5,1 %
VYS	646 Kč	5,7 %	8 931 Kč	8,4 %
KHK	1 100 Kč	9,6 %	8 272 Kč	7,8 %
LBK	341 Kč	3,0 %	7 507 Kč	7,1 %
MSK	708 Kč	6,2 %	8 819 Kč	8,3 %
OLK	876 Kč	7,7 %	8 618 Kč	8,1 %
PBK	1 622 Kč	14,2 %	8 274 Kč	7,8 %
PLK	1 831 Kč	16,0 %	5 545 Kč	5,2 %
ULK	464 Kč	4,1 %	7 073 Kč	6,7 %
ZLK	1 103 Kč	9,7 %	13 051 Kč	12,3 %

Zdroj: CzechInvest (2015a,b) a ČSÚ (2015a), vlastní zpracování

Z hlediska počtu podaných žádostí o dotaci, počtu vyřazených žádostí a s tím spojené statistiky úspěšnosti lze v rámci OPPP konstatovat, že nejnižší úspěšnost při podávání žádostí měl Plzeňský kraj (36,7 %). Nejlépe si v tomto ohledu vedl Pardubický kraj (61,1 %). V Jihomoravském kraji byl podán největší počet žádostí o podporu. Nejméně žádostí o podporu bylo podáno v Karlovarském kraji. U této statistiky došlo k započítání kompletního dotačního programu OPPP, tedy i programy neadministrované Agenturou CzechInvest. V rámci jednotlivých programů administrovaných Agenturou CzechInvest byla největší úspěšnost v programu Marketing (75,9 %) a nejnižší u programu Inovace (28,3 %).

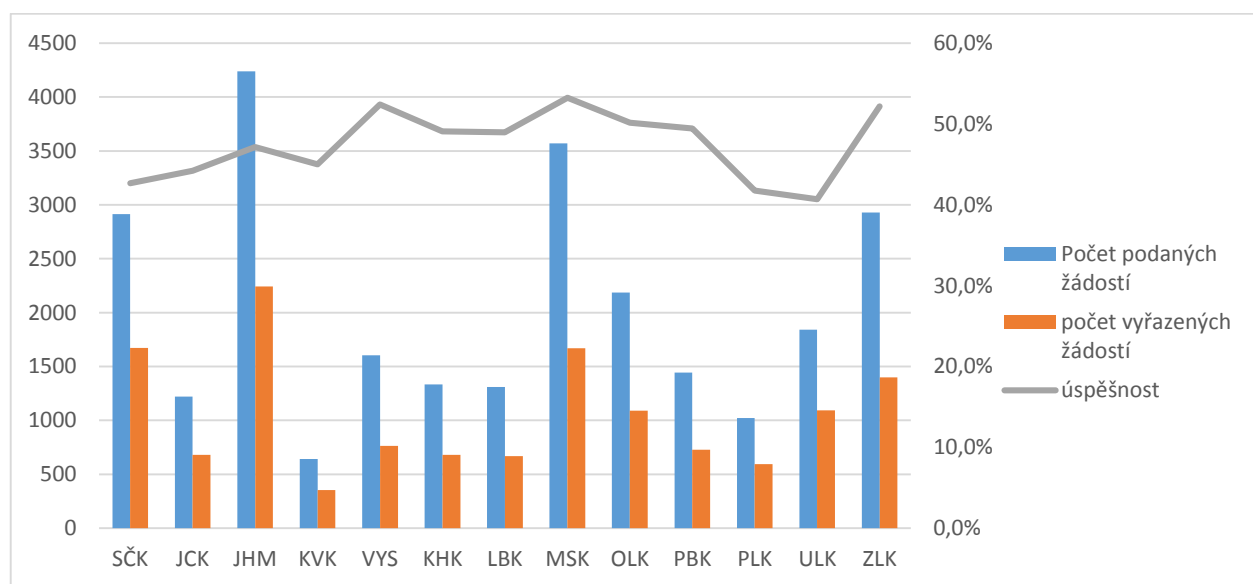
Graf 2 - Celkový počet podaných žádostí, vyřazené žádosti OPPI

Zdroj: CzechInvest (2015a), vlastní zpracování

Úspěšnost při podání žádosti o dotaci v rámci OPPI (až do roku prosince 2015) ukazuje menší rozdíly v mezikrajském srovnání. Největší úspěšnost byla v Moravskoslezském kraji (53,2 %) a nejhůře si vedl Ústecký kraj (40,6 %). Středočeský kraj představuje kraj s třetí nejnižší úspěšností při podávání žádosti o dotaci. Obecně lze konstatovat, že v OPPI byla úspěšnost (46,5 %) menší než v OPPI (48,4 %). Nejvíce žádostí bylo podáno v Jihomoravském kraji a nejméně, obdobně jako v OPPI, v Karlovarském kraji.

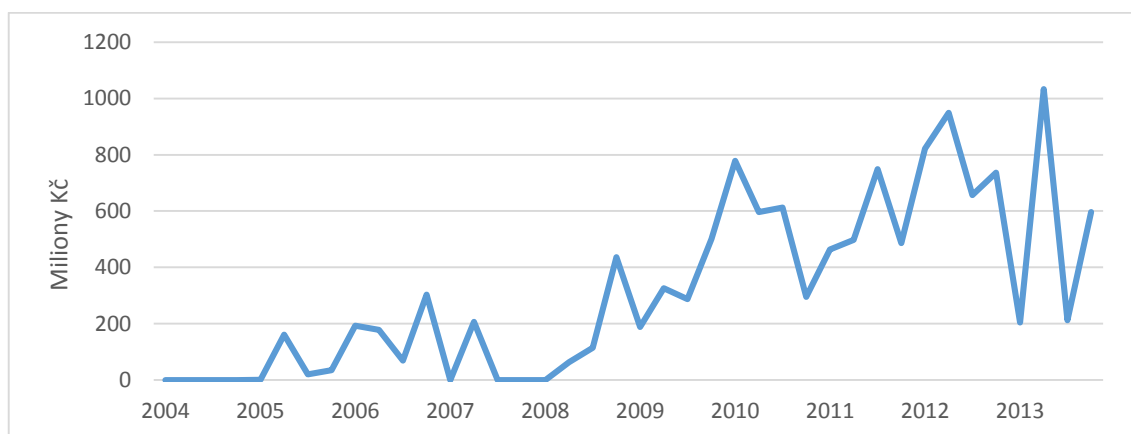
Graf 3 - Celkový počet podaných žádostí, vyřazené žádosti OPPI

Zdroj: CzechInvest (2015b), vlastní zpracování

Vývoj čerpání ve Středočeském kraji neměl ve sledovaném období stálý vývoj. Celá křivka znázorňující čerpání v čase na čtvrtletní bázi má značně nehomogenní průběh. Je jasně znázorněno, že existuje zpoždění mezi počátkem programovacího období a dobou, kdy jsou podepisovány první rozhodnutí o poskytnutí dotace. Na závěr je nutno upozornit, že nyní na konci roku 2015 nebylo dosud podepsáno jediné rozhodnutí o poskytnutí dotace v rámci Operačního programu Podnikání a inovace pro Konkurenceschopnost (operační program pro období let 2014 – 2020). To jasně demonstruje jistou zabudovanost zpoždění v celém systému poskytování dotací ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu.

Graf 4 - Vývoj požadovaných finančních prostředků ve Středočeském kraji

Zdroj: CzechInvest (2015a,b), vlastní zpracování

Při bližším zaměření se na Středočeský kraj lze v rámci operačních programů dobře vidět nerovnoměrnost alokace mezi okresy. V období OPMP byl dominantní okres v čerpání okres Praha-východ následovaný okresy Nymburk a Mladá Boleslav. Na opačném konci tabulky skončily okresy Rakovník, Kutná Hora a Kladno. Okres Kladno si v následujícím období polepšil a skončil mezi třemi nejvíce čerpajícími okresy. K okresu Kladno se přidáváním ještě okresy Praha-východ a Praha-západ. Na druhé straně žebříčku se umístil opět okres Rakovník a Beroun, který doprovází mezi třemi nejméně čerpajícími okresy překvapivě okres Nymburk. Změny v alokaci mezi okresy se mohou zdát jako poměrně překvapující. Autor diplomové práce se ovšem přiklání k názoru, že prezentované výsledky OPMP jsou silně ovlivněny projekty s vysokou alokací, kterých ve zkráceném období nebylo tolik (např. Ústav jaderného výzkumu Řež v okrese Praha-východ nebo Podnikatelský inkubátor v okrese Nymburk). Větším problémem se může jevit

kontinuálně nízký podíl alokace v okrese Rakovník nebo Kutná Hora. Tedy okresů, které leží ve větší vzdálenosti od Prahy.

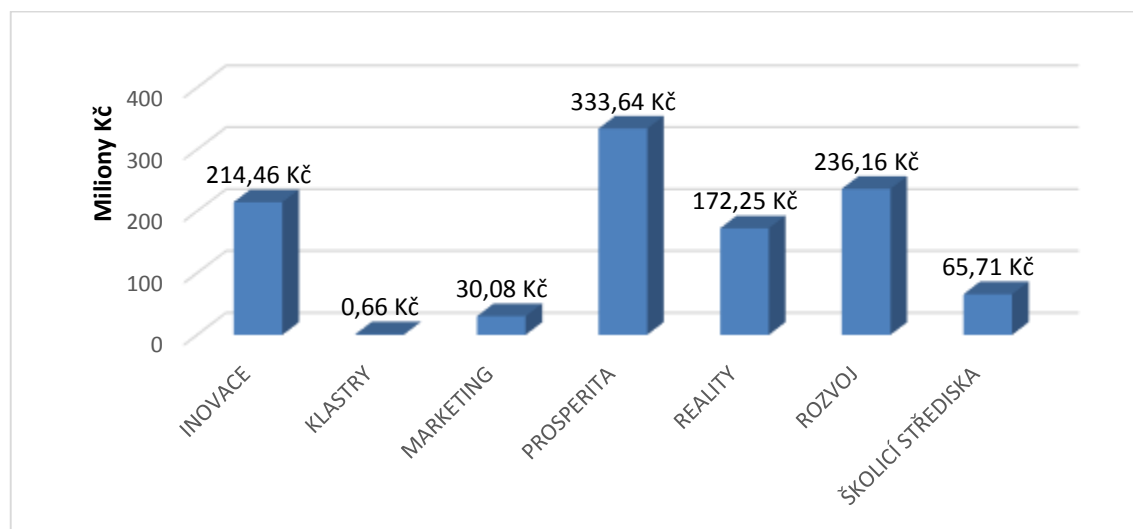
Tabulka 4 - Alokace ve Středočeském kraji

OKRES	OPPP	Relativní údaj	OPPI	Relativní údaj
Benešov	29 889 000 Kč	2,6 %	614 375 000 Kč	5,5 %
Beroun	32 747 000 Kč	2,8 %	419 516 500 Kč	3,8 %
Kladno	19 323 600 Kč	1,7 %	1 500 752 000 Kč	13,5 %
Kolín	68 816 000 Kč	5,9 %	1 184 351 000 Kč	10,6 %
Kutná Hora	15 984 000 Kč	1,4 %	632 026 183 Kč	5,7 %
Mělník	60 464 000 Kč	5,2 %	1 106 491 754 Kč	9,9 %
Mladá Boleslav	219 147 000 Kč	18,7 %	839 493 500 Kč	7,5 %
Nymburk	227 888 000 Kč	19,5 %	516 974 000 Kč	4,6 %
Praha-východ	362 102 000 Kč	31,0 %	1 502 767 945 Kč	13,5 %
Praha-západ	82 192 000 Kč	7,0 %	1 704 520 980 Kč	15,3 %
Příbram	39 549 000 Kč	3,4 %	985 760 000 Kč	8,8 %
Rakovník	11 619 000 Kč	1,0 %	135 963 000 Kč	1,2 %

Zdroj: CzechInvest (2015a,b), vlastní zpracování

Rozdělení alokace ve Středočeském kraji z hlediska programové skladby ukazuje, že v období OPPI byla nejvyšší alokace požadována pro program Prosperita, následovaný programy Rozvoj a Inovace. Tato skutečnost poukazuje na preference vedoucí směrem k inovativním typům výroby a vytváření kvalitní infrastruktury pro vědecké a výzkumné aktivity. V porovnání s celostátním rozdělením je rozdělení v rámci Středočeského kraje mírně odlišné. Největší rozdíl lze spatřit v případě programu Reality. Ve Středočeském kraji skončil tento program až na čtvrtém místě, zatímco v celostátním porovnání skončil na prvním místě.

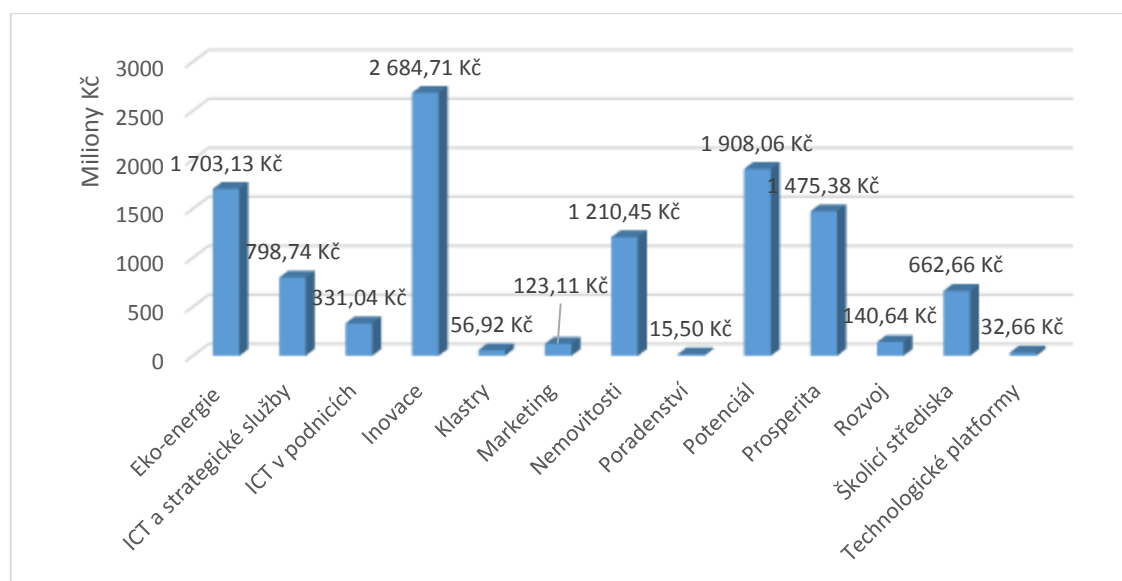
Graf 5 - Rozdělení alokace OPPP ve Středočeském kraji podle programu (v Kč)

Zdroj: CzechInvest (2015a), vlastní zpracování

V období OPPI byla největší alokace ve Středočeském kraji vyhrazena pro program Inovace. Následovaly programy Potenciál a Eko-energie. V případě programů Inovace a Potenciál se jedná o programy, které jsou autorem diplomové práce vnímány jako kapitálově náročné. Dále lze o těchto programech tvrdit, že se jedná o programy, které by měly zajistit v dlouhodobějším horizontu vyšší konkurenceschopnost pro celý Středočeský kraj. V tomto období došlo k výraznějšímu odchýlení od republikového rozložení alokace dle jednotlivých programů. Jako příklad lze uvést programy Nemovitosti nebo Rozvoj, které byly ve zbytku republiky alokovány ve větší míře.

Graf 6 - Rozdělení alokace OPPI ve Středočeském kraji podle programu

Zdroj: CzechInvest (2015b), vlastní zpracování

V případě programu Rozvoj je nutné podat bližší odůvodnění pro tak odlišnou míru rozložení v rámci Středočeského kraje od republikového rozložení. V rámci programu Rozvoj v OPPI nebylo po dlouhou dobu možné žádat v převážné většině o dotaci u projektů s místem realizace ve většině okresů Středočeského kraje. To názorně demonstruje tabulka č. 5. Důvodem bylo zacílení tohoto programu pouze pro vybrané oblasti ČR. Zejména oblasti se soustředěnou podporou státu na období let 2007 – 2013, strukturálně postižené regiony, hospodářsky slabé regiony a regiony s vysoce nadprůměrnou nezaměstnaností a s vyšší mírou nezaměstnanosti, které jsou definovány v souladu s metodikou pro výběr regionů s vyšší nezaměstnaností. Středočeský kraj mohl ve větší míře čerpat z programu Rozvoj až v posledních prodloužení výzvy III programu Rozvoj. Navzdory tomuto omezení dokázaly být v čerpání subjekty ve Středočeském kraji velmi úspěšné.

Tabulka 5 - Rozdělení programu Rozvoj ve Středočeském kraji

Okres	Počet projektů OPPI	Dotace OPPI	Počet projektů OPPI	Dotace OPPI
Benešov	5	16 277 000 Kč	0	0 Kč
Beroun	2	7 745 000 Kč	0	0 Kč
Kladno	1	5 415 000 Kč	0	0 Kč
Kolín	9	63 830 000 Kč	0	0 Kč
Kutná Hora	4	10 362 000 Kč	0	0 Kč
Mělník	3	7 899 000 Kč	0	0 Kč
Mladá Boleslav	4	35 849 000 Kč	0	0 Kč
Nymburk	3	25 732 000 Kč	13	66 179 000 Kč
Praha-východ	7	46 081 000 Kč	0	0 Kč
Praha-západ	1	2 051 000 Kč	0	0 Kč
Příbram	2	14 630 000 Kč	14	55 127 000 Kč
Rakovník	1	3 782 000 Kč	5	19 335 000 Kč

Zdroj: CzechInvest (2015a,b), vlastní zpracování

Zajímavý je pohled na rozdělení alokace ve Středočeském kraji podle metodiky českého statistického úřadu na sektory s vysokou technologickou náročností (high-tech sektor). U každého projektu je povinnost uvést konkrétní zařazení projektu dle činnosti (dříve OKEČ, nyní CZ-NACE). Požadovaná dotace pro high-tech sektory činila 32,5 % pro období OPPI a 24,5 % pro OPPI. (CzechInvest, 2015) To autor diplomové práce

považuje za překvapivě nízké číslo vzhledem k definovaným cílům operačních programů, zejména OPPI. To lze vysvětlit finanční náročností programů zaměřených na regeneraci budov (Reality a Nemovitosti) a programy zabývající se úsporám energií Eko-energie. Tyto programy byly často poptávány firmami, které nebyly zaměřeny na high-tech sektory.

Rozdělení alokace podle velikosti na malé, střední a velké podniky podle metodiky ¹⁸ považuje autor diplomové práce v rámci komplexnosti informací o distribuci OPMP a OPPI ve Středočeském kraji za důležité. V rámci OPMP bylo požadováno malými a středními podniky 64,8 % alokace. Poměr počtu projektů realizovaných malými a středními podniky byl 90 %. V OPPI se zvýšila požadovaná alokace pro projekty malých a středních podniků na 75,8 %. Poměr počtu projektů realizovaných malými a středními podniky mírně klesl na 88 %. (CzechInvest, 2015b)

Regionální diferenciací prostředků z OPMP a OPPI má silnou závislost na specifickém socio-ekonomickém profilu kraje, kde jsou projekty realizovány.

¹⁸ Aplikační výklad pro vymezení pojmů drobný, malý a střední podnikatel a postupů pro zařazování podnikatelů do jednotlivých kategorií

4 Socio-ekonomická analýza Středočeského kraje

Vzhledem k tomu, že celá diplomová práce je zacílena zejména na Středočeský kraj. Je podle autora diplomové práce nutné tento kraj blíže popsat.

Středočeský kraj je krajem s mnoha specifiky. Leží uprostřed České republiky a obepíná území celého hlavního města Prahy. Tím vzniká unikátní situace, kdy Středočeský kraj nemá na svém území přirozené centrum kraje. Jako příklad lze uvést skutečnost, že krajský úřad pro Středočeský kraj sídlí v Praze.

4.1 Obyvatelstvo Středočeského kraje

Středočeský kraj je se svou rozlohou 11 015 km² největší kraj České republiky. Zabírá téměř 14 % území České republiky. Středočeský kraj je rozdělen do 12 okresů a na svém území leží 10 okresních měst. Největší okres je okres Příbram (1692 km²). Nejmenším okresem je okres Praha-západ (580 km²). Na území Středočeského kraje je 26 správních obvodů s rozšířenou působností. (ČSÚ, 2015)

Ve Středočeském kraji se nachází celkem 1145 obcí. Největší počet jich je v okrese Příbram (121) a nejmenší v okrese Mělník (69). Celkově je ve Středočeském kraji vysoký počet obcí s počtem obyvatel do dvou tisíc, ve kterých žije 42 % obyvatel. (ČSÚ, 2015)

Středočeský kraj představuje nejlidnatější kraj ČR, žije zde 1 315 299 obyvatel. Okres s největší populací je okres Kladno a nejméně v okrese Rakovník. Hustota zalidnění činí přibližně 118 obyvatel na km². Okresy s nejvyšší hustotou zalidnění jsou okresy Praha-východ, Praha-západ a Kladno. Je příznačné, že se jedná o okresy, které mají nejvýznamnější ekonomické vazby na Prahu. Nízkou hustotu zalidnění se vyznačují vnější okresy Středočeského kraje jako například Příbram nebo Rakovník. (ČSÚ, 2015)

Obyvatelstvo Středočeského kraje mělo v roce 2013 průměrný věk 40,7 let. Mezi lety 2003 a 2013 se průměrný věk ve Středočeském kraji zvýšil o 2,3 %. V té samé době se ovšem republikový průměr zvýšil o 5 %. (ČSÚ, 2015)

V rámci kraje je ovšem věková struktura značně diferencovaná. Nejmladší okresy jsou v okresech Praha-východ (38,3 let) a Praha-západ (38,5 let). Tyto okresy jsou dokonce okresy s nejmladší populací v České republice. Do těchto okresů se stěhují především mladí lidé dojíždějící za prací do hlavního města. Okresy v blízkosti Prahy jsou okresy

charakteristické procesem selektivní migrace. Okres Kutná Hora je naopak okres s nejstarší populací (42,2 let). (ČSÚ, 2015)

4.2 Dopravní infrastruktura

Středočeský kraj disponuje díky své poloze v samém středu České republiky hustou dopravní infrastrukturou. Ta je ovšem v mnoha případech považována za přetíženou a v nevyhovujícím stavu.

Silniční infrastruktura na území Středočeského kraje činí celkově délce 9641 km. To je v mezikrajském porovnání nejvyšší hodnota. Po přihlédnutí k velikosti okresu je hustota silnic nejvyšší v okrese Kladno a okres s nejnižší hustotou dopravní infrastruktury je okres Příbram. Ve Středočeském kraji je pouze jeden okres (Kutná Hora), kterým neprochází dálnice nebo rychlostní silnice. Středočeským krajem procházejí téměř všechny důležité silniční tahy s nejvyšší intenzitou silničního provozu. Jsou to zejména dálnice D1, D5 nebo D8. Z rychlostních silnic lze zmínit silnice R6, R7 nebo R10.

Z hlediska železniční infrastruktury platí obdobné tvrzení jako o silniční infrastruktuře. Je zde nejdelší provozní délka železničních tratí (1281 km). Středočeským krajem vedou i nejmodernější železniční dvou a více kolejně tratě „železniční koridory“. Tyto železniční koridory vedou na všechny světové strany směrem na Ústí nad Labem, Pardubice, České Budějovice a Plzeň. Tyto železniční cesty jsou klíčové tratě pro spojení České republiky se sousedními státy a prostřednictvím Panevropské dopravní sítě i z celou Evropou.

Na území Středočeského kraje se částečně rozkládá nejdůležitější letiště České republiky- Letiště Václava Havla Praha. Druhé letiště, které může být do budoucna uvažováno jako alternativa k letišti Václava Havla, se nachází ve Vodochodech. Na území Středočeského kraje se nachází celá řada dalších menších letišť (např. Mnichovo Hradiště, Příbram). Žádné z nich ale pravděpodobně nebude v nejbližší době mít výraznější úlohu v kontextu letištní infrastruktury.

Vodní cesty mají v podmínkách České republiky zcela okrajový význam. Územím Středočeského kraje protékají dvě, z pohledu vodní dopravy, nejdůležitější řeky, které tvoří Labsko-vltavskou vodní cestu. Ta přibližně ze 3/4 toku prochází územím Středočeského kraje.

4.3 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je ve Středočeském kraji nižší než činí republikový průměr. V listopadu činil podíl nezaměstnaných 5,2 %. Což byla v mezikrajském srovnání pátá nejnižší hodnota. (MPSV, 2015) Tato hodnota je nízká rovněž z důvodu ekonomické síly a blízkosti Prahy jako hospodářského centra České republiky. Počet uchazečů na 1 volné pracovní místo byl 3,4. (MPSV, 2015) Pro účely diplomové práce byly sledovány údaje o nezaměstnanosti jak úřadem práce (podíl nezaměstnaných), tak českým statistickým úřadem (obecná míra nezaměstnanosti). Každá instituce používá odlišnou metodiku a zveřejňují tedy odlišné údaje. Čtvrtletní údaje měření nezaměstnanosti a rozdílné údaje jsou graficky vyjádřeny v příloze. Z hlediska průběhu nezaměstnanosti je jasně vidět nástup hospodářské krize doprovázený zvýšením sledovaných měř nezaměstnanosti.

Uvnitř kraje existují ovšem velké rozdíly v podílu nezaměstnaných. Okres Praha-východ se může pochlubit se svým podílem nezaměstnaných 2,5 %. To je vůbec nejnižší podíl nezaměstnaných v celé České republice. V první desítce okresů s nejnižší mírou nezaměstnanosti jsou celkem čtyři okresy ze Středočeského kraje. Na opačném konci tabulky jsou okresy Příbram, Kolín nebo Mělník. Okres s nejvyšší mírou nezaměstnanosti v rámci Středočeského kraje je okres Příbram s podílem nezaměstnaných 7,2 %. (MPSV, 2015)

Ve Středočeském kraji bylo evidováno v listopadu 2015 14 222 volných pracovních míst. Tento počet je po Praze druhý nejvyšší. (MPSV, 2015)

4.4 Vědecko-výzkumná infrastruktura

Subjektů provádějících vědu a výzkum bylo evidováno na území Středočeského kraje v roce 2013 celkově 258. Z toho 233 je podnikatelských subjektů. Nejvíce subjektů bylo v okresech Praha-východ a Praha-západ. Nejméně v okrese Kutná Hora. (ČSÚ, 2014) V případě vědecko-výzkumných aktivit lze tvrdit, že Středočeský kraj těží z blízkosti Prahy jako centra a sídla mnoha vědecko-výzkumných institucí národního významu. Výhodou pro Středočeský kraj je širší možnost čerpat evropské dotace, než na území Prahy. V nedávné době tak byla vystavěna i za pomoci OPPI a OPPI celá řada inovační infrastruktury například strojírenský vědecko-technický park v Buštěhradě nebo park vědy v Roztokách u Prahy.

V počtu výzkumných pracovníků (3 056) je Středočeský kraj na třetím místě za Prahou a Jihomoravským krajem. Stejně je i pořadí u českým statistickým úřadem evidovaných celkových výdajů na výzkum a vývoj. Ve Středočeském kraji činily za rok 2013 9 691 mil. Kč. (ČSÚ, 2014)

Ve Středočeském kraji v obci Dolní Břežany bylo také v prosinci 2015 slavnostně otevřeno Středočeské inovační centrum, které má ambici dosáhnout významu jako Jihomoravské inovační centrum JIC. Toto centrum má být například hlavním koordinátorem přípravy a naplňování regionální inovační strategie¹⁹ Středočeského kraje nebo iniciátorem a koordinátorem tvorby nástrojů pro podporu výzkumu, vývoje a inovací na území Středočeského kraje. Podle hejtmána Středočeského kraje se jedná o důkaz, že Středočeský kraj se snaží být aktivní v oblasti podpory výzkumu, vývoje, inovací a souvisejícího vzdělávání na území kraje. (Středočeské inovační centrum, 2015)

4.5 Ekonomické zázemí

Středočeský kraj se podílí na republikovém HDP přibližně 11 %. V roce 2013 činilo HDP Středočeského kraje 447 830 mil. Kč. Jedná se o druhou nejvyšší hodnotu hned po Praze. Po přepočtu na 1 obyvatele to bylo 345 226 Kč. V této statistice obsadil Středočeský kraj čtvrtou příčku. (ČSÚ, 2014) Průměrná mzda fyzických osob ve Středočeském kraji v prvním pololetí 2015 činila 26 210 Kč. Tato hodnota představuje druhou nejvyšší průměrnou mzdu v České republice. (ČSÚ, 2015)

V první polovině roku 2015 bylo na území Středočeského kraje evidováno celkem 322 462 ekonomických subjektů. Z toho 232 875 bylo živnostníků. Ekonomických subjektů s počtem zaměstnanců v intervalu 1-9 bylo evidováno 23 678. V kategorii do 249 zaměstnanců bylo evidováno 28 915 subjektů. Velkých podniků majících více, než 249 zaměstnanců bylo 197. Nejvíce ekonomických subjektů spadalo do okresu Praha – východ (46 261) a nejméně do okresu Rakovník (11 896). (ČSÚ, 2015)

Ekonomických subjektů majících převažující činnost průmysl (CZ – NACE sekce B až E) bylo v první polovině roku 2015 evidováno 38 316 a pracovalo zde 156 264 osob. Největší podíl pracovní síly připadal na zpracovatelský průmysl. Průmyslových podniků s více než 100 zaměstnanci bylo celkem 228. Ekonomických subjektů zabývajících se profesními, vědeckými a technickými činnostmi, tedy sekce M (do této kategorie spadají i

¹⁹ Která donedávna pro území Středočeského kraje zcela chyběla

činnosti výzkumu a vývoje) bylo na území Středočeského kraje celkem 36 610 subjekty. Nejvíce ekonomických subjektů v rámci Středočeského kraje se věnovalo sekci G – velkoobchod a maloobchod opravy a údržba motorových vozidel. (ČSÚ, 2015)

Za klíčová průmyslová odvětví lze ve Středočeském kraji považovat automobilový průmysl a výrobu dopravních prostředků, strojírenství, chemický průmysl, elektrotechnika, biotechnologie a potravinářství. V menší míře pak sklářství, keramika a polygrafie. (ČSÚ, 2014)

Největší podniky dle obrátu v rámci Středočeského kraje jsou: Škoda Auto (Mladá Boleslav), TPCA Czech (Kolín), Synthos Kralupy (Kralupy nad Vltavou). (CzechInvest, 2014) Tabulky největších firem dle obrátu v rámci Středočeského kraje a nejvýznamnějších zaměstnavatelů ve Středočeském kraji jsou uvedeny v příloze.

Dlouhodobě lze pozorovat trend nárůstu zaměstnanosti v oblasti služeb. V sektoru služeb pracuje více než 60 % zaměstnaných v kraji. Tato hodnota je vyšší, než činí republikový průměr. Zaměstnanost v průmyslu činí přibližně 34 %. Necelá 3 % připadají na zemědělství. (ČSÚ, 2014)

Centrum pro regionální rozvoj eviduje na území Středočeského kraje 16 průmyslových zón. (RISY, 2015) Počet státem podpořených průmyslových zón bylo celkově 15 (CzechInvest, 2009). Na tomto místě je nutné zmínit fakt, že existuje mnohem více rozvojových ploch, než evidované průmyslové zóny. CzechInvest spravuje vlastní neveřejnou databázi nemovitostí, ta obsahuje řádově více položek v rámci Středočeského kraje než zdroj RISY. Středočeský kraj na svém území eviduje minimálně 28 investičních příležitostí. Tedy jak pozemky, tak lokality typu brownfield. Agentura CzechInvest má ve své veřejné části národní databáze brownfieldů 26 objektů. (CzechInvest, 2015c) Ve studii vyhledávání brownfields, která byla dokončena v polovině roku 2007, bylo identifikováno celkem 205 brownfieldů. Z nich 61 % bylo zemědělského původu a 25 % průmyslového původu. Přibližně 1/6 všech nemovitostí byla ve veřejném vlastnictví. (CzechInvest, 2008)

Jako zajímavá investiční příležitost bývá prosazován areál BVVP Mladá u Milovic. Vedení Středočeského kraje dokonce navrhovalo, aby zde vznikla státem podporovaná speciální zóna. Tento návrh ovšem nebyl podpořen ze strany Ministerstva průmyslu a obchodu. Jediná strategická průmyslová zóna na území Středočeského kraje je u Kolína. CzechInvest ji eviduje jako strategická zóna Kolín – Ovčáry. K dispozici je přibližně 75

ha. (CzechInvest, 2015) Další velkou rozvojovou plochou je průmyslová zóna Nymburk–sever. Tato průmyslová zóna může mít celkově až 280 ha. Na západní straně Středočeského kraje jsou spíše menší průmyslové zóny například kolem dálnice D5 v okolí Žebráku nebo Zdic. Velké developerské projekty jsou umístěny i v těsné blízkosti Prahy kolem páteřních komunikací. Jedná se například o společnosti Prologis (Úžice), P3 (P3 Prague D11) nebo Panattoni (Hořovice).

4.6 Občanská vybavenost Středočeského kraje

Ve Středočeském kraji je evidováno ve školním roce 2014/2015 celkem 740 škol předškolního vzdělávání a 531 základních škol. V obou případech je to vyšší číslo než ve školním roce 2013/2014. Roste také počet žáků těchto vzdělávacích zařízení. Středoškolských zařízení je na území kraje celkem 152, z toho 35 gymnázií. Studentů středních škol je celkem 41 138. Vyšší odborné školy dohromady s vysokými školami čítají 22 a navštěvuje je dohromady 5 438 studentů. Vzhledem k těsné blízkosti Prahy jako centra mnoha středoškolských a vysokoškolských institucí, není počet vysokých škol na území Středočeského kraje příliš vysoký. (ČSÚ, 2015)

Ve Středočeském kraji se nachází dohromady 24 nemocnic s 5 643 lůžky. Samostatných ordinací lékařů je celkem 1 948 a lékáren je evidováno dohromady 285. Nejvyšší počet lékařů na 1000 obyvatel je v okrese Kladno, naopak nejméně jich je evidováno v okrese Praha-západ. Velmi obdobně jako v případě vzdělávacích institucí může těžit Středočeský kraj zejména ze zdravotnické infrastruktury v Praze. (ČSÚ, 2015)

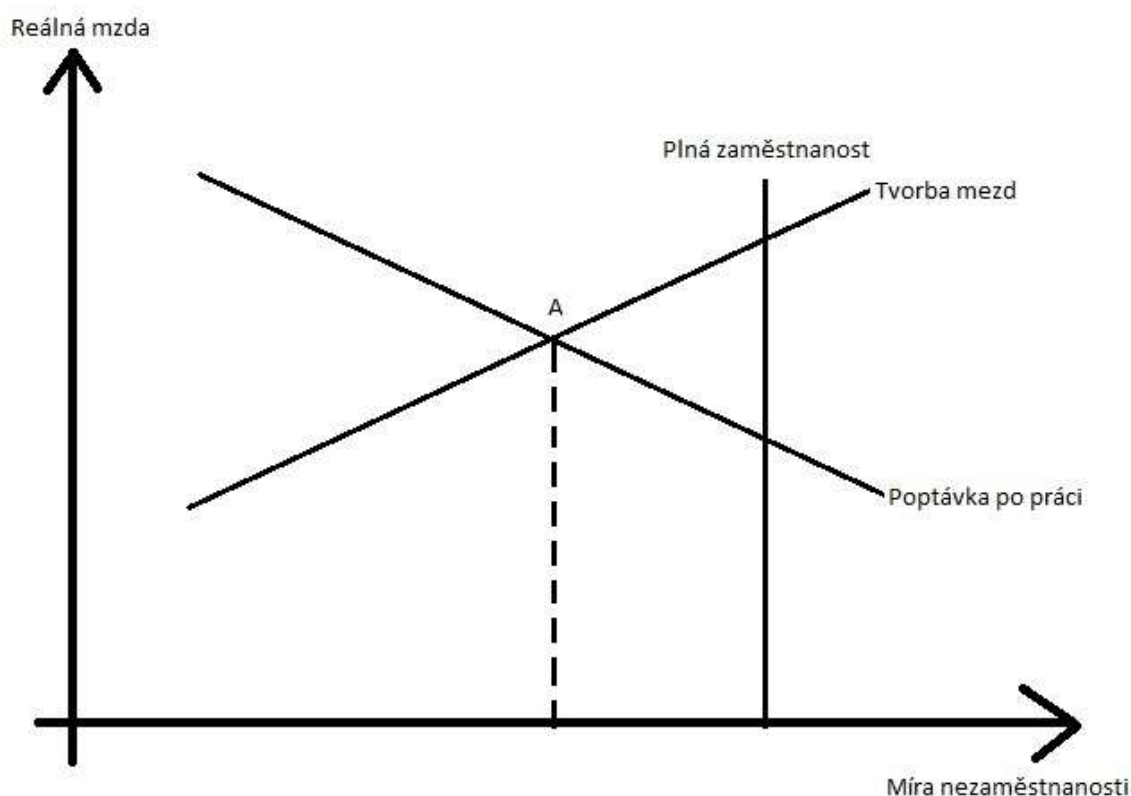
5 Analýza dopadů vybraných programů podpory podnikání na zaměstnanost a nezaměstnanost v Středočeském kraji v letech 2004-2013

Pro posouzení vynaložených prostředků na operační programy je součástí práce regresní analýza. Regresní analýza je provedena statistickým programem STATA. Měla by odhalit, jaký vliv mají OPMP a OPPI na vybrané proměnné. V této diplomové práci se pracuje se dvěma různými modely. První model je standardní teoretický neoklasický ekonomický model tzv. Layard-Nickellův model a druhý je empirický model dvou kointegrovaných proměnných používající vektorovou korekci chyb tzv. VEC model časových řad, který vychází z ekonomických principů a k interpretaci výsledků lze využít interdisciplinární přístup.

5.1 Layard-Nickellův model

První model, který je využit jako součást regresní analýzy, je Layard-Nickellův model. Jedná se o model založený na neoklasických předpokladech ekonomické teorie. Tento model pracuje na horizontální ose s mírou zaměstnanosti, na vertikální ose s reálnou mzdou. Klesající křivka představuje klasickou poptávku po práci, stoupající křivka tvorbu mezd. Ta demonstruje, jak agregátní zaměstnanost zvyšuje tlak na vyšší reálné mzdy. Křivku tvorby mezd lze považovat za klesající funkci nezaměstnanosti a rostoucí funkci faktorů tlačících na zvyšování reálné mzdy. Pokud je celková zaměstnanost vyšší, vytváří tlak na vyšší mzdu. Přímkou protnutá v grafu znázorňuje stav plné zaměstnanosti. Z tohoto faktu vychází, že model ve své rovnováze nezahrnuje úplnou zaměstnanost.

Graf 7 - Layard-Nickellův model

Zdroj: Calmfors, L. 1994. str. 9, vlastní zpracování

Rovnice 1 - Teoretické vyjádření nezaměstnanosti pro Layard-Nickellův model

$$u^* = \frac{\alpha \delta_1 Z_w}{1 + \alpha \gamma_1} + \frac{\delta_2 Z_p + \beta Z_n}{1 + \alpha \gamma_1}$$

Zdroj: Scarpeta, S. 1996. str. 47

U výše uvedené rovnice vyjadřující přirozenou nezaměstnanost podle Scarpety (1996), je důležitým předpokladem, že mzdové a cenové očekávání se rovnají nule. První člen na pravé straně rovnice představuje vektor zvyšující mzdy. Ten zvyšuje nezaměstnanost. Scarpeta ve své studii označuje Z_w jako například schopnost odborů prosadit vyšší mzdy, nebo například štedrost sociálního systému dané ekonomiky. Druhý člen na pravé straně rovnice představuje vzájemné vztahy mezi nabídkou a poptávkou po práci. Tento člen ovlivňují efekty různých intervencionistických prvků veřejných programů například

(Calmfors, 1994):

- efekt párování,
- efekt zamknutí,
- efekt na pracovní sílu,
- efekt mrtvé váhy a substituční efekt,
- efekt snížené ztráty blahobytu pro nezaměstnané,
- efekt produktivity.

Calmfors (1994) uvádí i upravenou verzi Layard-Nickellova modelu, kde se například pracuje s mírou řádné zaměstnanosti. To znamená, že se rozlišují účastníci programů politiky zaměstnanosti, nezaměstnaní a zaměstnaní. I v této analýze je uvažováno se zjednodušením a namísto přirozené míry nezaměstnanosti je pracováno s pozorovanou mírou.

I když je tato diplomová práce zaměřena na Středočeský kraj, regresní analýza dle Layard-Nickellova modelu byla provedena sumárně za Středočeský kraj a Moravskoslezský. Díky tomuto kroku bylo zajištěno 80 pozorování, což by mělo zvýšit interpretační kvalitu modelu. Moravskoslezský kraj byl vybrán mimo jiné, protože je od Středočeského kraje vzdálenější. Avšak mohl by být vybrán jakýkoliv kraj, fixní efekty se zaměřují na účinnost pouze v rámci sledovaného regionu, meziregionální efekty nejsou sledovány. Přesto je možné, že oba regiony jsou natolik odlišné, že participace v programech aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen APZ) a OP mají úplně odlišnou účinnost, avšak v analýze je předpokládán stejný směr působení obou nástrojů na regionální ukazatele.

V tabulce č. 6 jsou sumárně představeny jednotlivé proměnné vstupující do analýzy dle Layard-Nickellova modelu. Při analýze byla čerpána čtvrtletní data OPPI a OPPI ve Středočeském kraji a regionální statistická data ekonomické povahy z Českého statistického úřadu a úřadu práce. Tato data pocházejí z čtvrtletního výběrového šetření pracovních sil. Bližší metodika je dostupná na stránkách českého statistického úřadu. Obecná míra nezaměstnanosti vychází např. z konstrukce EUROSTATU. (ČSÚ, 2015b) Výdaje na OPPI a OPPI z programů jsou dostupná na denní bázi. Pro potřeby analýzy byla data čtvrtletně agregována.

Proměnná míra nezam. v tabulce představuje míru nezaměstnanosti sledovanou Českým statistickým úřadem. Tedy obecnou mírou nezaměstnanosti. Proměnná míra nezam. žen představuje obecnou míru nezaměstnanosti žen sledovanou českým statistickým úřadem. Proměnná míra nezam. ve věku 15-29 je specifická míra nezaměstnanosti nezaměstnaných osob v intervalu 15-29 let sledovaná Českým statistickým úřadem.²⁰ Proměnná míra nezam. ve věku 15-29 žen představuje míru nezaměstnanosti žen ve věku mezi 15-29 lety. Proměnná s názvem míra participace na APZ programech představuje zlogaritmovaný počet osob, které se účastnily programů aktivní politiky zaměstnanosti. Proměnná výdaje na OPPP a OPPI představuje čtvrtletní zlogaritmovaný součet požadovaných finančních prostředků v rámci sledovaných operačních programů. Strop investičních pobídek je čtvrtletní zlogaritmovaný součet státem přislíbených maximálně možných investičních pobídek pro investiční záměry realizovaných ve sledovaných krajích.

Tabulka 6 - Souhrnné statistiky zkoumaných ekonomických veličin za Středočeský a Moravskoslezský kraj v letech 2004-2013

Proměnná	Počet pozorování	Průměr	Směrodatná odchylka	Minimum	Maximum
Míra nezam.	80	7,53	3,45	2,5	15,50
Míra nezam. žen	80	9,16	4,13	2,8	18,50
Míra nezam. ve věku 15-29	80	15,11	7,51	4,9	34,30
Míra nezam. ve věku 15-29 žen	80	6,86	3,60	1,2	15,50
Míra participace na APZ programech	80	7,17	0,64	5,50	8,43
Výdaje na OPPP a OPPI	80	16,10	7,93	0	21,62
Strop investičních pobídek	80	4,51	3,27	0	9,39

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004-2013), MPSV (2004-2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

²⁰ Tato míra nezaměstnanosti byla vybrána zcela záměrně jako představitel problematiky nezaměstnanosti mladých osob bez praxe.

V případě Layard – Nickellova modelu se jedná o replikaci standardního ekonomického modelu. Není proto úplně účelné se dále více zabývat jeho specifikací a známými nedostatky a limity. Tento model je nutné interpretovat obezřetně a jeho přínos lze spatřovat převážně pro případnou komparaci se studii využívající stejný přístup.

Ze statistického hlediska je nutné se zaměřit primárně na to, zda jsou jednotlivé proměnné v modelech významné. Ke zjištění hladiny významnosti odhadnutých koeficientů proměnných jsou v modelu použity p-hodnoty t-testu. V praxi se t-test často používá k porovnání, zda se výsledky měření na jedné skupině významně liší od výsledků měření na druhé skupině. Místo porovnání hodnoty testovacího kritéria s kritickými hodnotami se pro rozhodování o nulové hypotéze používá p-hodnota, zejména při použití statistického softwaru. Statistický program STATA při výpočtech předkládá přímo pravděpodobnost chyby I. řádu, označovanou jako p-value, ta je porovnávána se zvolenou hladinou pravděpodobnosti (obvykle ve společenských vědách 5 až 10 %). Statistické programy hodnoty pro vyšší přehlednost označují hvězdičkami: jedna hvězdička pro pravděpodobnost chyby I. řádu nižší než 10 %, dvě hvězdičky pro p-hodnotu nižší než 5 % a tři hvězdičky pro 1 %. (Adamec) Tuto přehlednost lze nalézt v jednotlivých tabulkách.

U odhadnutých koeficientů je testována nulová hypotéza H_0 , že proměnná je statisticky nevýznamná a hodnota koeficientu se neliší od nuly (koeficient nemá význam). Pokud p-hodnota vyjde vyšší než 5 %, pak bývá zamítnuta nulová hypotéza a odhadnutý koeficient lze označit za statisticky významný. V našem případě byla zvolena hladina významnosti vyšší, konkrétně na úrovni 10 %. Při testování validity celého modelu je třeba brát v potaz i dodržení Gaus-Markových podmínek. Specifikace modelu je lineární v parametrech, je uvažována přítomnost náhodnosti výběru (model s fixními efekty), absence kolinearit a rozdělení střední hodnoty chybové složky kolem nuly. Nedostatkem odhadu Layard-Nickellova modelu je obecně nedostatek počtu pozorování a chybějící relevantní proměnné. Regionální nezaměstnanost je jev, který závisí na celé řadě faktorů. Tato analýza má proto spíše za cíl odhadnout existenci vlivu s vědomím, že případný pozitivní statisticky signifikantní výsledek může být nadhodnocený nebo podhodnocený.

Rovnice 2 - Vyjádření nezaměstnanosti ekonometrický model s vysvětlujícími proměnnými APZ a dotačními prostředky jako panel dat

$$uit = \alpha_i + \beta_0it + \beta_1it \ln apzpart + \beta_2it Lnihsopvdaje + \gamma X'_{it} + \varepsilon_{it}$$

V panelu dat je zakomponován fixní efekt α_i , ten zahrnuje časově neměnné charakteristiky krajů. Úrovňová konstanta β_0it vyjadřuje průměrný výchozí stav. β_1it $\ln apzpart$ znamená vektor výdajů míry participace programů aktivní politiky zaměstnanosti. β_2it $Lnihsopvdaje$ vyjadřuje vztah mezi výší dotací z OPPI a OPPI a nezaměstnanosti. $\gamma X'_{it}$ jsou ostatní kontrolní proměnné v modelu. ε_{it} je chybová složka, která zachycuje nevysvětlenou část modelu.

5.1.1 Výsledky Layard Nickellova modelu

Významnost tohoto modelu neprošla testem p-hodnoty, to znamená, že nelze zamítnout nulovou hypotézu o významnosti. Tento výsledný model se ukázal jako nesignifikantní. Nelze použít náhodné efekty (dle Hausmanova testu). Je nutné dodat, že by mohlo být zajímavé zkoumat tento model s jinak upravenými proměnnými a díky tomu dojít k signifikantním výsledkům. Výsledky v tabulce č. 7 naznačují, že participace v programech aktivní politiky zaměstnanosti ani výdaje na operační programy v období 2004 - 2013 ve sledovaných krajích nemají v průměru vliv na ukazatele nezaměstnanosti. Lze se domnívat, že efekty spojené s participací v programech APZ a výdaje na operační programy nemají okamžitý efekt a mohou se projevit v čase. Závěrečná interpretaci tohoto modelu lze s přihlédnutím k předchozím tvrzením shrnout tak, že zkoumané intervence nemají tak silný vliv, aby došlo k ovlivnění měr nezaměstnanosti. S velkou pravděpodobností působí na zkoumané veličiny ve sledovaných krajích jiné silnější vlivy.

Tabulka 7 - Výsledky regresní analýzy dle Layard-Nickellova modelu

	Míra nezam. (LN)	Míra nezam. žen (LN)	Míra nezam. ve věku 15 – 29 (LN)	Míra nezam. žen ve věku 15 – 29
	Fixní efekty	Fixní efekty	Fixní efekty	Fixní efekty
Výdaje na OPPI a OPPI	0.007	0.005	0.010	0.008
	(0.002)	(0.004)	(0.003)	(0.004)
Míra participace na APZ programech	0.096	0.103	0.036	0.106
	(0.046)	(0.054)	(0.016)	(0.050)
Q	-0.007	-0.009	-0.009	-0.007
	(0.005)	(0.003)	(0.010)	(0.011)
_cons	-3.345*	-3.135	-2.239*	-3.571*
	(0.461)	(0.515)	(0.280)	(0.519)
N	80	80	80	80

Standard errors in parentheses

* $p < 0.1$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.001$, V závorce pod daným koeficientem je uvedena robustní standardní chyba

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004-2013), MPSV (2004-2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

5.2 Metoda VEC - kointegrace časových řad

Tato část analýzy prověří závislost dvou ekonomických proměnných při zvažování závislosti v čase. Všechny zkoumané časové řady byly testem vyhodnoceny jako nestacionární časové řady s jednotkovým kořenem. (Dickey, Fuller, 1979) Proto byla zvolena metoda odhadu založená na kointegraci dvou ekonomických veličin, což umožnilo ověřit Grangerovu kauzalitu a dlouhodobý vztah mezi dvěma proměnnými. Tato analýza využívá vektorového modelování s korekcí chyby tzv. VĚC model (Vector error correction). (Johansen, 1995).

Postupně pomocí sady přidružených nástrojů VEC analýzy v programu STATA je možné otestovat, jestli jsou časové řady mezi sebou závislé ve smyslu kointegrace (Osterwald-Lenum, 1992). Následně lze otestovat stupeň této vzájemné závislosti (Tsay, 1984), tak aby výsledný model co nejlépe popisoval daný vztah²¹. Zároveň bude model testován na normalitu reziduí (Jarque, Bera, 1987) a sériovou korelaci (Johansen, 1995).

²¹ Ve všech zde interpretovaných modelech byla kointegrace řádu 1

Pomocí zvolené metody VEC model lze dokázat a lépe odhadnout dlouhodobý vztah mezi proměnnými než v ostatních autoregresních nebo průřezových modelech (Gonzalo, 1994). Pokud by byl model označen jako konzistentní, tedy byla by přítomna normalita reziduí, nepřítomná sériová korelace a kovariační stabilita modelu by nabývala hodnoty 0,9 a nižší, pak je znám i vektor dlouhodobé rovnováhy λ , ten nemusí být statisticky signifikantní.

Rovnice 3- Bivariate dlouhodobé rovnováhy VEC modelu

$$\Delta y_t = \beta_{y0} + \beta_{yy_1} \Delta y_{t-1} + \beta_{yx_1} \Delta x_{t-1} + \lambda_y (y_{t-1} - \alpha_0 - \alpha_1 x_{t-1}) + v_t^y$$

$$\Delta x_t = \beta_{x0} + \beta_{xy_1} \Delta y_{t-1} + \beta_{xx_1} \Delta x_{t-1} + \lambda_x (y_{t-1} - \alpha_0 - \alpha_1 x_{t-1}) + v_t^x$$

Zdroj: STATA (2015)

Všechny výrazy v prvním řádku rovnice č. 3 jsou označeny za stacionární tehdy, když existují α koeficienty, tj. kointegrační vektor $(1, -\alpha_0, -\alpha_1)$. Pokud jsou známy, nebo alespoň konzistentně odhadnuty, pak lze vzájemný vztah dvou veličin považovat za prokázaný. V opačném případě půjde o zdánlivou regresi. Proto konzistence odhadu vždy spočívá v sadě testů normality a sériové korelace a stability odhadu u každého modelu. Pro Grangerovu analýzu je v Rovnici 1 přítomna dále konstanta β_{y0} a β_{x0} (případně se liší specifikace dle definovaného trendu) a diferencované vysvětlované i vysvětlující proměnné ($\beta_0, \beta_1 \Delta x_{t-1}, \beta_1 \Delta y_{t-1}$). (STATA, 2015)

Primárně byla očekávána přímá úměra mezi výdaji na operační programy (y_t) a ekonomickou veličinou x_t (nezaměstnanost, zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu), je očekáváno, že λ_x koeficient z první rovnice bude pozitivní (dle povahy vysvětlované proměnné). Je nutné dodat, že je možný i negativní vztah např. z důvodu neefektivnosti veřejných výdajových programů, které byly již dříve zmíněny. Z povahy VEC modelu (resp. díky danému kointegračnímu vektoru) je λ_y koeficient vždy negativní²² (Johansen, 1995). Lambda koeficient vyjadřuje odchylku od dlouhodobé rovnováhy mezi řadami. Jejich číselné vyjádření lze pak interpretovat jako rychlost

²² Neboli dojde - li k výkyvu operačních programů (y_t) od počtu zaměstnaných (x_t) a naopak, pak minulé hodnoty operačních programů (y_{t-1}) a počty zaměstnaných (x_{t-1}) pomáhají v průměru predikovat rychlost návratu do dlouhodobé rovnováhy v první rovnici. Autor diplomové práce předpokládá, že obě časové řady se v průměru pohybují kolem společné rovnováhy, jsou kointegrované, a jsou ve vzájemném pozitivním vztahu. Z toho plyne, že pozitivní odchylka výdajů na operační programy od vzájemné rovnováhy obou časových řad bude v průměru korigována poklesem výdajů na operační programy ($-\lambda_y * y_{t-1}$) a růstem počtu zaměstnaných ($+\lambda_y * x_{t-1}$).

návratu do dlouhodobé rovnováhy. Chybový člen v_t pak reprezentuje náhodnou chybu odhadu. V analýze je oproti Layard-Nickellově modelu zapracováno i zpoždění. Realizace projektu bývá často zahájena až poté, co bylo definitivně rozhodnuto o poskytnutí dotace.

Pro VEC model časových řad bylo pracováno se stejnými proměnnými jako v případě předchozího Layard-Nickellova modelu s tím rozdílem, že byl uvažován pouze Středočeský kraj a jeho hodnoty²³. K těm byly přidány další proměnné. Proměnná uchazeči na volné prac. místo je hodnota získávána z Úřadu práce a jedná se zlogaritmovanou hodnotu, která odráží ekonomickou situaci v dané ekonomice. Pokud je toto číslo nízké, existuje silný předpoklad, že hospodářská situace v dané ekonomice je na dobré úrovni. Tedy, že je evidován vysoký počet volných pracovních míst a zároveň na trhu práce není evidován vysoký počet uchazečů o zaměstnání. Podíl minimální mzdy na průměrné mzdě je zapracován opět v logaritmické podobě. Tato data byla získávána Úřadu práce. Poslední proměnné s názvy míra zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu a míra zaměstnanosti žen ve zpracovatelském průmyslu reprezentují ukazatel počtu zaměstnaných celkem a počtem zaměstnaných žen ve zpracovatelském průmyslu vydělený počtem celkově zaměstnaných v národním hospodářství. Tato data byla získávána opět z Českého statistického úřadu.

²³ Pro omezený prostor diplomové práce budou dále představeny pouze nové proměnné vstupující do VEC modelu

Tabulka 8 - Souhrnné statistiky zkoumaných ekonomických veličin, Středočeský kraj, 2004-2013

Proměnná	Počet pozorování	Průměr	Směrodatná odchylka	Minimum	Maximum
Míra nezam.	40	4,57	0,97	2,50	6,20
Míra nezam. žen	40	5,65	1,37	2,80	8,40
Míra nezam. Ve věku 15-29	40	9,68	2,59	4,90	15,00
Míra nezam. Ve věku 15-29 žen	40	4,18	1,59	1,20	7,40
Míra participace na APZ programech	40	6,84	0,58	5,50	7,98
Výdaje na OPPI a OPPI	40	16,01	8,20	0,00	21,45
Strop investičních pobídek	40	4,75	3,24	0,00	8,86
Uchazeči na volné prac. Místo	40	1,82	0,78	0,26	2,74
Podíl minimální mzdy na průměrné mzdě	40	0,36	0,03	0,31	0,43
Míra zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu	40	0,25	0,02	0,22	0,29
Míra zaměstnanosti žen ve zpracovatelském průmyslu	40	0,09	0,01	0,07	0,10

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004-2013), MPSV (2004-2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

5.2.1 Výsledky Metodou VEC - kointegrace časových řad

V tabulce č. 9 jsou prezentovány pouze signifikantní výsledky. Přesněji řečeno modely, kde lze interpretovat dlouhodobou rovnováhu a statisticky významný vliv mezi proměnnými. Celkem bylo testováno nepoměrně více modelů. Drtivá většina ovšem neprokázala signifikantní výsledky a proto nejsou ani součástí příloh. Dále již bude pozornost věnována pouze výsledkům uvedených v tabulce č. 9. V některých modelech (např. model č. 3) byl přítomen i signifikantní krátkodobý vliv jedné ekonomické proměnné na druhou proměnnou.

Pomocí podrobné analýzy časových řad byl odhalen téměř nulový až negativní vliv operačních programů na vybrané ekonomické veličiny. Lze tvrdit, že výdaje na operační programy nemají žádný významný krátkodobý ani dlouhodobý vliv na sledované proměnné.

Krátkodobý vliv byl přítomen u modelů 3, 6 a 8. Modely 6 a 8 zkoumající míru zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu celkově (model č. 6) a pouze za ženy (model č. 8) vykazují minimální, ale negativní vliv požadovaných finančních prostředků na ukazatel míry zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu. V případě modelu č. 6 zvýšení požadovaných prostředků o 1 % snížilo míru zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu o 0,055 % a v případě míry zaměstnanosti žen ve zpracovatelském průmyslu o 0,076 %. Výsledek modelu č. 3 lze interpretovat tak, že bylo vypořádáno, že průměrné zvýšení specifické míry nezaměstnanosti osob ve věku od 15 do 29 let o 1 % za minulé období (půl roku) vedlo následně k vyšším výdajům na operační programy o 0,65 %. Vliv finančních prostředků v případě modelu č. 3 je tedy proticyklický ve smyslu, že dochází-li v průměru k ekonomickému oživení a poklesu nezaměstnanosti, je následně čerpáno i méně prostředků z operačních programů. Výdaje na operační programy by se v případě modelu č. 3 daly interpretovat jako výdaje mající stabilizační funkci.

Z dlouhodobého hlediska v průměru nárůst výdajů na operační programy o 1 % vedou k zvýšení míry nezaměstnanosti o 0,43 % (model č. 1). Tímto způsobem lze interpretovat koeficienty i u ostatních modelů. Nejvyšší koeficient u modelů sledující míry nezaměstnanosti byl zpozorován u modelu č. 3 (0,78). To lze interpretovat jako skutečnost, že prostředky požadované v rámci operačních programů mají tendenci zvyšovat míru mladých nezaměstnaných osob.

Proměnná počet uchazečů na volné pracovní místo ukazuje dlouhodobě mírně negativní vliv. Dlouhodobě mají prostředky OP tendenci mírně zvyšovat (koeficient 0,198) počet uchazečů na volné pracovní místo, což lze považovat za negativní jev.

U modelů (6 až 9), které sledují míru zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu (včetně specifické proměnné žen), je dlouhodobý vliv požadovaných prostředků na operační programy opět spíše negativní. Tento závěr dále podporují i jiné modely pracující s rozdílným zpožděním a jinými trendy. Dlouhodobě všechny modely sledující proměnné

zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu vykazují negativní výsledky, které jsou ovšem zcela nepatrného charakteru.

Sledováním proměnných pouze s ženským zastoupením nevykázalo rozdílný směr koeficientu vyznačený požadovanými finančními prostředky. I přes existenci mírných rozdílů v koeficientech lze tvrdit, že vliv požadovaných finančních prostředků má neutrální genderový vliv.

Tabulka 9 - Podrobná analýza operačních programů, Středočeský kraj, 2004-2013²⁴

(1) míra nezaměstnanosti(ln) a OP (ihs) Granger (LRP)	OP na NEZAM NE	NEZAM na OP NE	L 2(RT)	N 38	Sériová korelace Ne	Normalita Ano	Kovarianční stacionarita Ano
Dlouhodobý vztah	ln(NEZAM) = -1,87-0,67t+0,4297*** ihs (OPvýdaje) konzistentní pro pozitivní vztah, λ neznámé						
(2) Míra nezam. žen (ln) a OP (ihs) Granger (LRP)	OP na NEZAMZ NE	NEZAMZ na OP NE	L 2(RT)	N 38	Sériová korelace Ne	Normalita Ano	Kovarianční stacionarita Ano
Dlouhodobý vztah	ln(NEZAMZ) = 3,44-0,11+0,62*** ihs(OPvýdaje) konzistentní pro pozitivní vztah, λ neznámé						
(3) Míra nezam. 15-29(ln) a OP (ihs) Granger (LRP)	OP na MNEZ1529 NE	MNEZ1529 na OP 0,65***	L 1(RT)	N 39	Sériová korelace Ne	Normalita Ano	Kovarianční stacionarita Ano
Dlouhodobý vztah	ln(MNEZ) = 0,23-0,2t+0,78*** ihs(OPvýdaje) konzistentní pro pozitivní vztah, λ neznámé						
(4) Míra nezam. 15-29 žen (ln) a OP (ihs) Granger (LRP)	OP na MNEZ1229ZEN NE	MNEZZ na OP NE	L 4(N)	N 36	Sériová korelace Ne	Normalita Ano	Kovarianční stacionarita Ano
Dlouhodobý vztah	ln(MNEZ) = 0,23*** ihs(OPvýdaje) konzistentní pro pozitivní vztah, λ neznámé						
(5) Uchazeči na volné prac. místo (ln) a OP (ihs) Granger (LRP)	OP na Elnuchazec NE	lnuchazec na OP NE	L 2(RC)	N 38	Sériová korelace Ne	Normalita Ano	Kovarianční stacionarita Ano
Dlouhodobý vztah	ln(lnuchazec) = 1,57*+0,198*** ihs(OPvýdaje) konzistentní pro pozitivní vztah, λ neznámé						
(6) Zaměstnanost ve zprac. průmyslu (ln) a OP (ihs) Granger (LRP)	OP na ZAMZPRAC -0,055*	ZAMZPRAC na OP NE	L 1(RC)	N 39	Sériová korelace Ne	Normalita Ano	Kovarianční stacionarita Ano
Dlouhodobý vztah	ln(EAZ) = 0,358*** - 0,007*** ihs(OPvýdaje) konzistentní pro negativní vztah, λ neznámé						
(7) Zaměstnanost ve zprac. průmyslu žen (ln) a OP (ihs) Granger (LRP)	OP na ZAMZPRACZEN NE	ZAMZPRACZEN na OP NE	L 4(RC)	N 36	Sériová korelace Ne	Normalita Ano	Kovarianční stacionarita Ano
Dlouhodobý vztah	ln(zamzpraczen) = 0,325*** - 0,0045*** ihs(OPvýdaje) konzistentní pro negativní vztah, λ neznámé						
(8) Zaměstnanost ve zprac. průmyslu žen(ln) a OP (ihs) Granger (LRP)	OP na ZAMZPRACZEN -0,076***	ZAMZPRACZEN na OP NE	L 1(RC)	N 39	Sériová korelace Ne	Normalita Ano	Kovarianční stacionarita Ano
Dlouhodobý vztah	ln(zamzpraczen) = 0,33*** - 0,0025***ihs(OPvýdaje) konzistentní pro negativní vztah, λ neznámé						
(9) Zaměstnanost ve zprac. průmyslu žen(ln) a OP (ihs) Granger (LRP)	OP na ZAMZPRACZEN NE	PM na OP NE	L 3(RC)	N 37	Sériová korelace Ne	Normalita Ano	Kovarianční stacionarita Ano
Dlouhodobý vztah	ln(zamzpraczen) = 0,12*** - 0,0021***ihs(OP výdaje) konzistentní pro negativní vztah, λ neznámé						

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004, 2013), MPSV (2004, 2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

²⁴ Poznámka: RT – restriktivní lineární trend, C – konstanta, RC – restriktivní konstanta, L = počet čtvrtletí zpoždění v rámci VEC modelu. V závorce upřesnění zapojené konstanty. N= počet pozorování. Granger (LRP) – přítomnost souhrnného krátkodobého vlivu (long run propensity) proměnné za sledovaný počet let zpoždění.

* $p < 0.1$, ** $p < 0.05$, *** $p < 0.001$.

Závěr

Tato diplomová práce se zabývala problematikou strukturálních fondů. V průběhu vypracovávání práce bylo potvrzeno, že se jedná o téma vysoce aktuální. Převážná část práce vznikala na podzim roku 2015, v době, kdy vrcholily snahy Ministerstva průmyslu a obchodu plně vyčerpat celkovou alokaci připadající na OPPI. Neméně sledovaným a stále aktuálním tématem je podpora podnikání a její formy. Autor práce se o podporu podnikání v prostředí České republiky se silným regionálním akcentem zajímá a v tomto prostředí se profesně pohybuje. Studium a vypracováním této práce si sám pro sebe dokázal propojit mnoho zajímavých souvislostí.

Cílem této diplomové práce bylo zhodnotit, jaký vliv měly požadované finanční prostředky v rámci sledovaných operačních programů OPPI a OPPI s realizací projektů na území Středočeského kraje. Měly být potvrzeny nebo vyvráceny hypotézy o tom, že požadované finanční prostředky v rámci sledovaných operačních programů snižují ve Středočeském kraji míru nezaměstnanosti a že tyto prostředky zvyšují ve Středočeském kraji míru zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu. Tohoto cíle, bylo dosaženo za pomoci regresních modelů.

První kapitola práce byla zaměřena na teoretická východiska regionálního rozvoje. Blíže byly popsány vybrané teorie regionálního rozvoje, které ale často docházejí ke zcela odlišným závěrům. Další část první kapitoly se zabývala definicí regionální politiky se zaměřením na ekonomický nástroj dotace používaný i v regionální politice. Představeny byly některé rozdílnosti. V konfrontaci vybraných teorií a podání přehledu možných efektů, jaké mohou mít dotace, vidí autor největší přínos první kapitoly.

Ve druhé kapitole byl podán přehled domácích i zahraničních studií na téma podpory podnikání, formy její podpory a úvahy o rozdělení podpor podle velikosti podniků. Jako optimální příjemce se podle vybraných studií jeví podnik spadající do kategorie malého nebo středního podniku. Autor práce se ovšem ztotožňuje s názorem, že nejnutnější je zkvalitňovat podnikatelské prostředí celkově a odstraňovat co největší počet zbytečných regulací. V této kapitole byly předloženy výsledky studií zabývajících se hodnocením podpory podnikání v gesci Ministerstva průmyslu a obchodu a operačního programu s

obdobným zaměřením realizovaným na Slovensku. Studiu těchto operačních programů se nevěnovaly pouze subjekty akademického charakteru, ale i auditorské firmy reprezentující soukromý sektor. Přínosem této kapitoly je podání celé řady argumentů vyjadřujících se pro podporu podnikání, ale i upozornění na možné negativní jevy a překážky bránící lepšímu čerpání z fondů Evropské unie. Autor práce bohužel konstatuje, že mnoho překážek bránících lepšímu čerpání z fondů Evropské unie se stále nedaří odstranit.

Třetí kapitola se zabývala vývojem regionální politiky EU, která dnes spadá do politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Dále přehledem institucionálního zajištění sledovaných operačních programů, bližším popisem jejich cílů a priorit a regionální diferenciací jednotlivých programů. Mezi hlavní zjištění patří, že Středočeský kraj patřil ve sledovaném období mezi kraje, které se podílely nejvíce na čerpání finančních prostředků z OPPI a poté z OPPI. V čase došlo k velkým změnám v čerpání v rámci okresů. Například v okrese Nymburk byla požadována necelá 1/5 prostředků požadovaných ve Středočeském kraji v rámci OPPI. V období OPPI dosahoval tento ukazatel hodnotu pouze necelých 5 %. Nejméně požadovaných prostředků v rámci Středočeského kraje bylo požadováno v okrese Rakovník. Dále bylo sledováno rozdílné čerpání z OP oproti zbytku republiky. Více požadované alokace bylo v programech s inovační a vědecko-výzkumnou tematikou. Největší podíl prostředků byl žádán z programů jako Inovace nebo Prosperita. To považuje autor za velmi pozitivní jev a správný trend, který ukazuje na skutečnost, že se na území Středočeského kraje nacházejí subjekty mající zájem o inovační aktivity a aktivity spojené s vědou a výzkumem.

Zájem subjektů o vědu a výzkum potvrzuje i kapitola věnující se socio-ekonomické analýze Středočeského kraje. V roce 2015 bylo otevřeno Středočeské inovační centrum, které má ambice stát se hlavním aktérem při tvorbě nástrojů pro podporu výzkumu, vývoje a inovací na území Středočeského kraje. Kraj dále například čerpá řadu výhod díky své strategické pozici v těsné blízkosti Prahy, se kterou je hospodářsky silně spjat. Tyto skutečnosti jsou autorem práce považovány za velmi příznivé a stěžejní pro budoucí rozvoj Středočeského kraje.

V závěrečné kapitole je prostor věnován regresním analýzám a jejím výsledkům. Shromážděno bylo celkem přes čtyřicet ekonomických veličin na čtvrtletní bázi připravených pro regresní analýzu. Pro ověření hypotéz byly zvoleny dva různé modely.

První model (Layard-Nickellův model) je standardní teoretický neoklasický model. Pro zvýšení šance, že model poskytne signifikantní výsledky, byla přidána i sledování za další (Moravskoslezský) kraj. Navzdory přidání dalších 40 pozorování model neposkytl signifikantní výsledky.

Jako druhý model byl zvolen empirický model dvou kointegrovaných proměnných používající vektorovou korekci chyb tzv. VEC model časových řad. Výsledky tohoto modelu ukázaly, že vliv požadovaných finančních prostředků v rámci OPMP a OPPI je velmi slabý a má spíše negativní dlouhodobý vliv na sledované ekonomické veličiny makroekonomické povahy. Tedy, že požadované finanční prostředky zvyšují míru nezaměstnanosti, a to i osob ve věku mezi 15-29 let a zvyšují ukazatel počtu uchazečů na volné pracovní místo. Naopak snižují míru zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu.

Výše zmíněnými zjištěními byla vyvrácena hypotéza, že požadované finanční prostředky snižují míru nezaměstnanosti a zvyšují míru zaměstnanosti ve zpracovatelském průmyslu na území Středočeského kraje.

Pro tyto výsledky se nabízí mnohá vysvětlení. Některá z nich byla nastíněna v teoretických kapitolách této diplomové práce, například přítomnost vytěšňovacího efektu a s tím spojená možná neefektivita požadovaných finančních prostředků. Dalším vysvětlením může být skutečnost, že ve firmách ležících na území Středočeského kraje stále probíhá proces transformace a požadované prostředky vedou spíše k efektivnější výrobě (například procesní inovace). Ve firmách může docházet k nahrazování práce kapitálem, který se stává díky dotacím levnější. Tyto firmy poté snižují počty svých zaměstnanců a trh práce kvůli své rigiditě není schopen na tyto skutečnosti tak rychle reagovat. V důsledku tedy může docházet ke zvýšené nezaměstnanosti.

Sledováním proměnných, kde byly zastoupeny pouze ženy, neprokázalo žádný extrémně rozdílný dopad požadovaných finančních prostředků na skupinu žen. I přes existenci mírných rozdílů v koeficientech lze tvrdit, že vliv požadovaných finančních prostředků má neutrální genderový vliv.

Dalším pokračováním této práce by mohlo být zaměření se na zkoumání proměnných mikroekonomického charakteru v kombinaci se stávajícími proměnnými.

Seznam zkratek

AMSP	Asociace malých a středních podniků a živnostníků České republiky
APZ	Aktivní politika zaměstnanosti
AV ČR	Akademie věd České republiky
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností
CzechInvest	Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest
ČMZRB	Českomoravská záruční banka
ČSÚ	Český statistický úřad
ERDF (EFRR)	European Regional Development Fund (Evropský fond pro regionální rozvoj)
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
FS	Fond soudržnosti
HDP	Hrubý domácí produkt
ICT	Informační a komunikační technologie
JČK	Jihočeský kraj
JIC	Jihočeské informční centrum
JMK	Jihomoravský kraj
KHK	Královéhradecký kraj
KVK	Karlovarský kraj
LBK	Liberecký kraj
MF	Ministerstvo financí České republiky
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu České republiky
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí České republiky
MSK	Moravskoslezský kraj
NUTS	Nomenclature des Unités territoriales Statistiques (Nomenklatura územních statistických jednotek)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj)
OKEČ	Odvětvové klasifikace ekonomických činností
OLAF	European Anti-Fraud Office (Evropský úřad pro boj proti podvodům)

OLK	Olomoucký kraj
OP	Operační program
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP RLZ	Operační program Rozvoj lidských zdrojů
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OPPP	Operační program průmysl a podnikání
PBK	Pardubický kraj
PLK	Plzeňský kraj
RISY	Regionální informační servis
RPS	Rámec podpory společenství
SČK	Středočeský kraj
SF	Strukturální fond
ULK	Ústecký kraj
VaV	Věda a výzkum
VYS	Kraj Vysočina
ZLK	Zlínský kraj

Seznam tabulek

Tabulka 1 - Diferenciace OPPP dle jednotlivých programů.....	51
Tabulka 2 - Diferenciace OPPI dle jednotlivých programů	52
Tabulka 3 - Alokace operačních programů přepočtena na jednoho obyvatele.....	54
Tabulka 4 - Alokace ve Středočeském kraji	57
Tabulka 5 - Rozdělení programu Rozvoj ve Středočeském kraji	59
Tabulka 6 - Souhrnné statistiky zkoumaných ekonomických veličin za Středočeský a Moravskoslezský kraj v letech 2004-2013	70
Tabulka 7 - Výsledky regresní analýzy dle Layard-Nickellova modelu	73
Tabulka 8 - Souhrnné statistiky zkoumaných ekonomických veličin, Středočeský kraj, 2004-2013.....	76
Tabulka 9 - Podrobná analýza operačních programů, Středočeský kraj, 2004-2013	79

Seznam grafů

Graf 1 - Relativní regionální diferenciace požadované dotace v rámci OPPP a OPPI...	53
Graf 2 - Celkový počet podaných žádostí, vyřazené žádosti OPPP	55
Graf 3 - Celkový počet podaných žádostí, vyřazené žádosti OPPI	55
Graf 4 - Vývoj požadovaných finančních prostředků ve Středočeském kraji	56
Graf 5 - Rozdělení alokace OPPP ve Středočeském kraji podle programu (v Kč)	58
Graf 6 - Rozdělení alokace OPPI ve Středočeském kraji podle programu.....	58
Graf 7 - Layard-Nickellův model	68

Seznam rovnic

Rovnice 1 - Teoretické vyjádření nezaměstnanosti pro Layard-Nickellův model	68
Rovnice 2 - Vyjádření nezaměstnanosti ekonometrický model s vysvětlujícími proměnnými APZ a dotačními prostředky jako panel dat	72
Rovnice 3- Bivariate dlouhodobé rovnováhy VEC modelu	74

Seznam příloh

Příloha 1 Výstup ze statistického programu STATA model č. 1

Příloha 2 Výstup ze statistického programu STATA model č.2

Příloha 3 Výstup ze statistického programu STATA model č. 3

Příloha 4 Výstup ze statistického programu STATA model č.4

Příloha 5 Výstup ze statistického programu STATA model č.5

Příloha 6 Výstup ze statistického programu STATA model č.6

Příloha 7 Výstup ze statistického programu STATA model č.7

Příloha 8 Výstup ze statistického programu STATA model č.8

Příloha 9 Výstup ze statistického programu STATA model č.9

Příloha 10 Sumární data za Moravskoslezský kraj

Příloha 11 - Přehled cílů a finančních nástrojů v období 2000 – 2006 a 2007 – 2013

příloha 12 Přehled největších projektů realizovaných v OPMP

příloha 14- Geografická mapa Středočeského kraje

Příloha 15 - Porovnání různých metodik měření nezaměstnanosti

Příloha 16 - Přehled největších podniků dle obrátu

Příloha 17 - Přehled největších zaměstnavatelů podle okresů

Příloha 18 - Implementační schéma OPMP

Příloha 19 - Implementační struktura OPPI

Zdroje

Knižní zdroje:

ADAMČÍK, Stanislav: Zdroje teorie regionální politiky a regionálního rozvoje, 1. vydání, Ostrava, VŠB-Technická univerzita 1997, 131 s., ISBN 80-7078-432-6

BABITZ, M., HAVRAN, R.: Štrukturálne fondy EÚ na Slovensku a možnosti ich transparentnejšieho využívania, 1. vydání, Adin s.r.o. 2005, 80 s., ISBN 80-89244-00-9

BOHÁČKOVÁ, Ivana a Magdalena HRABÁNKOVÁ: Strukturální politika Evropské unie, 1. vydání, Praha, C.H. Beck 2009, 188 s., ISBN 978-80-7400-111-6

BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ: Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace, 2. přeprac. a rozš. vydání, Praha, Karolinum 2011, 342 s., ISBN 978-80-246-1974-3

BROWN, Lenka a kol.: Doporučení k efektnímu a průhlednému užívání a čerpání prostředků ze strukturálních fondů, Praha, Transparency International - Česká republika 2007, 81 s., ISBN 978-80-903032-2-5

FIALA, Petr a Markéta PITROVÁ: Evropská unie, 2. dopl. a aktualiz. vydání, Brno, Centrum pro studium demokracie a kultury 2009, 803 s., ISBN 978-80-7325-180-2

HAMERNÍKOVÁ, Bojka a Alena MAAYTOVÁ: Veřejné finance, 2. aktualiz. vydání, Praha, Wolters Kluwer Česká republika 2010, 340 s., ISBN 978-80-7357-497-0

HOLMAN, Robert: Ekonomie, 5. vydání, Praha, C.H. Beck 2011, 696 s., ISBN 978-80-7400-006-5

JOHANSEN, S.: Likelihood-Based Inference in Cointegrated Vector Autoregressive Models, Oxford, Oxford University Press 1995, 267 s., ISBN 0-19-877449-4

KADERÁBKOVÁ, A. a kol.: Růst, stabilita a konkurenceschopnost III, 1. vydání, Praha, Linde 2007, 380 s., ISBN 978-80-86131-71-9

KREJČÍ, Tomáš: Regionální rozvoj: teorie, aplikace, regionalizace, 2. Vydání, Brno, Mendelova univerzita v Brně, 2013, 155 s., ISBN 978-80-7375-914-8

KUČEROVÁ, Irah: Evropská unie: hospodářské politiky, 1. Vydání, Praha, Karolinum 2006, 347 s., ISBN 80-246-1212-7

PEKOVÁ, Jitka: Veřejné finance: teorie a praxe v ČR, 1. vydání, Praha, Wolters Kluwer Česká republika 2011, 642 s., ISBN 978-80-7357-698-1

RAJČÁKOVÁ, Eva: Regionálny rozvoj a regionálna politika, 1. vydání, Bratislava, Univerzita Komenského 2005. 119 s., ISBN 80-223-2038-2

SAMUELSON, Paul Anthony a William D NORDHAUS: Ekonomie, 19. vydání, 1. vydání, Praha, NS Svoboda 2013, 715 s., ISBN 978-80-205-0629-0

STEJSKAL, Jan: Průmyslové klustry a jejich vznik v regionech, 1. vydání, Praha, Linde 2011, 247 s., ISBN 978-80-7201-840-6

STEJSKAL, J., KOVÁRNÍK, J.: Regionální politika a její nástroje, 1. vydání, Praha, Portál 2009, 216 s., ISBN 978-80-7367-588-2

STIGLITZ, Joseph E.: Ekonomie veřejného sektoru, 1. vydání, Praha, Grada 1997, 661 s., ISBN 80-7169-454-1

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra: Teoretické přístupy k regionálnímu rozvoji, 1. vydání, Pardubice, Univerzita Pardubice 2007, 129 s., ISBN 978-80-7395-019-4

VITURKA, Milan: Kvalita podnikatelského prostředí, regionální konkurenceschopnost a strategie regionálního rozvoje České republiky, 1. vydání, Praha, Grada 2010, 227 s., ISBN 978-80-247-3638-9

WOKOUN, René a kol.: Regionální rozvoj: (východiska regionálního rozvoje, regionální politika, teorie, strategie a programování), Praha, Linde 2008, 475 s., ISBN 978-80-7201-699-0

WOKOUN, René: Úvod do regionálních věd a veřejné správy, 4. vydání (ve Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk 1. vyd.), Plzeň, Aleš Čeněk 2004, 447 s., ISBN 80-86473-80-5

WOKOUN, René: Česká regionální politika v období vstupu do Evropské unie, Praha, Oeconomica, VŠE 2003, 328 stran. ISBN 80-245-0517-7

WOKOUN, René, Červený, M. a kol.: Ekonomika v prostoru - svět, střední Evropa, EU, OECD, ČR, 1. vydání, Praha, Linde 2008, 189 s., ISBN 978-80-7201-698-3

WOKOUN, René a TVRDOŇ Jozef: Přímé zahraniční investice a regionální rozvoj, 1. vydání, Praha, Oeconomica 2010, 203 s., ISBN 978-80-245-1736-0

Elektronické zdroje:

ADAMEC, V.: Testy statistických hypotéz, Mendelova univerzita v Brně [online], [cit. 2015-09-11], dostupné z: <http://user.mendelu.cz/urban/doc/gacr/genstat-testov>

AMSP (2011): Závěrečná zpráva „Provedení a vyhodnocení dotazníkového šetření mezi malými a středními podniky“ [online], [cit. 2015-09-21], dostupné z: <http://www.mpo-oppi.cz/document.file.php?idDocument=1283>

AUDRETSCH, D. B., THURIK, A. R. (2001): Linking Entrepreneurship to Growth, 2001, OECD Science, Technology and Industry Working Papers, [online], [cit. 2015-10-25], dostupné z: <http://dx.doi.org/10.1787/736170038056>

AUDRETSCH, D. B. FRITSCH, M. (2002): Growth Regimes over Time and Space, Regional Studies, 36, pp. 113-124. [online], [cit. 2015-10-25], dostupné z: http://www.sfb580.uni-jena.de/typo3/uploads/media/Audretsch_Fritsch2002_RS_01.pdf

AUDRETSCH, D. B., CARRE, M. A.; THURIK, A. R. (2001): Does Entrepreneurship reduce Unemployment?, Tinbergen Institute Discussion Paper No. 01-074/3, [online], [cit. 2015-10-25], dostupné z: <https://www.econstor.eu/dspace/bitstream/10419/85927/1/01074.pdf>

BANDA, H. S. (2005): Entrepreneurship and Economic Growth: An Empirical Analysis, [online], [cit. 2015-10-27], dostupné z: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.483.7982&rep=rep1&type=pdf>

- BAUMOL, W. J. (1990): Entrepreneurship: Productive, Unproductive, and Destructive, *Journal of Political Economy*, Vol. 98, No. 5, pp. 893-921, University of Chicago Press, [online], [cit. 2015-10-21], dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/2937617>
- BECK, T., DEMIRGÜC-KUNT, A., LEVINE, R. (2005): SMEs, GROWTH, AND POVERTY, NBER Working Paper No. 11224, [online], [cit. 2015-10-23], dostupné z: <http://www.nber.org/papers/w11224.pdf>
- BECKER, S. O. a kol. (2008): Going NUTS: the effect of EU structural funds on regional performance, CESifo working paper No. 2495, [online], [cit. 2015-10-23], dostupné z: <http://www.econstor.eu/bitstream/10419/26540/1/592000451.PDF>
- BERGSTRÖM, F.(1998): CAPITAL SUBSIDIES AND THE PERFORMANCE OF FIRMS, SSE/EFI Working Paper Series in Economics and Finance No. 285, [online], [cit. 2015-10-22], dostupné z: <http://swopec.hhs.se/hastef/papers/hastef0285.pdf>
- BERMAN GROUP (2008): Vyhodnocení dopadů realizace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004 – 2006 na hospodářský vývoj v regionech soudržnosti České republiky, MPO 2008, [online], [cit. 2015-08-21], dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument59676.html>
- BLAŽEK, J. (2012): REGIONÁLNÍ INOVAČNÍ SYSTÉMY A GLOBÁLNÍ PRODUKČNÍ SÍTĚ: DVOJÍ OPTIKA NA ZDROJE KONKURENCESCHOPNOSTI V SOUČASNÉM SVĚTĚ?, *GEOGRAFIE*, [online], [cit. 2015-11-27], pp. 209–233, dostupné z: http://geography.cz/sbornik/wp-content/uploads/2012/06/g02_5blazek.pdf
- BROWN, L. (2008): KRITICKÝ POHLED NA ZÁKLADNÍ PRINCIPY PROVÁDĚNÍ POLITIKY HOSPODÁŘSKÉ A SOCIÁLNÍ SOUDRŽNOSTI EU A JEJICH NAPLŇOVÁNÍ V PŘÍPADĚ PROGRAMŮ FINANCOVANÝCH Z EVROPSKÉHO SOCIÁLNÍHO FONDU V ČR, [online], [cit. 2015-10-07], dostupné z: <http://nf.vse.cz/download/veda/workshops/strukfondy.pdf>
- CALMFORS, L. (1994): Active Labour market policy and unemployment – a framework of crucial design features, [online], [cit. 2015-10-02], dostupné z: <http://www.oecd.org/social/labourmarketshumancapitalandinequality/33936463.pdf>
- CALMFORS, L. (2002): Does Active Labour Market Policy Work? Lessons from the Swedish Experiences, 2002, [online], [cit. 2015-10-02], pp. 209–233, dostupné z: <http://www.ifau.se/upload/pdf/se/2002/wp02-04.pdf>
- CZECHINVEST (2008): Investiční příležitosti ve Středočeském kraji, [online], [cit. 2015-12-21], dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/stredocesky-kraj-461.pdf>
- CZECHINVEST (2009): Díky podpoře průmyslových zón našlo práci přes sto tisíc lidí, [online], [cit. 2015-12-21], dostupné z: <http://www.czechinvest.org/diky-podpore-prumyslovych-zon-naslo-praci-pres-sto-tisic-lidi>
- CZECHINVEST (2014): STŘEDOČESKÝ KRAJ, [online], [cit. 2015-11-21], dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/stredocesky-kraj-2014-4351.pdf>
- CZECHINVEST (2015): Výroční zpráva CzechInvestu za rok 2014, [online], [cit. 2015-08-21], dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/czechinvest-vz-2014-final-jednostranky-5080-cz.pdf>

- CZECHINVEST (2015a): Statistika čerpání dotací a zvýhodněných úvěrů z programů OPMP, 2015, [online], [cit. 2015-07-12], dostupné z: http://isop.czechinvest.org/isop_opmp/WebVystupy/stat_cerp_dotaci_z_OPMP.aspx
- CZECHINVEST (2015b): Statistika čerpání dotací z programů OPPI, 2015, [online], [cit. 2015-07-12], dostupné z: <http://eaccount.czechinvest.org/Statistiky/StatistikaCerpáníDotací.aspx>
- CZECHINVEST (2015c): Národní databáze brownfieldů, [online], [cit. 2015-11-06], dostupné z: <http://www.brownfieldy.cz/>
- CZECHINVEST (2015d): Investiční pobídky, [online], [cit. 2015-10-04], dostupné z: <http://www.czechinvest.org/data/files/udulene-investicni-pobidky-investment-incentives-granted-web-k-30-9-2015-4249-cz.xls>
- ČSÚ (2014): Statistická ročenka Středočeského kraje – 2014, [online], [cit. 2015-10-01], dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-stredoceskeho-kraje-2014-bi10tyj4sf>
- ČSÚ (2015), Statistický bulletin - Středočeský kraj - 1. až 2. čtvrtletí 2015, [online], [cit. 2015-10-01], dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticky-bulletin-stredocesky-kraj-2-ctvrtleti-2015>
- ČSÚ (2015a): Statistická ročenka České republiky – 2015, [online], [cit. 2015-10-01], dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/statisticka-rocenka-ceske-republiky-2015>
- ČSÚ (2004-2013): Výběrová šetření pracovních sil za čtvrtletí od roku 2004 do roku 2013, [online], [cit. 2015-06-21], dostupná z: <https://www.czso.cz/csu/czso/cr/zamestnanost-a-nezamestnanost-podle-vysledku-vsp-4-ctvrtleti-2010-yhhdw8ts21>
- ČSÚ (2015b): Zaměstnanost a nezaměstnanost podle výsledků VŠPS – Metodika, [online], [cit. 2015-11-07], dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/zam_vsp
- DECKER, R. a kol. (2014): The Role of Entrepreneurship in US Job Creation and Economic Dynamism, Journal of Economic Perspectives—Volume 28, Number 3, pp. 3-24, [online], [cit. 2015-10-21], pp. 209–233, dostupné z: http://www.aeaweb.org/full_issue.php?doi=10.1257/jep.28.3#page=7
- DELOITTE (2008): Celkové vyhodnocení výsledků a dopadů realizace Operačního programu Průmysl a podnikání 2004-2006, MPO 2008, [online], [cit. 2015-09-16], dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument59676.html>
- DHV (2011): Vyhodnocení ekonomických efektů a nastavení podmínek programů podpory Nemovitosti a Rozvoj OPPI, 2011, [online], [cit. 2015-09-16], dostupné z: <http://www.mpo-oppi.cz/document.file.php?idDocument=1342>
- DHV (2011a): Vyhodnocení ekonomických efektů a nastavení podmínek programů podpory Inovace, Spolupráce a Potenciál OPPI, [online], [cit. 2015-09-16], dostupné z: <http://www.mpo-oppi.cz/document.file.php?idDocument=1340>
- DHV (2011b): Vyhodnocení ekonomických efektů a nastavení podmínek programu podpory ICT a strategické služby OPPI, [online], [cit. 2015-09-16], dostupné z: <http://www.mpo-oppi.cz/document.file.php?idDocument=1341>

- DICKEY, D. A., FULLER, W. A. (1979): Distribution of the Estimators for Autoregressive Time Series with a Unit Root, *Journal of the American Statistical Association* 74 (366), pp. 427–431, [online], [cit. 2015-11-01], dostupné z: <http://www.deu.edu.tr/userweb/onder.hanedar/dosyalar/1979.pdf>
- ĐURĐA, O. (2013): Výkonnost operačních programů a vybrané aspekty ovlivňující čerpání prostředků z evropských fondů, *Evaluační teorie a praxe Ročník 1*, 2013, [online], [cit. 2015-09-16], dostupné z: www.evaltep.cz/soubor/text-od-pdf/
- EVROPSKÁ KOMISE (2011): Historie politiky, [online], [cit. 2015-10-14], dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/what/history/
- EUROSTAT (2015): Enterprise by size-class, overview of SME in EU, [online], [cit. 2015-09-29], dostupné z: http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Business_economy_-_size_class_analysis
- EVROPSKÁ KOMISE (2014): Four key principles underpin cohesion policy, 2014, [online], [cit. 2015-10-17], dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/principles/
- EVROPSKÁ KOMISE (2014a): Priority na rok 2014–2020, 2014, [online], [cit. 2015-10-17], dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/how/priorities
- EVROPSKÁ KOMISE (2014b): Evropský fond pro regionální rozvoj, 2014, [online], [cit. 2015-10-17], dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/erdf/
- EVROPSKÁ KOMISE (2015): Hlavní investiční politika EU, další nástroje, [online], [cit. 2015-10-17], dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/policy/what/investment-policy/
- GALINA, V., HOPENHAYN, H. (2009): Risk Taking by Entrepreneurs, *American Economic Review* 99, No. 5 (Dec., 2009), pp. 1808–1830, [online], [cit. 2015-10-05], dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/25592537>
- GALINDO, M. A., PICAZO, M. T. (2013): Innovation, entrepreneurship and economic growth, *Management Decision*, Vol. 51 Iss: 3, pp.501 – 514, [online], [cit. 2015-10-09], dostupné z: <http://www.emeraldinsight.com/doi/abs/10.1108/00251741311309625>
- GONZALO, J. (1994): Five alternative methods of estimating long-run equilibrium relationships, *Journal of Econometrics* 60 (1-2), pp. 203–233, [online], [cit. 2015-10-15], dostupné z: <http://e-archivo.uc3m.es/bitstream/handle/10016/731/fiv?sequence=1>
- HARTSENKO, J., SAUGA, A. (2012): Does financial support from the EU structural funds has an impact on the firms' performance: evidence from Estonia, 2012 Proceedings of 30th International Conference Mathematical Methods in Economics, [online], [cit. 2015-10-03], dostupné z: http://mme2012.opf.slu.cz/proceedings/pdf/045_Hartsenko.pdf
- HOLLAND, S. (1987): Beyond indicative planning, 1987, *CEPAL Review*, pp. 75–89, [online], [cit. 2015-09-16], dostupné z: http://repositorio.cepal.org/bitstream/handle/11362/12482/31075089I_en.pdf?sequence=1

- HUČKA, M. a kol. (2008): VZNIK REGIONÁLNÍCH DISPARIT, JEJICH POJETÍ, CHARAKTERISTIKA A KLASIFIKACE, Ostrava, VŠB-Technická univerzita Ostrava 2008, [online], [cit. 2015-11-08], dostupné z: http://alkut.cz/edice_cd/cd7_vyzkumne_studie_2010/pdf/01_studie_du2.pdf
- HUGGINS, R., WILLIAMS, N. (2011): Entrepreneurship and regional competitiveness: The role and progression of policy, Entrepreneurship & Regional Development Vol. 23, Nos. 9–10, [online], [cit. 2015-10-19], dostupné z: <http://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/08985626.2011.577818>
- HŮLKA J. (2007): Vztah vývoje regionální diferenciacie a hospodářského cyklu: teoretická diskuse a empirický důkaz (na příkladu vybraných států Evropské unie), Journal of Economics, ČÍSLO 10, pp. 989 – 1006, [online], [cit. 2015-10-21], dostupné z: <http://www.ekonom.sav.sk/sk/casopis/rocnik>
- IBS SLOVAKIA (2013): Strategické hodnotenie Operačného programu Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, [online], [cit. 2015-09-15], dostupné z: http://www.mhsr.sk/ext_dok-strategicke-hodnotenie-op-kahr/140055c?ext=orig
- JARQUE, C. M., BERA, A. K. (1987): A test for normality of observations and regression residuals. International Statistical Review 2, pp.163–172, [online], [cit. 2015-10-18], dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/1403192>
- KNESL, J (2014).: Ještě jednou k teoriím her, firmám, daním, dotacím, [online], [cit. 2015-11-01], dostupné z: <http://www.knesl.com/articles/view/jeste-jednou-k-teorii-her>
- KRUTÍLEK, O.: Víceletý finanční rámec, [online], [cit. 2015-10-22], dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8904/sekce/vicelety-financni-ramec/>
- MANZELLA, G. P., MENDEZ, C. (2009): The turning points of EU Cohesion policy, [online], [cit. 2015-9-28], dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/archive/policy/future/pdf/8_manzella_final-formatted.pdf
- MARTÍNEZ, M. S., CASTANO, F. M., RODRÍGUEZ, I. M. (2013): THE INFLUENCE OF SOCIOECONOMIC FACTORS ON ENTREPRENEURSHIP AND INNOVATION, Journal of Small Business Strategy 23.2, pp. 15-27, [online], [cit. 2015-09-12], dostupné z: <http://search.proquest.com/openview/cb3ae3576f32537112eb786ee2fc7413/1?pq-origsite=gscholar>
- MINISTERSTVO FINANCIÍ SR (2015): Čerpanie štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre rybné hospodárstvo, [online], [cit. 2015-11-08], dostupné z: <http://www.nsrr.sk/download.php?FNAME=1450442612.upl&ANAME=%C4%8Cerp%20nie+%C5%A1trukt%20r%20%C3%A1lnych+fondov%2C+Koh%C3%A9zneho+f%20ndu+a+Eur%C3%B3pskeho+f%20ndu+pre+rybn%C3%A9+hospod%C3%A1rstvo%5B2%5D.pdf>
- MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY (2015): Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast - (OP KaHR), [online], [cit. 2015-11-08], dostupné z: http://www.economy.gov.sk/ext_dok-op-kahr--verzia-71--final/146559c?ext=orig

- MMR (2015): NÁRODNÍ ORGÁN PRO KOORDINACI (NOK), [online], [cit. 2015-10-21], dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Narodni-organ-pro-koordinaci>
- MOUQUE, D. (2012): What are counterfactual impact evaluations teaching us about enterprise and innovation support?, [online], [cit. 2015-10-21], dostupné z: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/focus/2012_02_counterfactual.pdf
- MPO (2004): PRŮVODCE PODNIKATELE OPERAČNÍM PROGRAMEM PRŮMYSL A PODNIKÁNÍ, [online], [cit. 2015-12-02], dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/26662/27786/306774/priloha002.pdf>
- MPO ČR (2006): Operační program Průmysl a Podnikání, aktualizace 2006, [online], [cit. 2012-02-20], dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument6345.html>
- MPO (2007): PRŮVODCE PODNIKATELE OPERAČNÍM PROGRAMEM PODNIKÁNÍ A INOVACE, [online], [cit. 2015-10-20], dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/39743/44190/536414/priloha002.pdf>
- MPO (2014): Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2013, [online], [cit. 2015-11-11], dostupné z: http://www.mpo.cz/assets/cz/podpora-podnikani/msp/2015/1/Zprava_o_vyvoji_MSP_2013.pdf
- MPO (2015): Operační program podnikání a inovace, [online], aktualizace: 2015, [cit. 2015-10-09], dostupné z: <http://www.mpo.cz/dokument148346.html>
- MPSV (2015): ZPRÁVA O SITUACI NA KRAJSKÉM TRHU PRÁCE, O REALIZACI APZ V ROCE 2014 A STRATEGIE APZ PRO ROK 2015, [online], [cit. 2015-11-21], dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/upcr/kp/stc/statistiky/rocni/pbkrajr2014.pdf>
- MPSV (2015): Statistiky nezaměstnanosti, [online], [cit. 2015-11-21], dostupné z: http://portal.mpsv.cz/portalssz/download/getfile.do?filename=stat-2015-11.zip&lang=cs_CZ
- MPSV (2004-2013): Výkazy a rozborů zaměstnanosti v České republice sledované čtvrtletně, [online], [cit. 2015-07-15], dostupné z: <http://portal.mpsv.cz/sz/stat>
- MRÁČEK, K. (2015): Deset let s daňovými odpočty na výzkum a vývoj v ČR, Inovační podnikání 2015, pp. 8-9, [online], [cit. 2015-12-18], dostupné z: http://www.aipcr.cz/pdf/IPTT_IV_2015_web.pdf
- MYERS, N. (2007): Perverse Subsidies, pp. 268-278, [online], [cit. 2015-09-21], dostupné z: <https://www.cbd.int/doc/case-studies/inc/cs-inc-iucn-05-en.pdf>
- NOVÁK, O., FRIČOVÁ, V.: Regionální politika, [online], [cit. 2015-09-21], dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8948/sekce/regionalni-politika/>
- OECD (2014): Regional development, 2014, [online], [cit. 2015-09-28], dostupné z: <http://www.oecd.org/gov/regional-policy/regionaldevelopment.htm>
- OSTERWALD-LENUM, M. (1992): A note with quantiles of the asymptotic distribution of the maximum likelihood cointegration rank test statistics, Oxford Bulletin of Economics and Statistics 54:, pp. 461–472 [online], [cit. 2015-10-14], dostupné z: <http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/j.1468-0084.1992.tb00013.x/pdf>

- PETSSINIS, V. (2014): The Management and Distribution of the Structural Funds in Slovakia: A Critical Enquiry, *European Structural & Investment Funds Journal* Vol. 2 Issue 4, p341-352, [online], [cit. 2015-10-04], dostupné z: http://www.academia.edu/7660941/THE_MANAGEMENT_AND_DISTRIBUTION_OF_THE_EU_STRUCTURAL_FUNDS_IN_SLOVAKIA
- POTLUKA, O., PĚLUCHA, M., KVĚTOŇ, V. (2012): Možnosti aplikace counterfactual impact evaluation v České republice, Praha, *Regionální studia* 02 / 2012, pp. 45-51, [online], [cit. 2015-09-16], dostupné z: www.vse.cz/polek/download.php?jnl=rst&pdf=71.pdf
- REGIONÁLNÍ PORADENSKÉ CENTRUM POOHŘÍ (2006): MALÉ VYUŽITÍ DOTACÍ Z OPPP V KARLOVARSKÉM KRAJI (STUDIE PŘÍČIN), [online], [cit. 2015-09-16], dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/29938/33934/363086/priloha001.pdf>
- RISY (2015): Průmyslové zóny, [online], [cit. 2015-11-07], dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/krajske-ris/stredocesky-kraj/regionalni-informace/prumyslove-zony/>
- SCHWARTZ, G, CLEMENTS, B. (1999): Government Subsidies. *Journal of Economic Surveys* 13 y., 1999, pp. 119-147. [online], [cit. 2015-10-03], dostupné z: https://www.researchgate.net/profile/Gerd_Schwartz/publication/227965055_Government_Subsidies/links/02e7e5322582a5f998000000.pdf
- SVĚTOVÁ OBCHODNÍ BANKA (2015): SUBSIDIES AND COUNTERVAILING MEASURES: OVERVIEW, [online], [cit. 2015-10-03], dostupné z: https://www.wto.org/english/tratop_e/scm_e/subs_e.htm
- SAPIR, A. a kol. (2003): An agenda for a growing Europe: The Sapir Report, Oxford University Press. European Communities, [online], [cit. 2015-10-19], dostupné z: http://cejm.univ-rennes.eu/digitalAssets/24/24407_sapirreport.pdf
- SCARPETA, S. (1996): Assessing the role of labour market policies and institutional settings on unemployment: a cross-country study, 1996, [online], [cit. 2015-10-10], dostupné z: <http://www.oecd.org/eco/productivityandlongtermgrowth/2502834.pdf>
- STATA (2015), návod k statistickému programu STATA: Introduction to vector error-correction models, [online], [cit. 2015-11-22], dostupné z: <http://www.stata.com/manuals13/tsvec.pdf>
- STŘEDOČESKÉ INOVAČNÍ CENTRUM (2015): O nás, [online], [cit. 2015-12-19], dostupné z: <http://www.s-ic.cz/o-nas/>
- ŠÍMOVÁ, K.: Problémy rozpočtu EU, [online], [cit. 2015-10-01], dostupné z: <https://www.euroskop.cz/8921/sekce/problemy-rozpocet-eu/>
- TECHNOLOGICKÉ CENTRUM AV ČR (2008): VYHODNOCENÍ REALIZACE PROJEKTŮ OPERAČNÍHO PROGRAMU PRŮMYSL A PODNIKÁNÍ 2004-2006 V OBLASTI VÝZKUMU A VÝVOJE A JEJICH VLIV NA INOVAČNÍ POTENCIÁL REGIONŮ ČR, [online], [cit. 2015-09-16], dostupné z: <http://download.mpo.cz/get/38734/43072/515458/priloha001.pdf>

- TSAY, R. S. (1984): Order selection in nonstationary autoregressive models, *Annals of Statistics* 12, pp. 1425–1433., [online], [cit. 2015-10-08], dostupné z <http://www.jstor.org/stable/2241011>
- VERESCHAGINA, G., HOPENHAYN, H. A. (2009): Risk Taking by Entrepreneurs, *American Economic Review*, 99(5): 1808-30. [online], [cit. 2015-10-21], dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/25592537>
- WOKOUN, R. (2011): Regionální politika, [online], [cit. 2015-11-01], dostupné z: http://kreg.vse.cz/wp-content/uploads/2011/04/RP_dilci-podklad_reg.politika.pdf
- WREN, C., STOREY D. J. (2002): Evaluating the Effect of Soft Business Support upon Small Firm Performance, *Oxford Economic Papers*, Vol. 54, pp. 334-365, [online], [cit. 2015-10-21], dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/3488783>
- ZIMMERMANNNOVÁ, L., BROWN L. (2012): Problematika čerpání prostředků ze strukturálních fondů v České republice: překážky limitující plynulé čerpání z fondů, [online], [cit. 2015-10-21], dostupné z: http://nf.vse.cz/wp-content/uploads/fewpp_article-cerpani-SF-zimmermannnova-brown.pdf
- ŽÍTEK, V. (2015): REGIONÁLNÍ INOVAČNÍ SYSTÉMY ČESKÝCH KRAJŮ: PARAMETRY A POLITIKA, habilitační práce MASARYKOVA UNIVERZITA, [online], [cit. 2015-11-25], dostupné z: www.muni.cz/research/acad_qualif/556894

Příloha 1 Výstup ze statistického programu STATA model č. 1

Sample: 3 - 40
 Log likelihood = -140.9122
 Det(Sigma_ml) = 5.70119

No. of obs = 38
 AIC = 7.942745
 HQIC = 8.096071
 SBIC = 8.373689

Equation	Parms	RMSE	R-sq	chi2	P>chi2
D_nezammira	4	.465619	0.1033	3.799727	0.4338
D_lnihsopvdaje	4	5.76934	0.3723	19.57398	0.0006

	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
D_nezammira _ce1 L1.	-.0430633	.030546	-1.41	0.159	-.1029324	.0168058
nezammira LD.	.0869492	.1627551	0.53	0.593	-.2320449	.4059432
lnihsopvdaje LD.	.0026896	.0128896	0.21	0.835	-.0225737	.0279528
_cons	.0273748	.0798728	0.34	0.732	-.1291731	.1839226
D_lnihsopv~e _ce1 L1.	1.145498	.3784859	3.03	0.002	.4036797	1.887317
nezammira LD.	2.760101	2.016646	1.37	0.171	-1.192452	6.712654
lnihsopvdaje LD.	-.1845245	.1597113	-1.16	0.248	-.4975529	.1285039
_cons	.0010291	.9896786	0.00	0.999	-1.938705	1.940764

Cointegrating equations

Equation	Parms	chi2	P>chi2
_ce1	1	11.0224	0.0009

Identification: beta is exactly identified

Johansen normalization restriction imposed

beta	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
_ce1	1					
nezammira	-.4297369	.1294388	-3.32	0.001	-.6834323	-.1760414
lnihsopvdaje	.0676588	.0838281	0.81	0.420	-.0966412	.2319589
_trend	1.866762					
_cons						

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004, 2013), MPSV (2004, 2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

Příloha 2 Výstup ze statistického programu STATA model č.2

Sample: 3 - 40
 Log likelihood = -148.2563
 Det(Sigma_ml) = 8.391398

No. of obs = 38
 AIC = 8.329277
 HQIC = 8.482603
 SBIC = 8.760221

Equation	Parms	RMSE	R-sq	chi2	P>chi2
D_nezamirazen	4	.559422	0.1752	7.007932	0.1355
D_lnihsopvdaje	4	5.8306	0.3589	18.47514	0.0010

	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
D_nezamirazen _cel L1.	-.0376305	.0258127	-1.46	0.145	-.0882224	.0129615
nezamirazen LD.	.083466	.1617875	0.52	0.606	-.2336318	.4005637
lnihsopvdaje LD.	.015686	.0158209	0.99	0.321	-.0153225	.0466945
_cons	.0122598	.0963156	0.13	0.899	-.1765152	.2010349
D_lnihsopv~e _cel L1.	.791361	.2690339	2.94	0.003	.2640643	1.318658
nezamirazen LD.	1.919195	1.686237	1.14	0.255	-1.385769	5.224159
lnihsopvdaje LD.	-.175082	.1648944	-1.06	0.288	-.4982691	.1481051
_cons	.000583	1.003853	0.00	1.000	-1.966933	1.968099

Cointegrating equations

Equation	Parms	chi2	P>chi2
_cel	1	10.60949	0.0011

Identification: beta is exactly identified

Johansen normalization restriction imposed

beta	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
_cel	1	.	.	.	.	.
nezamirazen	-.6173359	.1895283	-3.26	0.001	-.9888046	-.2458671
lnihsopvdaje	.1094497	.1205168	0.91	0.364	-.1267588	.3456583
_trend	3.441924	.	.	.	.	.
_cons	.	.	.	.	.	.

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004, 2013), MPSV (2004, 2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

Příloha 3 Výstup ze statistického programu STATA model č. 3

Sample: 2 - 40
 Log likelihood = -198.9489
 Det(Sigma_ml) = 92.45775
 No. of obs = 39
 AIC = 10.5102
 HQIC = 10.60202
 SBIC = 10.76613

Equation	Parms	RMSE	R-sq	chi2	P>chi2
D_nezam15_29	2	1.71866	0.0696	2.694209	0.2600
D_lnihsopvdaje	2	5.90249	0.2850	14.35224	0.0008

	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
D_nezam15_29 _ce1 L1.	-.0822021	.0502579	-1.64	0.102	-.1807058	.0163016
_cons	.0291806	.282051	0.10	0.918	-.5236291	.5819904
D_lnihsopv~e _ce1 L1.	.6467313	.1726031	3.75	0.000	.3084353	.9850272
_cons	.003709	.9686611	0.00	0.997	-1.894832	1.90225

Cointegrating equations

Equation	Parms	chi2	P>chi2
_ce1	1	14.8275	0.0001

Identification: beta is exactly identified

Johansen normalization restriction imposed

beta	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
_ce1 nezam15_29 lnihsopvdaje _trend _cons	1 -.7756635 .1965929 -.2323256	. .201437 .1461131 .	-.3.85 1.35 .	0.000 0.178 .	-1.170473 -.0897836 .	-.3808541 .4829694 .

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004, 2013), MPSV (2004, 2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

Příloha 4 Výstup ze statistického programu STATA model č.4

Sample: 5 - 40
 Log likelihood = -160.3657
 Det(Sigma_ml) = 25.36705
 No. of obs = 36
 AIC = 9.742539
 HQIC = 9.972826
 SBIC = 10.40234

Equation	Parms	RMSE	R-sq	chi2	P>chi2
D_nezam15_29zen	7	1.03453	0.3659	16.73675	0.0192
D_lnihsopvdaje	7	6.06556	0.4082	20.00573	0.0056

	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
D_nezam15_~n _cel L1.	-.3451384	.1152545	-2.99	0.003	-.571033	-.1192437
nezam15_29~n LD.	.0153803	.1634238	0.09	0.925	-.3049244	.335685
L2D.	-.1483603	.1592779	-0.93	0.352	-.4605394	.1638187
L3D.	.2221741	.1570841	1.41	0.157	-.0857051	.5300533
lnihsopvdaje LD.	-.0305555	.0314066	-0.97	0.331	-.0921113	.0310003
L2D.	-.0019481	.031051	-0.06	0.950	-.062807	.0589107
L3D.	-.0009354	.0283754	-0.03	0.974	-.0565501	.0546794
D_lnihsopv~e _cel L1.	2.096122	.6757482	3.10	0.002	.77168	3.420564
nezam15_29~n LD.	-.97154	.9581693	-1.01	0.311	-2.849517	.9064373
L2D.	-1.140537	.9338619	-1.22	0.222	-2.970873	.6897989
L3D.	.4828111	.9209993	0.52	0.600	-1.322314	2.287937
lnihsopvdaje LD.	-.1077526	.1841399	-0.59	0.558	-.4686602	.253155
L2D.	.2282114	.1820549	1.25	0.210	-.1286097	.5850325
L3D.	.0305589	.1663677	0.18	0.854	-.2955158	.3566335

Cointegrating equations

Equation	Parms	chi2	P>chi2
_cel	1	147.6997	0.0000

Identification: beta is exactly identified

Johansen normalization restriction imposed

beta	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
_cel nezam15_29~n lnihsopvdaje	1 -.2328977	.0191635	-12.15	0.000	-.2704575	-.1953379

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004, 2013), MPSV (2004, 2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

Příloha 5 Výstup ze statistického programu STATA model č.5

Sample: 3 - 40
 Log likelihood = -114.9792
 Det(Sigma_ml) = 1.456133
 No. of obs = 38
 AIC = 6.472591
 HQIC = 6.595252
 SBIC = 6.817346

Equation	Parms	RMSE	R-sq	chi2	P>chi2
D_lnuchazein~1	3	.227519	0.2019	8.598868	0.0351
D_lnihsopvdaje	3	5.83698	0.3386	17.40707	0.0006

	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
D_lnuchazein~1 _ce1 L1.	-.0474705	.0303191	-1.57	0.117	-.1068949	.0119539
lnuchazein~1 LD.	.3197731	.1558007	2.05	0.040	.0144094	.6251368
lnihsopvdaje LD.	.0010377	.0060957	0.17	0.865	-.0109096	.012985
D_lnihsopv~e _ce1 L1.	2.237817	.777833	2.88	0.004	.7132921	3.762341
lnuchazein~1 LD.	1.722257	3.997045	0.43	0.667	-6.111807	9.55632
lnihsopvdaje LD.	-.2188441	.1563841	-1.40	0.162	-.5253513	.0876631

Cointegrating equations

Equation	Parms	chi2	P>chi2
_ce1	1	15.97601	0.0001

Identification: beta is exactly identified

Johansen normalization restriction imposed

beta	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
_ce1	1					
lnuchazein~1	-.1978481	.0494992	-4.00	0.000	-.2948647	-.1008316
lnihsopvdaje	1.568094	.8645297	1.81	0.070	-.1263526	3.262542
_cons						

.

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004, 2013), MPSV (2004, 2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

Příloha 6 Výstup ze statistického programu STATA model č.6

Sample: 2 - 40
 Log likelihood = 18.04148
 Det(Sigma_ml) = .0013591

No. of obs = 39
 AIC = -1.7200759
 HQIC = -1.6588583
 SBIC = -1.5494542

Equation	Parms	RMSE	R-sq	chi2	P>chi2
D_zamzprac	1	.006499	0.1667	7.399489	0.0065
D_lnihsopvdaje	1	6.12644	0.2089	9.772485	0.0018

	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
D_zamzprac _ce1 L1.	-.0545139	.0200404	-2.72	0.007	-.0937924	-.0152354
D_lnihsopv~e _ce1 L1.	-59.05382	18.89059	-3.13	0.002	-96.0787	-22.02895

Cointegrating equations

Equation	Parms	chi2	P>chi2
_ce1	1	27.7089	0.0000

Identification: beta is exactly identified

Johansen normalization restriction imposed

beta	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
_ce1 zamzprac	1					
lnihsopvdaje	.0068024	.0012923	5.26	0.000	.0042696	.0093352
_cons	-.3577696	.0230793	-15.50	0.000	-.4030042	-.312535

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004, 2013), MPSV (2004, 2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

Příloha 7 Výstup ze statistického programu STATA model č. 7

Sample: 5 - 40
 Log likelihood = 31.81627
 Det(Sigma_ml) = .0005853
 No. of obs = 36
 AIC = -.8786818
 HQIC = -.6330416
 SBIC = -.1748956

Equation	Parms	RMSE	R-sq	chi2	P>chi2
D_zamzprac	7	.00557	0.5141	29.6299	0.0001
D_lnihsopvdaje	7	5.83935	0.4515	23.05272	0.0017

	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
D_zamzprac						
_cel						
L1.	-.0938654	.0510496	-1.84	0.066	-.1939209	.00619
zamzprac						
LD.	.4500151	.1761736	2.55	0.011	.1047212	.795309
L2D.	-.1542917	.184445	-0.84	0.403	-.5157972	.2072138
L3D.	.1152965	.1537205	0.75	0.453	-.18599	.4165831
lnihsopvdaje						
LD.	.0002837	.0002036	1.39	0.163	-.0001152	.0006827
L2D.	-.0003056	.0001937	-1.58	0.115	-.0006852	.0000741
L3D.	-.0001146	.0001719	-0.67	0.505	-.0004515	.0002223
D_lnihsopv-e						
_cel						
L1.	-182.923	53.52281	-3.42	0.001	-287.8257	-78.02017
zamzprac						
LD.	-98.86457	184.7086	-0.54	0.592	-460.8867	263.1576
L2D.	12.83407	193.3806	0.07	0.947	-366.185	391.8532
L3D.	92.9812	161.1676	0.58	0.564	-222.9016	408.864
lnihsopvdaje						
LD.	.1083668	.2134353	0.51	0.612	-.3099588	.5266924
L2D.	.4037794	.2030972	1.99	0.047	.0057163	.8018426
L3D.	.0996022	.180211	0.55	0.580	-.2536049	.4528093

Cointegrating equations

Equation	Parms	chi2	P>chi2
_cel	1	35.06182	0.0000

Identification: beta is exactly identified

Johansen normalization restriction imposed

beta	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
_cel						
zamzprac	1					
lnihsopvdaje	.0045166	.0007628	5.92	0.000	.0030216	.0060116
_cons	-.3254273	.0130871	-24.87	0.000	-.3510775	-.2997771

.

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004, 2013), MPSV (2004, 2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

Příloha 8 Výstup ze statistického programu STATA model č.8

Sample: 2 - 40
 Log likelihood = 45.60596
 Det(Sigma_ml) = .0003306

No. of obs = 39
 AIC = -2.133639
 HQIC = -2.072422
 SBIC = -1.963018

Equation	Parms	RMSE	R-sq	chi2	P>chi2
D_zamzpraczen	1	.003118	0.1901	8.685347	0.0032
D_lnihsopvdaje	1	6.1318	0.2076	9.690707	0.0019

	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
D_zamzprac-n _cel Li.	-.0756626	.0256736	-2.95	0.003	-.125982	-.0253432
D_lnihsopv-e _cel Li.	-157.1929	50.49581	-3.11	0.002	-256.1629	-58.22298

Cointegrating equations

Equation	Parms	chi2	P>chi2
_cel	1	26.94535	0.0000

Identification: beta is exactly identified

Johansen normalization restriction imposed

beta	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
_cel	1					
zamzpraczen	.0025871	.0004984	5.19	0.000	.0016103	.0035639
lnihsopvdaje	-.1264424	.008901	-14.21	0.000	-.143888	-.1089969
_cons						

.

Cointegrating equations

Equation	Parms	chi2	P>chi2
_cel	1	35.06182	0.0000

Identification: beta is exactly identified

Johansen normalization restriction imposed

beta	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
_cel	1					
zamzprac	.0045166	.0007628	5.92	0.000	.0030216	.0060116
lnihsopvdaje	-.3254273	.0130871	-24.87	0.000	-.3510775	-.2997771
_cons						

.

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004, 2013), MPSV (2004, 2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

Příloha 9 Výstup ze statistického programu STATA model č.9

Sample: 4 - 40
 Log likelihood = 50.41035
 Det(Sigma_ml) = .0002247
 No. of obs = 37
 AIC = -2.076235
 HQIC = -1.892044
 SBIC = -1.553775

Equation	Parms	RMSE	R-sq	chi2	P>chi2
D_zamzpraczen	5	.002963	0.3379	15.81919	0.0074
D_lnihsopvdaje	5	5.92012	0.3780	18.83551	0.0021

	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
D_zamzprac-n _cel L1.	-.1696722	.0473513	-3.58	0.000	-.2624791	-.0768654
zamzpraczen LD. L2D.	.0175115 -.2167503	.1535476 .1485047	0.11 -1.46	0.909 0.144	-.2834363 -.5078141	.3184594 .0743135
lnihsopvdaje LD. L2D.	.00028 .0000865	.0001061 .0000906	2.64 0.95	0.008 0.340	.000072 -.0000912	.0004879 .0002641
D_lnihsopv-e _cel L1.	-252.6819	94.60242	-2.67	0.008	-438.0993	-67.26459
zamzpraczen LD. L2D.	-259.9658 277.2529	306.7705 296.6952	-0.85 0.93	0.397 0.350	-861.2249 -304.259	341.2933 858.7648
lnihsopvdaje LD. L2D.	-.0158616 .3151779	.2119625 .1810917	-0.07 1.74	0.940 0.082	-.4313004 -.0397554	.3995772 .6701112

Cointegrating equations

Equation	Parms	chi2	P>chi2
_cel	1	32.63888	0.0000

Identification: beta is exactly identified

Johansen normalization restriction imposed

beta	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
_cel	1					
zamzpraczen	.0021337	.0003735	5.71	0.000	.0014017	.0028658
lnihsopvdaje	-.11876	.0063532	-18.69	0.000	-.131212	-.106308
_cons						

.

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004, 2013), MPSV (2004, 2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

Příloha 10 Sumární data za Moravskoslezský kraj

Proměnná	Počet pozorování	Průměr	Směrodatná odchylka	Minimum	Maximum
id	40	2	0	2	2
q	40	20.5	11.69	1	40
míra nezam.	40	10.48	2.30	6.8	15.5
míra nezam. Žen	40	12.67	2.74	9.6	18.5
míra nezam. Ve věku 15-29	40	20.55	6.85	10	34.3
míra nezam. Ve věku 15-29 žen	40	9.54	2.99	4.6	15.5
míra participace na APZ programech	40	7.50	0.52	5.97	8.43
výdaje na OPPI a OPPI	40	16.21	7.74	0	21.62
strop investičních pobídek	40	4.27	3.33	0	9.39
uchazeči na jedno pracovní místo	40	2.86	0.67	1.26	3.77
poměr minimální mzdy na průměrné	40	0.38	0.03	0.31	0.45
zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu	40	0.26	0.01	0.23	0.28
zaměstnanost ve zpracovatelském průmyslu ženy	40	0.08	0.01	0.07	0.09

Zdroj: STATA, vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004, 2013), MPSV (2004, 2013) a CzechInvest (2015a,b,d)

Příloha 11 - Přehled cílů a finančních nástrojů v období 2000 – 2006 a 2007 – 2013

Konvergence	Fond soudržnosti		
Cíl 1	ERDF ESF FIFG EAGGF	Konvergence	ERDF ESF Fond soudržnosti
Cíl 2	ERDF ESF	Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost	ERDF ESF
Cíl 3	ESF		
INTERREG	ERDF	Evropská územní spolupráce	ERDF
URBAN	ERDF		
LEADER	EAGGF		
EQUAL	ESF		
Rozvoj venkova a restrukturalizace rybářství mimo regiony Cíle 1	FIFG EAGGF	Problematika rozvoje venkova a rybolovu není již součástí politiky soudržnosti. Byla přeřazena pod společnou zemědělskou politiku	
4 tematické OP 3 regionální OP		7 tematických OP 9 regionálních OP 5 OP přeshraniční spolupráce	

Zdroj: vlastní zpracování, Wokoun (2011), MMR 2015, Transparency International

příloha 12 Přehled největších projektů realizovaných v OPMP

Příjemce podpory	Program	Oblast projektu (OKEČ)	Výše podpory
Ústav jaderného výzkumu Řež a.s.	Prosperita	73100	137 210 000
EUROSIGNAL, a.s.	Prosperita	73100	102 714 000
Stavební bytové družstvo UNO	Reality		66 756 000
Podnikatelský inkubátor Nymburk, příspěvková organizace	Prosperita	45210	56 180 000
VYRTYCH - Technologický park a Inkubátor s.r.o.	Prosperita	70310	37 535 000
Stavební bytové družstvo UNO	Reality	25200	36 917 000
Centec automatika, spol. s r. o.	Reality	29530	30 866 000
ENERGO-PRO Czech, s.r.o.	Obnovitelné zdroje energie	29100	30 000 000
ENERGO-PRO Czech, s.r.o.	Obnovitelné zdroje energie	29100	30 000 000
RIDA Consulting, a.s.	Obnovitelné zdroje energie	40110	30 000 000
STROJMETAL KAMENICE, s.r.o.	Inovace	28400	25 000 000
SAFINA, a.s.	Inovace	37100	24 999 000
Biomedica, spol. s r.o.	Inovace	24420	23 729 000
Doosan Bobcat Engineering s.r.o.	Školicí střediska	29230	23 584 000
VYRTYCH a.s.	Inovace	31500	22 618 000
Sklárny BOHEMIA a.s.	Inovace	26100	22 540 000
PHARMA NORD PRAHA s.r.o.	Školicí střediska	24400	21 344 000
Iva Vodáková - DURABO	Rozvoj	22000	20 000 000
Lučební závody a.s. Kolín	Rozvoj	24130	20 000 000
Jaroslav Cankař a syn ATMOS	Rozvoj	28400	19 159 000

Zdroj: CzechInvest (2015a), vlastní zpracování

Příloha 13 - Přehled největších projektů realizovaných v OPPI

Příjemce podpory	Program	Hlavní NACE projektu	Výše podpory (v Kč)
STROJÍRENSKÝ VĚDECKOTECHNICKÝ PARK s.r.o.	Prosperita	68200	229 698 000
Vysoká škola chemicko-technologická v Praze	Prosperita	72000	215 692 000
TAMERO INVEST s.r.o.	Eko-energie	20160	204 000 000
CAVD s.r.o.	Prosperita	68200	168 777 000
PV Roztoky s.r.o.	Prosperita	70220	159 328 000
EC Kutná Hora s.r.o.	Eko-energie	35110	149 399 000
VTP ROZTOKY a.s.	Prosperita	74900	141 290 000
ENERGO-PRO Czech, s.r.o.	Eko-energie	35110	139 298 000
HPH, spol.s r.o.	Prosperita	72000	104 098 000
MERCATOR Energy a.s.	Eko-energie	35110	99 999 000
UVR Mníšek pod Brdy a.s.	Prosperita	68200	99 517 000
VYRTYCH a.s.	Potenciál	27400	97 000 000
AERO Vodochody AEROSPACE a.s.	Potenciál	30300	96 116 000
Výzkumný Ústav Železniční, a.s.	Potenciál	30200	95 048 000
UVR Mníšek pod Brdy a.s.	Prosperita	68200	90 687 000
Doosan Bobcat Engineering s.r.o.	Potenciál	28920	90 003 000
BIOENERGO - KOMPLEX, s.r.o.	Eko-energie	35110	90 000 000
Intelligent Markets, a.s.	ICT a strategické služby	62000	78 153 000
Lučební závody Draslovka a.s. Kolín	Inovace	20110	75 000 000
PRESBETON Nova, s.r.o.	Inovace	23610	74 650 000

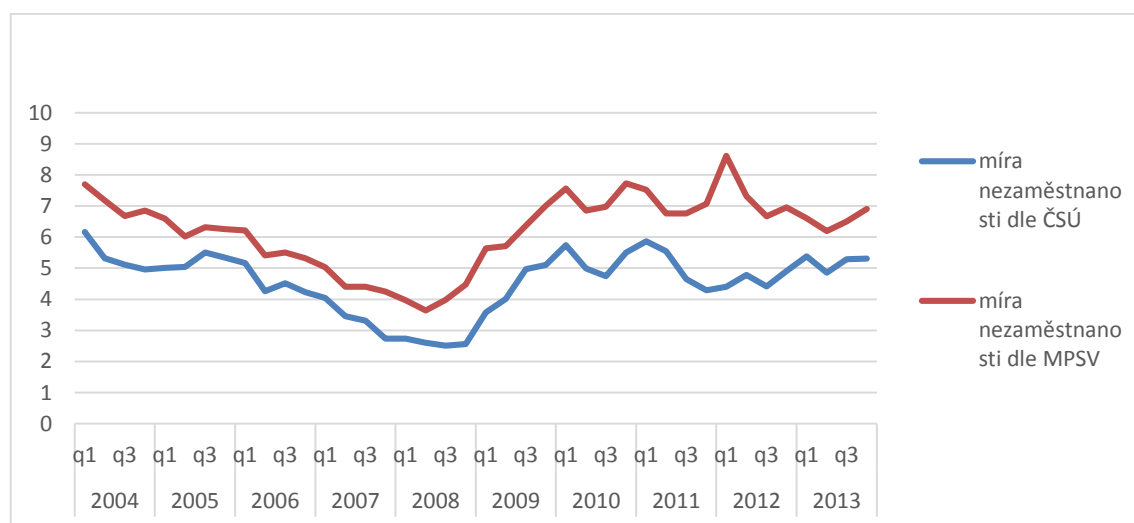
Zdroj: CzechInvest (2015b), vlastní zpracování

příloha 13- Geografická mapa Středočeského kraje

Zdroj: ČSÚ (2015a)

Příloha 14 - Porovnání různých metodik měření nezaměstnanosti

Zdroj: vlastní zpracování na základě dat ČSÚ (2004-2013), MPSV (2004-2013)

Příloha 15 - Přehled největších podniků dle obrátu

	Společnost	Město	Obrat (mil./EUR)
1.	Škoda Auto	Mladá Boleslav	8651
2.	TPCA Czech	Kolín	1406
3.	Synthos Kralupy	Kralupy nad Vlt.	915
4.	Valeo Autoklimatizace	Rakovník	413
5.	Philip Morris ČR	Kutná Hora	382
6.	SAS Autosystemtechnik	Mladá Boleslav	340
7.	Tereos TTD	Dobruška	306
8.	Eberspächer	Rakovník	288
9.	Lego Production	Kladno	285
10.	Mahle Behr	Mnichovo Hradiště	278

Zdroj: CzechInvest, 2014 vlastní zpracování

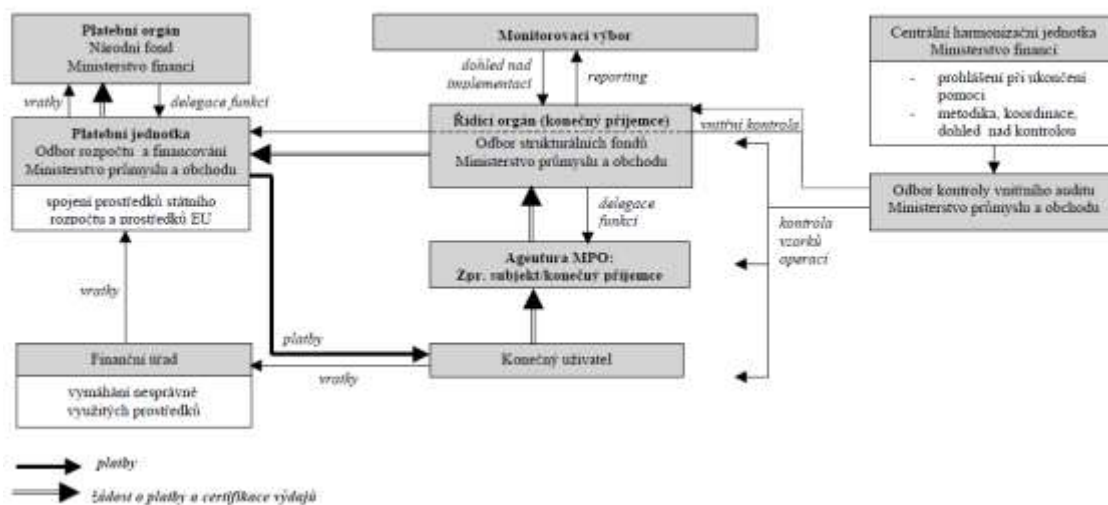
Příloha 16 - Přehled největších zaměstnavatelů podle okresů

Okres	Společnost	Počet zaměstnanců
Benešov	Sellier & Bellot	1411
Beroun	GZ Media	1165
Kladno	Lego Production	1812
Kolín	TPCA Czech	3141
Kutná Hora	Philip Morris ČR	1040
Mělník	Danzer Bohemia – Dýhárna	459
Mladá Boleslav	Škoda Auto	19629
Nymburk	JEDNOTA, spotř. Družstvo	498
Praha-východ	AERO Vodochody	1935
Praha-západ	POHL cz	248
Příbram	Doosan Bobcat Manufacturing	464
Rakovník	Eberspächer	964

Zdroj: MPSV (2015) vlastní zpracování

Příloha 17 - Implementační schéma OPMP

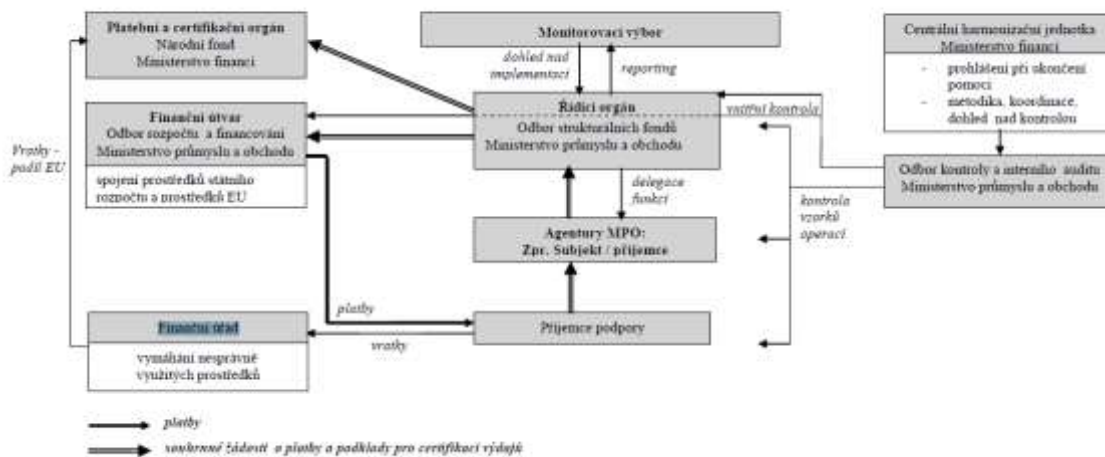
Schéma implementace a finančních toků Operačního programu průmysl a podnikání

Zdroj: převzato MPO, 2006, str. 125

Příloha 18 - Implementační struktura OPPI

Schéma implementace a finančních toků Operačního programu Podnikání a inovace

Pozn.: Toto schéma je pouze indikativní, detailní vztahy všech subjektů jsou popsány v textu a budou dále specifikovány v Operačním manuálu OPPI

Zdroj: převzato MPO, 2014, str. 133